



**TÜRKİYE
DİYANET
VAKFI**

NİSAN 1997 - SAYI : 49

haber bülteni

**Türkiye Diyanet Vakfı
12. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı
Ankara Cumhuriyet Lisesi Öğrencilerine
Kitap Hediye Edildi**

Türk-İslâm Dünyası

Romanya



TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ
NİSAN 1997
SAYI : 49

SAHİBİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCİ
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Yusuf ERDOĞDU
Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Dizgi - Grafik

Hasan ÇALIŞKAN

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - ANKARA
Tel : 417 12 35 • Fax : 417 12 45

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
Bayındır Sokak No: 55 • Kızılay - ANKARA
Tel: 425 27 75 • Fax : 417 00 09

Renk Ayrımı

ÇAĞDAŞ • 230 65 59 • ANKARA

İÇİNDEKİLER

Başyazı 1

Türkiye Diyanet Vakfı

12. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı 2

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan

Fakir Öğrencilere Yardım 10

Türk-Amerikan İslam Vakfı'nın Genel Kurulu Yapıldı 10

Türk-İslâm Dünyası – ROMANYA 11

Yurtdışına Yapılan Yardımlar 19

GİNTAŞ, Almanya'ya Muhteşem Bir Eser Gönderdi 19

MAKALE

İslâm ve Diğer Dinler - Prof.Dr. Ethem Ruhi FİĞLALİ 20

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan **KONFERANS :**

“HURAFELER” – Mehmet Nuri YILMAZ 22

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan Ankara Cumhuriyet

Lisesi Öğrencilerine Kitap Hediye Edildi 28

Şube Faaliyetleri 30

Kültür - Sanat 32

Başyazı



Mehmet Kervancı
Genel Müdür

Geçtiğimiz ay Vakfımızın 12. Olağan Genel Kurul Toplantısı yapıldı. Mütevelli Heyetinin son iki yılda yaptığı çalışmalar Genel Kurulumuz'da değerlendirildi, toplumumuza daha iyi hizmet götürmenin yolları tartışıldı ve iki yıllık bir dönem için yeni bir Mütevelli Heyeti seçilerek görevlendirildi.

Yeni heyetimiz, bu dönem için hem yurtiçinde hem de yurtdışında vatandaş ve soydaşlarımıza büyük hizmetler götürebilmek için yeni projeler üretebilme gayreti içerisinde girmiştir.

Bu dönemde de; dünya görüşü itibariyle, yüce milletimizin temel toplumsal dinamiklerine sıkı sıkıya bağlı bulunan Türkiye Diyanet Vakfı; geleceğe dönük yüzüyle, kendi özüne bağlı kalarak değişimin ve istikrar içinde gelişimin prototipi olmaya devam edecektir. Hedef daima Allah rızası, vasıta ise milletimize, insanımıza ve insanlığa hizmettir. Bu ilke, hem varoluş sebebimiz, hem de tercih problemlerimizin anahtarıdır. Bu nokta, hizmetlerimizin ve amaçlarımızın sabit ayağını oluşturmaktadır ve Vakfımız, gelecekteki bütün zamanlarda, hizmet ve faaliyetlerinin sınırsız çeşitliliği ve yönelişleri içerisinde hep bu sabit tarafıyla tanımlanacaktır.

Allah yolunda hizmetin gerekleri üzerine arayışları, ülkesi ve milletinin geleceği üzerine projeksiyonları olan herkes gibi, bizim de gidişatı ve sonuçlarını doğru okumak mecburiyetimiz vardır. Böyle bir okuma, gününbirlik bir nefis muhasebesi yapılan hizmetlerin üslup ve sonuçları üzerine sürekli bir murakabeyi gerekli kılmaktadır. Rızasını talep ettiğimiz Yüce Allah, bağışlaması bol bir dost ve bir rehber olarak yanıbaşımızdadır. Şüphesiz O en doğrusunu bilir ve O'nun gösterdiği yol en doğrusudur. Bizi, eksikliklerin ve hataların sürekliliğinden koruyacak olan tek şey böylesi bir düşünce ve yöneliştir. Münferit hizmetler itibariyle, daha iyisinin yapılamamış veya yapılmamış oluşunu affettirecek yegane amil de budur.

Türkiye Diyanet Vakfı, bir kısım hedeflerin ve bu hedeflerin tahakkukuna matuf hizmetlerin ilk ve tek

takipçisidir. Bir başka deyişle bu hizmetler nev'i şahsına münhasır hizmetlerdir. Ortada denenmiş ve toplumsal sonuçları test edilmiş bir yöntem yoktur. Üstelik toplumsal bir hizmetin sonuçlarını test etmek uzun zaman almaktadır. Günlük hizmet akışında bir öncelik problemi olarak kendini gösteren bu durum, hem gündemine aldığı hizmet dalında ilk olmanın, hem de yetersiz kaynak sebebiyle ortaya çıkan denge-sizliğin kaçınılmaz sonucudur. Yine aynı sebepledir ki, bir kısım projeksiyonların, halkımıza yeterli ve doğru bir şekilde anlatılabilmesi her zaman mümkün olamamaktadır.

Bir iş yapan herkes başarmak sorumluluğunu da üzerine alır. Ancak çoğu kişi ya da kuruluşun başaramamak hakkı da vardır. Oysa Vakfımız, başarısızlık ihtimalini nazarda tutma lüksüne sahip değildir. Zira Türkiye Diyanet Vakfı, kesintiye uğramış, gecikmiş ve fakat vazgeçilmez olan bir misyonun adıdır. 22 yıllık mazisiyle ve onun çalışanları bu ağır mesuliyeti kaldırmışlardır. Yirmiiki yılın başarı grafiği, geleceğe yönelik bütün projeksiyonlarımızın da asıl teminatını teşkil etmektedir. Öte yandan, milletimizin hamiyetperverliğini yine millet için hizmete dönüştürme yönünde örnek bir teşebbüs olan Vakfımız, uygulamalarının gerek üslubu, gerekse sonuçları itibariyle, muhtemel teşebbüslerin geleceği için de belirleyici olacaktır. Bu da hizmet erbabı açısından küçümsenecek bir sorumluluk değildir.

Yeni Mütevelli Heyeti olarak omuzlarımızdaki yükün ve sorumluluğun idrakindeyiz, bu sorumluluk ve idrak içerisinde, siz değerli vatandaşlarımızın da destekleriyle halkımız ve yurtdışındaki soydaşlarımız için süre gelen hizmetlere devam ederek, yeni projeler üretilecek ve yeni hizmet alanlarında faaliyet gösterilecektir.

Saygılarımızla

Türkiye Diyanet Vakfı 12. Olağan Genel Kurul TOPLANTISI Yapıldı

○ Türkiye Diyanet
Vakfı 12. Olağan Genel
Kurul Toplantısı 22 Mart
1997 Cumartesi günü
Kocatepe Camii
Konferans Salonu'nda
yapıldı.

Genel Kurul Toplantısı'na açış konuşmasını yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Genel Kurul'un hayırlı olmasını dileyerek iyi geçmesi temennisinde bulundu.

Daha sonra Divan seçimine geçilerek, Divan teşek-kül ettirildi. Divan Başkanlığı'na Ethem Alimoğlu seçilirken, Başkan Yardımcılığına Şükrü Öztürk, Katip üyeliklerine de Abdulkadir Hacismailoğlu ile Niyazi Güneş getirildi.

Genel Kurula, 11. Dönem Mütevelli Heyeti'nin 1995-1997 yılları arasında gerçekleştirdiği faaliyetleri anlatmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü Mehmet Kervancı söz aldı.

Mehmet Kervancı 11. dönemde gerçekleştirilen faaliyetleri şu şekilde özetledi.

Muhterem Üyeler,

Temelinde Allah rızası, hayır duygusu, insanlık sevgisi yatan vakıfların İslam dünyasında çok yaygın bir nitelik kazanmasının sebebi, İslam Dininin hayri ve içtimai hizmetlere verdiği önemdir. Vakfetmenin temelinde hayır duygusu, insanlık sevgisi ve Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanma inancı vardır. Özellikle İslam toplumlarında kurulan ve yaşatılan Vakıflar için bu böyledir.

İslam toplumlarında vakıflar, aynı zamanda devlet



Mehmet Nuri YILMAZ
Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı

millet işbirliğinin ve bütünleşmesinin de göstergeleridir.

Türkiye Diyanet Vakfı, İslam toplumlarındaki vakıflar zincirinin günümüzdeki bir yeni halkasını teşkil etmektedir. Vakfımız, gönüllü bir dini-hayri hizmet kuruluşudur.

1975 yılında kurulan Vakfımız, yıldan yıla gelişmiş ve büyümüştür. 1996 yılı itibarıyla; 205 personelden oluşan güçlü bir Merkez Teşkilatı, 910 adede ulaşan İl ve İlçe Şubeleri, üç özel işletmesi ve 6 iştiraki ile yurtiçinde hizmet ve faaliyetlerini yürütmektedir. Vakfımız, Amerika'dan Japonya'ya kadar uzanan dış dünya-ya yönelik çalışmalarda da bulunmaktadır. Diyanet Vakfı, bu gün ülkemizin içe ve dışa yönelik olarak yürütmekte olduğu dini-hayri hizmetler de ülke ve millet çıkarına maddi-manevi desteği umulan bir dini-millî kuruluş haline gelmiştir. Ülkesinin ve milletinin

çıklarına ters düşen konulardan uzak kalmaya ciddi bir özen göstermekte, bu sebeple; hizmet ve faaliyetlerini devletin ilgili kuruluşlarının çizdiği dini-millî hedefler doğrultusunda planlayıp, programlaştırmaktadır.

Genel Kurulun Değerli Üyeleri,

Dinin, toplum hayatı bakımından ne derece önemli bir kurum olduğu malumdur. Bu önem, günümüzde hızlı bir ivme kazanmış bulunmaktadır. Halkımızın doğru dini inançlara kavuşturulmasında Anayasal bir kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığının önemli bir yeri vardır. Bu sebeple, Başkanlığın hizmet ve faaliyetlerine müessiriyet kazandırmak için çeşitli yollarla desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle Başkanlığa nitelikli personel kazandırılması, dini yayınlarla Başkanlık çalışmalarının desteklenmesi, Başkanlığın merkez, taşra ve yurtdışı kuruluşlarının maddi imkanlar bakımından güçlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim; Devlet bütçesi ile sağlanan imkanların yetersiz kalması halinde Türkiye Diyanet Vakfı, Başkanlığın tüm hizmetlerine mali yönden destek vermektedir. Yüzakıyla, şanla, şerefle, başarılarla yirmi ikinci hizmet yılını geride bırakan Vakfımız, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurtiçinde ve yurtdışında yürüttüğü hizmetleri desteklemektedir.

İşte bu sebepten Türkiye Diyanet Vakfı'nın amacı senedinde, "İslam dininin gerçek hüviyeti ile tanıtılmasında, toplumun din konusunda aydınlatılmasında, Diyanet İşleri Başkanlığına yardımcı ve destek olmak, gereken yerlerde camiler yapıp donatmak ..." şeklinde ifade edilmiştir.

Faaliyet dönemimizde de Başkanlığın merkez, taşra ve yurtdışı faaliyetleri mali yönden desteklenmeye de-



var edilmiştir. Ez cümle;

a) Antalya, Manisa, Kastamonu illerindeki Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin eğitimine tahsisli Eğitim Merkezleri binalarımız ile mülkiyeti hazineye ait olan diğer eğitim merkezi binalarının işletme giderleri, devlet bütçesindeki ödenegin yetersizliği sebebiyle Vakıf tarafından karşılanmıştır.

b) Başkanlık merkezi ile il ve ilçe müftülüklerinin bütçe imkanları ile karşılanamayan araç-gereç, bina, kırtasiye, aydınlatma, ısıtma, lojman vb. ihtiyaçları Vakıfca karşılanmaktadır. Başkanlığın yurtdışı kuruluşlarına destek sağlamak üzere kurulan vakıf ve derneklerle Türkiye Diyanet Vakfı arasında sıkı ilişkiler bulunmakta ve bu kuruluşlar vakıfca mali yönden desteklenmektedir.

Ankara, Eskişehir yolunda bir hazine arazisine inşa edilmekte olan Başkanlık hizmet binası inşaatı, faaliyet döneminizde de devam ettirilmiştir.

Başkanlık Merkez personelinin mesâie gidip gelmesi için yeterli kadar servis aracı kiralanmaktadır. Ayrıca hizmet araçlarının bütçe imkanları ile karşılanamayan işletme, bakım ve onarım giderleri Vakıfca karşılanmaktadır. Daire Tabibliğinin ilaç, tıbbi malzeme ve benzeri ihtiyaçları Vakıfımızca satın alınıp ilgililerine teslim edilmektedir. Kıbrıs'a gönderilen din görevilerine Vakıfımızca aylık ek bir ücret ödemesi yapılmaktadır. Bütçe imkanları ile karşılanamayan yakıt giderleri Vakıfca karşılanmaktadır.

c) Başkanlığın asli görevleri arasında yer alan toplum din konusunda aydınlatma çalışmaları meyânında, sayısız bu gün 268'e ulaşan sesli, görüntülü ve basılı dini yayınlarımızla ciddi bir dini ve kültürel hiz-



Mehmet KERVANCI • Genel Müdür

met yürütülmektedir. Vakıfca her ay yaklaşık 30 milyar harcanarak yayını sürdürülen ve halen 14.cildi yayınlanmış bulunan İslam Ansiklopedisi, hem toplumu din konusunda aydınlatmak ve hem de dini-millî kültür ve irfan hayatımıza yapılan değerli bir katkıdır.

d) Başkanlığın yurtdışı teşkilatının daha güçlü hale getirilmesi için yurtdışında kurulan Vakıf ve dernekler, faaliyet döneminizde de desteklenmiştir. Almanya Diyanet İşleri Türk İslam Birliği, faaliyet döneminizde içinde bulunduğu mali çıkmazdan çok güçlü bir destek verilerek kurtarılmıştır. Diğer yurtdışı kuruluşlara desteğimiz sürdürülmüştür. Amerika'da kurulan benzeri bir vakıf aynı şekilde desteklenerek 65 dönümlük bir arazinin satın alınması sağlanmıştır.

Demir perde gerisinde meydana gelen son değişikliklerden sonra Ortasya, Balkanlar, Kafkaslar ve Rusya Federasyonuna dahil diğer ülkelerde din adamına olan ihtiyacı karşılamak üzere Başkanlıkca buralara gönderilen 32 adet din görevlisinin ücretleri Vakıfımızca ödenmektedir. Başkanlığın Orta Asya ve Kafkas ülkelerinde açtığı Müşavirliklerin büro kirası, mahalli katiplerin maaşları, telefon, elektrik, su, ısıtma ve benzeri müteferrik masrafları Vakıfımızca karşılanmaktadır.

e) Başkanlıkca yapılan panel ve diğer mesleki toplantıların giderleri de Vakıfımızca karşılanmaktadır.



Hamdi MERT

Sayın Genel Kurul üyeleri, ben, faaliyet raporunda belirtilen hizmetler dolayısıyla, Mütevelli Heyeti üyelerini tebrik ediyorum; ancak, faaliyet raporunda yer almayan, gerek Diyanet İşleri Başkanlığımızın, gerek Türkiye Diyanet Vakfı'nın Yönetim Kurulunun, Mütevelli Heyeti'nin, mutlaka, zaman içerisinde, eskiden olduğu gibi üzerinde durması gerektiğini düşündüğüm bir konu hakkında fikirlerini arz edeceğim.

Bu konu, imam-hatip liseleri ve Kur'an Kursları üzerinde son zamanlarda, son günlerde tırmanan gerginlik. Kur'an Kursları, Diyanet İşleri Başkanlığımızın yönetim ve

f) Devletimizin genel politikasına paralel olarak müftülük hizmet binalarının, Kur'an Kursları'nın ve camilerin yapımı ya bizzat üstlenilerek, yada bu binaların yapımını üstlenmiş kuruluşların veya şubelerimizin desteklenmesi suretiyle gerçekleştirilmesine devam edilmiştir.

Faaliyet döneminizde, İstanbul Müftülüğümüzün restorasyonu yapılmıştır. Ankara misafirhanemiz rantabl bir şekilde işletilmeye devam edilmiştir. İstanbul'da da bir misafirhane açılması çalışmaları son safhasına gelmiştir.

g) Ülkemizde yaşanan hızlı nüfus artışı ve şehirlerde doğru yönelen göç olgusu, cami ihtiyacını had safaya çıkarmıştır. Bu ihtiyacın karşılanması, tamamen vatandaşlarımızın gayret ve fedakarlığına bırakılmıştır. Müslüman hayırseverlerin bu yöndeki gayretleri her türlü takdirin üzerindedir. Ne varki, bireysel cabalar bu açığı kapatmakta çoğu zaman yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple Vakıfımız, ülke çapındaki cami ve Kur'an kursu yapım imkanlarını azami derecede zorlayarak desteklemeye devam etmiştir. Bu meydana Erzin-can'da inşa edilmekte olan Terzibaba Camii güçlü bir şekilde desteklenmiştir. Kocatepe Camiinin bir benzeri olan Adana Merkez Camiinin kaba inşaatı, İl Şubemizle sıkı bir işbirliği halinde tamamlanmıştır. Kalan işlerin tamamlanması konusunda Sabancı Holdingle yapılan bir protokol gereği inşaat süratle yürütülmektedir.

Yeni yapılmakta olan camilerde, mimari yönden bir takım estetik ölçülere dikkat edilmesi, dinimizin güzelliklerine yakışan bir üslubun tutturulması da bir ihtiyaç haline gelmiştir. Vakıfımız tip cami ve Kur'an kursu projeleri geliştirmek suretiyle bu konuda vatandaş çabalarına öncülük yapmaya devam etmiştir.

Büyük kentlerimizde âbidevi türden camilerin yapılması ve ata yadigarı camilerimizin temizlik, bakım ve onarımı da küçük ve mahalli teşebbüslerin altından kalkamayacağı bir yük haline gelmiştir. İstanbul, Ankara ve Edirne gibi tarihi şehirlerimizdeki camilerimizin temizliği konusu da Vakıfımızın önemli bir hizmet alanını teşkil etmektedir.

Yurtdışında ihtiyaç duyulan yerlerde cami yapımı konusu hızlı bir şekilde yürütülmektedir. Bu cümle-

denetiminde olan müesseseler, imam-hatip liseleri de Diyanet İşleri Başkanlığımızın kaynak müesseseleri, milletimizin üzerinde ihtimam gösterdiği, milletimizin hayatında açıldığı zaman dönüm noktası olan, dönüm noktasının başladığı müesseseler.

Türkiye Diyanet Vakfı da, Diyanet İşleri Başkanlığımız hizmetlerine destek vermek üzere kurulan bir kuruluş, ifade etmeye bile gerek yok. Bizim hizmet alanımızda, gerek Diyanet İşleri Başkanlığımız ve gerek Türkiye Diyanet Vakfı'nın hizmet alanı içerisinde bulunan bu müesseseler üzerinde, son günlerde, maalesef, doğru veya yanlış, birtakım yorumlar yapılmakta, değerlendirmeler yapılmakta, hatta, kararlar alınmakta ve kamuoyu, bu sebeple gerginliğe girmiş bulunmaktadır. Kamuoyunun bu hassasiyetini, bu gerginliği, bu tansiyonu herhalükârda düşürmek zorundayız. Kur'an Kurslarına özellikle de, bu zorunlu eğitimin sekiz yıla çı-

karılması sebebiyle bir zarar gelirse, üzüldür. İmam hatip liselerimize bu yüzden bir zarar gelirse, okullarımızın gelişmesi, yaygınlaşması açısından veya mezunlarının yetiştirilmesi açısından bir zarar gelirse üzüldür. Ancak, benim burada ifade etmek istediğim, bunlar kadar, bu müesseselere zarar verilmemesi gerektiği kadar bu konuda ihtimam göstermemiz gerektiği kadar, bu devletimize de zarar verecektir diye korkuyorum, endişe ediyorum, düşünüyorum, bu gerginlik devletimize zarar verir. Ne müesseselerimiz zarar görsün ne de bu müesseseler, istismar eden grupların kucağına atalım. Bu şekilde giderse, müesseseleri, memnun olmadığımız, o müesseseleri istismar eden grupların kucağına atarız. Bunu, Türkiye Cumhuriyeti Devletini yürüten, ayakta tutan kişiler, müesseseler, gruplar, kuruluşlar, bunu, çok çok iyi değerlendirmelidir.

den olarak; Kazakistan'da üç cami, Kırgızistan'da bir cami, Kırım'da beş cami, Türkmenistan'da bir cami yeniden inşa edilerek ibadete açılmıştır. Kırım'da altı caminin tamiri yapılmıştır. Halen Azerbaycan'da dört, Nahçıvan ve Kıbrıs'ta birer caminin inşaatı devam etmektedir. Bulgaristan, Makedonya, Rusya Federasyonu gibi dünyanın pek çok ülkesinde bulunan camilerin inşa ve onarımına maddi destekler sağlanmıştır. Bir ata yadigarı olan Romanya Babadağ Camii ile Bosna Hersek Mostar'daki Koşki M.Ali Paşa Camilerinin restorasyonları Vakfımızca yaptırılacaktır. Mescid-i Aksa'nın yıpranan duvar ve çatı çinileri özel olarak Türkiye'de imal edilip gönderilmiştir.

h) Yavru vatan Kıbrıs'ta dini hizmetleri desteklemek üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi ile Vakfımızın ortak bir Vakıf kurması kararlaştırılmıştır. Kıbrıs'taki din hizmetlerini desteklemek amacıyla kurulacak bu vakıf kuruluş aşamasındadır.

Sayın Üyeler,

Türkiye Diyanet Vakfı, eğitim problemlerini çözmemiş toplumların pek çok başka problemlerin içinde boğulup kalacağına inanmaktadır. Bu sebeple; ülkemizin geleceği bakımından öncelikle üzerinde durulması gereken konunun eğitim olduğunu düşünüyoruz. Eğitimin okul, öğretmen, kitap, müfredat, öğrencilerin barınması, maddi ihtiyaçların karşılanması... gibi çok çeşitli problemleri bulunduğu bilinmektedir. Bunlardan; okul inşası, öğretmen temini, yeterli kitap ve müfredat hazırlanması... gibi konular, Türkiye Diyanet Vakfı'nın işgal alanı dışında kalmaktadır. Bu sorunların halli öncelikle devletin görevleri arasındadır. Bu sebeple; Türkiye Diyanet Vakfı, kendi sahası ile ilgili olarak öğrenci burslarına ve öğrenci yurtlarına ağırlık vermektedir.

a) Vakfın halen Konya, Ankara, Kayseri, Bursa ve Kastamonu'da toplam kapasitesi 1620 olan öğrenci yurtları mevcuttur. Bu yurtlara yenilerinin eklenmesine çalışılmaktadır. Vakfın yurtlarında öğrenci alımında öğrencilerin okuduğu alan, geldiği aile yapısı, öğrencinin düşüncesi, kalık kıyafeti gibi değerlere itibar edilmektedir. Öğrencilerin, toplumu bölen ideolojik tartışmalardan uzak, güvenli ve rahat bir ortamda geleceğe hazırlanmaları en temel amaç sayılmaktadır. Ayrıca bu yurtlarda ticari bir amaç güdülmemekte, öğrencilere ucuz ve güvenli bir ortamda barınma imkanı sağlanmaktadır. Öğrencilerin şahsi problemleri ile ilgilenilmekte ve gerekliliğinde aileleri ile irtibat kurularak eğitimde verimliliğin şartları oluşturulmaktadır. Faaliyet dönemimizde de öğrenci yurtlarımızın bu espriler içinde devam ettirilmesi sağlanmıştır. Yurtlardaki öğrencilerimiz sağlanan ücretsiz dil kursları ve konferanslarla onların daha iyi yetişmelerine yardımcı olunmaktadır.

Genel Merkezce işletilen bu yüksek öğrenim öğrenci yurtlarına ilaveten şubelerimizce işletilen ve sayıları 218 adede ulaşan ve tamamı orta öğrenim öğrencilerine barınma imkanı sağlayan yurtlarımız da bulunmaktadır. Bu yurtlarda barınan öğrenci sayısı 1996-1997 öğretim yılı itibarıyla 9721 dir.

Çorum, Isparta, Rize ve Sakarya illerimizde önmümüzdeki yıllarda birer Yüksek öğrenim öğrenci yurdu açılması planlanmış ve bu maksatla gerekli hazırlıklara başlanmıştır.

Bu yurtlarımızda yerli öğrenciler yanında Vakfımızın desteği ile Türkiye'de eğitimini sürdüren yabancı uyruklu öğrenciler de barındırılmaktadır.

b) Nüfusu hızla artan ülkemizde öğrenim kurumlarında okuyan öğrencilerin sayısı da hızla artmakta-



Divan Başkanlığı

dır. Halkımızda çocuklarını okutmaya karşı sevdini- ci bir gelişme mevcuttur. Ancak halkımızın büyük çoğunluğu çocuklarını okutmak için gerekli maddi imkandan yoksundur.

Belirtilen durumu dikkate alan Vakfımız, Vakıf se- nedine de uygun olarak kuruluş tarihinden itibaren orta ve yüksek öğrenim öğrencilerine burs vermeye özel bir önem atfetmiştir. Vakfın kuruluşundan itibaren verdiği burs sayısı, 1995-1996 öğretim yılı sonu itibarıyla yurtiçinde 23.084 adeti bulmaktadır. Sadece 1996-1997 öğretim yılında yurtdışından gelen öğrencilere yönelik çeşitli dallar da verilen burs sayısı 405'tir. 1996-1997 öğretim yılında yurtiçinde verilen burs sayısı ise 3199 dur. Bu öğrencilerin tamamı müf- tû, vaiz, imam-hatip gibi Diyanet İşleri Başkanlığı teş- kilatı ile Vakfımızın çeşitli birimlerinde çalışan mes- lekdaş çocuklarıdır.

c) Hızla kalkınan, gelişen ve yıldan yıla nüfusu ar- tan ülkemizin eğitim sorununa bulunacak çareler ara- sında özel okullara ağırlık verilmesi önem arzettek- tir. Kalkınmış ülkelerin çocuklarının çok büyük bir bölümü özel okullarda okumaktadır. Kalkınan, geli- şen ve nüfusu hızla artan bir ülke olarak Türkiye'de de özel okulluluk günden güne artan bir hızla geli- şektedir.

Vakfımız, hem bir hizmet ve hem de ülkemizin eğitim sorununun çözümüne bir katkı olacağı düşü- ncesi ile özel okul açma faaliyetine girişmiş, bu maksat- la İzmir Bornova'da ana, ilk ve ortaöğrenim seviyesin- de eğitim ve öğretim veren bir özel okul açmıştır.

Hollanda'da çalışan yurttaşlarımızın çocuklarına Türkiye'de eğitim-öğretim imkanı sağlamak ve bu ül- kedeki yurttaşlarımızın din görevlisi ihtiyacını karşıla- mak üzere Milli Eğitim Bakanlığımızla da işbirliği ya- pılarak Anadolu İmam-Hatip Lisesi tipinde bir özel okul açılmıştır. Halen 90 öğrencisi bulunan bu okul, Türkiye Diyanet Vakfı'nca organize edilmekte ve yü- rütülmektedir. Bu maksatla Mersin Bozyazı'da gerekli okul ve yurt binaları inşa edilmiştir.

Faaliyet dönemimizde Vakfımızın eğitim hizmetle- rini yürütmek üzere bir Anonim Şirket kurulmuştur. Şirket, faaliyetlerini hızla geliştirmekte ve genişlet- mektedir. Bu şirket, 1997-1998 öğretim yılından itiba- ren dersanecilik faaliyetlerine de fiilen başlamış ola- caktır.

d) Türkiye Diyanet Vakfı çeşitli vesilelerle, özelli- le fakülte harçlarının yatıldığı aylarda, Vakıflar Haf- tası, Ramazan Ayı ve bayram günlerinde Vakfımızca müracaat eden binlerce öğrenciye para, gıda ve giye- cek yardımı yapmıştır. Her yıl yapmaya da devam et- mektedir. Özellikle yurtdışından Türkiye'ye okumak üzere gelen öğrencilerin ihtiyaçları imkanlar ölçüsün- de karşılanmaktadır. Bu tür faaliyetler, faaliyet döne- mimizde de atarak devam etmiştir.

e) Vakfımızın eğitim çalışmalarındaki en önemli atığı, yurtdışına yöneliktir. 1980'li yılların sonunda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin yıkılmasın- dan sonra, demirperde gerisi ülkelerde büyük bir ge- lişme ve değişim olduğu malumdur. Türkiye Diyanet Vakfı, bu gelişme ve değişim sonrasında Balkanlar, Kafkaslar ve Ortaasya'da yaşayan soydaş ve dindas topluluklarının çeşitli talepleri ile karşılaşmıştır. Bu taleplerin en önemlisi, 70 yıllık ateizm eğitiminden sonra yeterli dini bilgilere sahip din görevlisi ihtiyaçla- rının karşılanması ve bu maksatla din görevlisi yetiştiril- mesi istegidir.

Vakfımız, bu talebi çok duyarlı şekilde karşılamış ve hemen harekete geçmiştir. Bu gün Türkiye Diyanet Vakfı'nın desteği ile;

1. Ankara Üniversitesi ile işbirliği yapılarak Kırgı- zistan O's'ta bir İlahiyat Fakültesi açılmıştır. Fakülte- nin halen hazırlık hariç 3.sınıfı teşekkül etmiştir. Bu fakültenin hazırlık sınıfı ile 1.sınıfı Türkiye'de, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde, 2. ve 3.sınıfları Kırgızistan O's Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde eği- tim ve öğretimini sürdürmektedir. Öğrenci sayısı 198 dir. Bu fakültenin tüm hizmet ve faaliyetleri, Vakfı- mızca faaliyet dönemimiz süresince desteklenmiştir. Fakülte binası tamir ettirilmiştir. Yurt binası ve öğre- tim lojmanları yeni olarak inşa edilmektedir. 1997- 1998 yılında O's'ta bir İlahiyat Lisesi açılması da düşü- nülmektedir.



Dr. Tayyar ALTİKULAÇ

Sayın Diyanet İşleri Başkanımız açış konuş- masında Mütevelli He- yetiyle, Başkanlığın

ahenkli şekilde çalışmalarının lüzumuna işaret etti- ler, kendilerine gönülden katılıyorum. Mütevelli he- yetimizin çalışmalarını Sayın Başkanın bu temennisi- ni doğrulayacak yönde gelişmiş görünüyor. Bu ka- dar hizmet, bu kadar faaliyet tam ahenk olmayan bir kuruluş bünyesinden çıkmaz. Japonya'dan Amerika'ya kadar uzanan bir hizmet zinciri, ancak anlayış birliği, işbirliği ilkesini paylaşmış yöneticiler tarafından gerçekleştirilebilir. Bu mânâda, Mütevel- li Heyetinin başardığı, elde ettiği bu sonucu mem- nuniyet verici olarak değerlendiriyorum. Mütevelli heyetindeki arkadaşlarımızın önümüze koydukları faaliyet raporu, hizmet dönemlerinde gerçekleştir- dikleri faaliyetlerden ve çalışmalarından dolayı, salt hizmet anlayışıyla Vakfımızı bugünlere taşımayı ba- şarmış olmalarından dolayı tebrik ediyorum, şah- si adına teşekkür ediyorum. Bundan sonra seçi- lecek heyetlerin de, bundan farklı bir konum sergi- lemeyeceklerine yürekten inanıyor, hepinize saygı- lar sunuyorum.

2. Vakfımız yurtdışında ilk İlahiyat Fakültesini 1992-1993 öğretim yılında Azerbaycan'da açmıştır. Fakültenin hazırlık sınıfı geçtiğimiz öğretim yılından itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde, diğer sınıflar Bakü'de, Bakü Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde okumaktadır. Fakültenin ve öğrencilerin tüm masrafları, Vakfımız tarafından faaliyet dönemi süresince karşılanmıştır. Fakültenin öğrenci sayısı 283 tür, 1996-1997 öğretim yılında ilk mezunlarını verecektir. Fakülte bünyesinde ayrıca Türkiye'deki İmam-Hatip Liselerinin programını uygulayan bir Lise açılmıştır. Bu lisenin de tüm masrafları Vakfımızca karşılanmaktadır. Öğrenci sayısı 156 dir.

3. Vakfımızca yurtdışında üçüncü olarak açılan İlahiyat Fakültesi de Türkmenistan Mahdumkuli Üniversitesi bünyesindeki İlahiyat Fakültesidir. Fakülte, çalışmalarını Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü ile işbirliği halinde yürütmektedir. Fakültenin hazırlık ve 1.sınıflar Türkiye'de, diğer sınıflar Aşgabat'ta eğitim ve öğretimine devam etmektedir. Öğrenci sayısı 82 dir. Tüm masraflar Vakfımız tarafından karşılanmaktadır. Faaliyet döneminde Fakülte bünyesinde ayrıca bir İlahiyat Lisesi açılmıştır. İlahiyat Fakültesi ve İlahiyat Lisesinin eğitim-öğretim binaları ile yurtları Vakıfca inşa edilmektedir. Bu maksatla faaliyet dönemimizde 3 milyon Amerikan Dolarına yakın bir harcama yapılmıştır. İlahiyat Lisesindeki öğrenci sayısı 50 dir.

Bu fakülte öğrencilerinin Bursa'daki ikametleri için Osmangazi'de inşa edilen özel eğitim merkezinin inşaatı tamamlanmış ve öğrenciler buraya yerleştirilmiştir.

4- Faaliyet dönemimizde ve 1996-1997 öğretim yılından itibaren Afganistan ve Dağıstan'da birer İlahiyat Fakültesi daha açılmış olup; hazırlık sınıfları Süleyman Demirel ve Erciyes Üniversitelerinin İlahiyat Fakültelerinde eğitim-öğretime başlamıştır. Bu fakültelerin ve öğrencilerinin tüm masrafları da Vakfımız tarafından karşılanmaktadır. Afganistan Mezar-ı Şerife açılan fakülte için bir bina inşaatı Vakıfca faaliyet dönemimizde başlatılmıştır, inşaat devam etmektedir. Bu iki fakültenin toplam öğrenci sayısı 69'dur.

Kazakistan'da Almaata'daki Alemdiller Üniversitesi ile Vakfımız arasında bu üniversite bünyesinde bir İlahiyat Fakültesi açılması için protokol imza edilmiştir. Bu protokol gereğince; 1997-1998 öğretim yılından itibaren Kazakistan'da bir İlahiyat Fakültesi açılacak. Bu fakültenin binasının hazırlanması ve öğrencilerin tüm eğitim-öğretim masraflarının karşılanması da Vakfımızca ait olacaktır.

5- Faaliyet dönemimizde Romanya'da bir "İlahiyat ve Pedagoji lisesi" açılmıştır. Bu okulun binası Vakıfca tamir edilmiş, araç-gereçleri, ders malzemeleri, kitaplar temin edilmiş, Türkiye'den yeteri kadar öğretmen ve idareci gönderilmiştir. Romanya ile Türkiye arasında yapılan anlaşmaya göre; bu okuldan mezun olanlar, Romanya'daki Müslüman Türk azınlığın öğretmen ve din görevlisi ihtiyacını karşılayacaktır. Ha-

len öğrenci sayısı çeşitli sınıflarda toplam 182 dir. Okulun tüm masrafları Vakfımızca karşılanmaktadır.

6- Bulgaristan'dan gelen ve İmam-Hatip Liselerinde, İlahiyat Fakültesinde ve Haseki Eğitim Merkezinde okuyan 33 öğrencinin tüm masrafları Vakfımızca karşılanmaktadır.

7- Nahcivan'da tüm ihtiyaçları Vakıf tarafından karşılanan dini ağırlıklı bir Lise açılmıştır. Bu lisede 87 öğrenci mevcuttur. Bu lise ile Azerbaycan'da açılan 5 İlahiyat temayüllü lisenin eğitim-öğretim faaliyetleri Vakıfca desteklenmektedir. Nahcivan İmam-Hatip Lisesinin eğitim-öğretim binası ile yurt binasının yapımı da Vakfımızca üstlenilmiş bulunmaktadır.

Türk dili, yukarıda sözü edilen fakülteler ile okullarda okutulan tüm öğrencilere çok iyi bir şekilde öğretilmektedir. Aldıkları kültür itibarıyla bu gençlerin kendi ülkelerinde Türkiye'nin gönüllü birer elçisi olabileceklerdir. Bu gençlerin geleceğinde de önemli fonksiyonlar icra edeceklerdir.

D) Faaliyet dönemimizde Vakfımızın başardığı en önemli hizmetlerden birisi de; 1996 yılı içinde toplanan 15. Milli Eğitim Şurasına sunulan ve her biri kendi alanlarında uzman olan 7 eğitimci bilim adamımızca hazırladığımız "Türk Eğitim Sistemi Alternatif Perspektif" isimli yayınıdır. Türk Eğitim camiasında çok önemli, bir çalışma olarak kabul edilen ve Türk eğitim sisteminin ikiyüz yıldan beri süregelen tüm sorunlarını içine alan ve çözüm çareleri sunan bu rapor, kamuoyunun bilgisine sunulmuş ve 15. milli Eğitim Şurasının tüm üyelerine dağıtılmıştır.

Değerli Genel Kurul Üyelerimiz,

Dinimizin ilme ve okumaya verdiği yüksek değer sebebiyledir ki, medeniyetimiz bir kitap ve kültür medeniyeti olmuştur. Türkiye Diyanet Vakfı da kuruluşundan itibaren kültür ve yayın çalışmalarına özel bir önem atfetmiştir. Vakfımızın dini, sosyal ve kültürel muhtevalı yayın sayısı 268 adede ulaşmıştır. Vakfımız, 1995 yılında yaptığı yayın çalışmalarından dolayı yayın kuruluşları arasında birincilik kazanmıştır.

Şu günlerde 15.cildi yayına hazırlanmakta olan İslam Ansiklopedisi, Vakfımızın Türk-İslam dünyasının kültür ve yayın hayatına sunduğu çok önemli bir armağandır. Şüphesiz dini hayatı geliştirmenin yolu dini düşünceyi geliştirmekten geçmektedir. Dini düşünceyi geliştirmek ise; sağlam ve güvenilir kaynak yayınları varlığı ile mümkün olabilmektedir. Türkiye Diyanet Vakfı'nın 30 ciltlik âbide bir eseri Türk-İslam dünyasına armağan etmek istemesinin temelinde de sadece bu düşünce ve bu amaç yatmaktadır.

Vakfımızın dünya ilim alemine sunduğu İslam Ansiklopedisinin dağıtım çalışmalarına faaliyet dönemimizde yeni bir hız kazandırılmıştır. Halen yüzbin civarında olan satışın ilk etapta ikiyüzüne çıkarılması amaçlanmıştır. Bu çalışmalar sırasında; başta Başkanlık Merkez Teşkilatı olmak üzere İl Müftülüklerimizle, Vazirlerimizden büyük destek alacağımızı umuyoruz. Bu maksatla çeşitli toplantılarda konu gündeme getirilmiş ve olumlu sonuçlar alınmaya başlanmıştır.

Başlı yayınlarımız yanında milli-dini konularda hazırlanmış ve piyasaya sunulmuş çeşitli sesli ve görüntülü yayınlarımızın üretimi faaliyet dönemimizde de devam ettirilmiştir.

Vakfımız, hem ürettiği yayınların hem de başka yayın kuruluşlarıca yayınlanmış eserlerin güvenilir bir aracı kuruluş eliyle yurt çapında dağıtımını sağlamak amacıyla çeşitli illerimizde, özellikle Üniversite bulunan illerimizde yaynevleri açmaktadır. Samsun, Elazığ

ve Çorum yaynevleri ile Ankara AŞTİ Yaynevi faaliyet dönemimizde açılmıştır. Erzurum ve Sivas yaynevlerinin yerleri temin edilmiş olup; restorasyon ve hazırlama çalışmaları devam etmektedir. Vakfın Genel Merkezine bağlı bir işletmemiz tarafından işletilen bu tür yaynevlerimizin sayısı 15'e ulaşmıştır. Şubelerimizce açılıp işletilen yaynevlerinin sayısı ise yüzlerle ifade edilmektedir. Kıbrıs'ta bir yaynevi önümüzdeki bir kaç ay içinde faaliyete geçirilecektir.

Vakfımız, halkımıza güvenilir yayın ulaştırmanın bir başka yolu olmak üzere dini yayınlar fuarları düzenlemektedir. Ankara ve İstanbul gibi kültür merkezlerimizde başta olmak üzere çeşitli illerde ve Ramazan aylarında düzenlenen bu fuarlar, hem Ramazan ayına ayrı bir canlılık kazandırmakta ve hem de halkımız, güvenilir dini yayınları ucuz imkanlarla bir arada bulabilme imkânına kavuşmaktadır. Bu tür fuarlar, faaliyet dönemimizde de geliştirilerek devam ettirilmiştir.

Sayın Üyeler,

Türkiye Diyanet Vakfı, fert ve toplumların hayatına ilmin egemen olması gerektiği inancındadır. İlmün aydınlandığından yararlanmayan hiç bir hareketin başarılı olamayacağını düşünürüz.

Ülkemiz halkının dini hayatının ilmi usullere uygun olarak geliştirilmesi, Vakfımızın çok önem verdiği bir konudur. Müslüman halkımızın tüm dini davranışlarına dini-ilmi gerçeklerin hâkim olması, hurâfe ve batıl inanışlardan arınmış bir dini hayatın toplumumuz tarafından yaşanması, vaz geçemeyeceğimiz amacımızdır.

Dini konularda uyanık, aydın, kendini ve dünyayı çok iyi tanıyan, günümüzün geçerli ilmi metodları ile çalışma ve bilgi üretme formasyonu kazanmış ilim adamları yetiştirmeyi hedeflemiş bulunmaktayız. Bu maksatla İstanbul'da İslam Araştırmaları Merkezi kurulmuştur. Dini ilimlerde araştırmacıları yetiştirmek için Doğu-Batı ülkelerine araştırmacı gönderme işine faaliyet dönemimizde de aralıksız devam edilmıştır. Gençlerimize bu ülkelerde master ve doktora yapma imkânını sağlıyoruz. Bu usulle yetiştirilmiş, doktorasını tamamlamış 22 araştırmacıya sahip bulunuyoruz. Yapığımız planlamaya göre; bunların sayısı, önümüzdeki 3-5 yıl içinde 50 ye yükselecektir.

İslam Araştırmaları Merkezinde 100 bin ciltlik bir ihtisas kütüphanesi oluşturulmuştur. Bu kütüphanenin 500 bin ciltlik bir kitap kapasitesine ulaştırılması hedeflenmiştir. İstanbul'da faaliyetini sürdüren Araştırmalar Merkezinin bina altı yapısı en modern imkanlarla mücehhez olarak tamamlanmak üzeredir. Faaliyet dönemimizde gerek Araştırma Merkezi binası ve gerekse Çengelköy arka görünümdeki lojmanların inşaatı, hızla devam ettirilmiş ve tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Peygamberimiz tüm müslümanlar için her yönü ile örnek bir şahsiyettir. Müslümanlar O'nu ne kadar çok tanırsa o kadar çok huzura ererler, mutlu olurlar, dinin aslımı, gerçeğini O'ndan öğrenirler, hurâfe ve batıl inanışlardan uzak kalırlar.

Vakfımız, bu gerçekten hareketle Peygamberimizi çeşitli yönleriyle halkımıza doğru şekilde tanıtmayı yıllardan beri önemli bir çalışma konusu olarak gündemine almıştır. Bu maksatla her yıl Peygamberimiz Hz. Muhammed'in doğum yıldönümleri "KUTLU DOĞUM HAFTASI" adı ile ve bir hafta süreyle kutlanmaktadır. Bu hafta süresince Vakıf Merkezinde, tüm il ve ilçelerimizde kutlama programları düzenlenmektedir. Bu programlarda :

a) İlim adamlarının katıldığı panel, konferans ve sempozyumlar,



b) Hat, Münacaat, Sireti Nebi, resim, bilgi yarışmaları ...

Organize edilmektedir.

İki yıllık faaliyet dönemimizde de Kutlu Doğum Haftası programları zenginleştirilerek devam ettirilmiştir. 1996 yılı kutlu doğum haftası programları çerçevesinde 171 panel ve 432 konferans düzenlenmiştir. Bu haftanın etkinliklerinin ilmi sonuçları, kitap halinde yayınlamamız arasındaki kâhçı yerini almıştır.

Sayın Üyeler,

Yüksek malumları olduğu üzere; Hac, İslam'ın 5 temel farzından biridir. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun birinci Maddesi ile İslam Dininin inançları, ibadetleri ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak görevleri, Anayasal bir kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmiştir. Yurdumuzda, hacca gidecek olanların hac ibadetlerini sağlık ve güvenlik şartları içinde, her türlü çıkar ve istismardan uzak olarak yerine getirmelerini sağlamak amacıyla 1979 yılında bir hükümet kararnamesi çıkarılmıştır. Bu kararname ile vatandaşlarımızın hac ibadetlerini yerine getirmelerini sağlama görevi de Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmiştir.

Aynı kararnamenin 8.maddesi ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac organizasyonları düzenleme faaliyetlerindeki paraya ilişkin işlemlerin Türkiye Diyanet Vakfı'na yürütüleceği hükmüne bağlanmıştır. Böylece; devlet, hac organizasyonlarından herhangi bir menfaat sağlamak amacıyla olmadığını, yurttaşlarımızın bu ibadetlerini ifa sırasında yapacakları ödemelerde artı bir meblağ hasıl olursa; bunun, gene vatandaşların inançları doğrultusundaki dini-hayri, kültürel ve sosyal hizmetlere harcanmasını istediğini ortaya koymuştur. Nitekim; Türkiye Diyanet Vakfı hesabına bağış kaydedilen bu meblağlar, aynı amaç doğrultusunda harcanagelmıştır, harcanmaktadır. Esas itibarıyla Vakıf hizmetlerinin önemli maddi kaynağını da sözü edilen hac gelirleri oluşturmaktadır.

Faaliyet dönemimizde Hac kararnamesinin 8.maddesi ile; ilgili yönetmeliğin Vakfımıza yüklediği görevler, faaliyet dönemimizde de en iyi şekilde yerine getirilmeye çalışılmış, Vakfımız için hayati önemi bulunan bu konuda Diyanet İşleri Başkanlığımızla tam bir işbirliği anlayışı içinde faaliyet gösterilmiştir.

Sayın Üyeler,

1988 yılında çıkarılan ve anılan hükümet kararnamesi ile; belli şartları taşıyan (A) grubu seyahat acentalarının da Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gözetim ve denetimi altında hac organizasyonları düzenleyebilecekleri hükmüne bağlanmıştır. Bu yeni uygulama ile hac organizasyonunun bütünlüğü bozulmuştur. Son günlerde hac organizasyonlarının tamamen Diyanet İşleri Başkanlığı'nın denetiminden çıkarılmasına yönelik teşebbüsler hız kazanmıştır. Bir takım çevrelerin sadece para kazanma amacıyla körüklediği, kimi siyasi kişi ve kurumların da desteğini almış görünen bu teşebbüsler başarıya ulaştığı takdirde, aşağıda belirtilen olumsuzluklarla karşılaşacağımızdan endişe duyulmaktadır.

1- Dinimizin özünü ve Peygamberimizin ittibaren devam eden gelen geçmiş uygulamalara paralel olarak İran, Mısır, Pakistan, Malezya, Endonezya ... gibi belli başlı İslam ülkeleri, kendi yurttaşlarını kendi devletlerinin resmi organizasyonları ile ve düzenli bir şekilde hacca göndererek, hac ibadetlerini usulüne uygun olarak yapmalarını sağlarken, Yıldan yıla sayıları artan dünya hacıları karşısında Suudi Arabistan hükümeti müslüman ülkelerde tek elden yönetilen hac organizasyonları isterken, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,



11. Dönem Müttevelli Heyeti Üyeleri

bu gün ulaşılmış bulunan dünyanın en düzenli hac organizasyonu yerine; dağınık, düzensiz ve milli onurumuza yakışmayan bir şekilde, sahiptiz ve korumasız olarak hac farızlarını ifa etmekle karşı karşıya bırakılırlar.

2- Türk vatandaşları, acımasız bir ticari rekabet ortamına, hac ticareti yapmak amacıyla kurulmuş binlerce şirket, demek ve vakfın menfaat çatışmasına terk edilir, önlenmesi mümkün olmayan maddi-manevi mağduriyetlere, acılara ve ızdıraplara maruz kalmışlardır.

3- Türk vatandaşları, özellikle Mekke ve Medine'de, Arafat ve Mina'da Türkiye'yi bölüp parçalamak isteyen, kökü yurt içindeki veya yurt dışındaki PKK ve benzeri bölücü örgütlerin propagandasına, maddi-manevi baskılarına açık hale gelir. Bunlar, başboşluk-tan ve düzensizlikten yararlanmak suretiyle sayıları her yıl yüz binleri bulan Türk vatandaşlarına kendi

menfi fikirlerini aşılama fırsatı bulurlar. Yurttaşlarımızı hiç bir zararlı telkinde bulunamamaları dahi, ülkemizi diğer İslam Ülkeleri karşısında kötü bir durumda gösterirler.

4- Hac gibi her türlü istismardan ve karanlık ilişkiden uzak ve şeffaf bir şekilde ifası gereken bir ibadettir, pasaport ve vize işlemlerinde, hudut giriş-çıkışlarında değişik kişi ve kuruluşların haksız menfaat teminine, kaçak ticari eşya taşımacılığına, hatta uyuşturucu ve benzeri maddelerin hac organizasyonları perdesi altında taşınmasına kadar uzanan çeşitli olumsuzluklara zemin oluşturmaya fırsat verilir.

5- Türk vatandaşlarının, binlerce kilometre uzak mekânlarda, milyonlarca insanla birlikte ve değişik yerlerde ifa ettikleri hac ibadeti esnasında sağlıkları, mal ve can güvenlikleri, ırz ve namus emniyetleri her türlü tehlide açık hale gelir.

6- Halen mevcut resmi organizasyondan elde edilen kâr, Türkiye Diyanet Vakfı'na hac ibadeti yapan vatandaşlarımızın dini inanışlarına da uygun olarak Türkiye içinde ve dışında, dini-hayri hizmetlere harcanmaktadır. Aksi varit olduğu takdirde; bu kazanç, özel kişi veya kurumların menfaat hanelerine kaydedilir, böylece; yukarıda belirtilen dini-hayri hizmetler de engellenmiş olur.

7- Bunların hepsinden daha önemlisi, vatandaşlarımızdan hiç olmazsa bir kısmı, yeterli dini rehberlere sahip olmadıkları için büyük paralar harcararak, ağır zahmetler çekerek ömürlerinde bir defa yerine getirme fırsatı elde ettikleri hac ibadetini, dini usullerine uygun olarak yerine getiremeden ülkesine geri dönmek gibi bir talihisizlikle karşı karşıya kalabilirler.

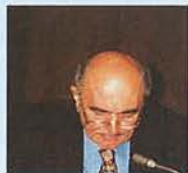
Saygı Değer Üyeler,

Vakfımızın temel amaçlarından biri de; açları doyurmak, yoksulları giydirmek, hastaları tedavi ettirmek, öğrencileri himaye etmektir. Vakfımız, kuruluş tarihinden itibaren bu tür faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu gün, Vakfımızın Merkez ve Şubeleri birer hacet kapısı haline gelmiştir. Hemen her gün yüzlerce ve binlerce yurttaşımız bu hacet kapısına halini arzeder, az veya çok derdine bir derman bulur.

Faaliyet dönemimizde de bu tür yardımlarımız devam etmiştir. Öğrenciler, hastalar, yoksullar, özellikle meslektaşlarımızın maddi sıkıntı içinde olanları, Vakfımızın maddi kaynaklarından imkanlar ölçüsünde yaralandırılmışlardır. Özellikle Vakıflar haftalarında, Ramazan aylarında bu tür yardımlarımız binlerce kişiyi kapsayacak şekilde yoğunlaştırılmıştır. Faaliyet dönemimizde çeşitli vesilelerle 7150 vatandaşımıza çeşitli şekillerde maddi yardımlar yapılmıştır.

Sayın Üyeler,

Faaliyet dönemimizde Vakfımızın ayrıca çok çeşitli alanlarda faaliyetleri de olmuştur. Bu çalışmalarından da çok kısa bilgiler sunmak istiyoruz



Yakup ÜSTÜN

Türkiye Diyanet Vakfı, gerçekten, geniş ufuklu bir eğitim faaliyetine girişmiştir. Yani, Moğolistan'daki,

Kırgızistan'daki çocukları eğitelim diyoruz, doğru, Allah razı olsun, bu bir ufuktur, hatta, doğmayan çocuklar için birtakım planlar, projeler hazırlıyoruz, bu da güzel bir şey; ama, benim bir kanaatim var, Türkiye, bütün Türk âleminin, İslâm âleminin lokomotifidir. Türkiye'yi ayakta tutmak, Türkiye'yi ilerleye doğru götürmek, Türkiye'yi güçlendirmekle mümkündür. Türkiye Diyanet Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı desteklemek amacıyla kurulmuştur. Bu destek, bence, en büyük, en güçlü, en fazla eğitim alanında olmalıdır.

Bu faaliyet raporunda ben dikkatle baktım, altı yıllık bir süre için 584 milyar Diyanet İşleri Başkanlığı'nı Destekleme Fonuna para harcanmış. Sonra, baktım, Diyanet İşleri Başkanlığı Hizmetleri Eğitim Merkezlerine ne harcanmış diye, o da 30 milyar buluyor. Şimdi, bunu nispete vurdunuz takdirde, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı Destekleme Fonuna ayırdığımız paranın, eğitime geçen, eğitime harcanan kısmı, ancak, yüzde 6'ya kadar iniyor, yani, çok cüz'î bir rakam oluyor. Ben, şahsen, yeni Müttevelli Heyetinden istirham ediyorum, bu bir temennidir, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın personelini eğitmeliyiz, bu konuda yeni projeler geliştirmeliyiz ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nı Destekleme Fonuna daha çok para ayırmalı ve bu paranın daha çoğu, daha fazlası, eğitim sahasına harcanmalıdır.

1) Komünist yönetimin sona ermesinden sonra Bulgaristan'da dini idareler cemaatlerin yönetimine bırakılmış, Bulgaristan'daki müslümanlar da kendi Başmüftülerini ve bölge müftülerini seçmişlerdir. Ancak; Bulgaristan'ın son aylarda müşahade ettiğimiz siyasi ve ekonomik krize sürükleyen Sosyalist hükümet, dini idareye gayri hukuki olarak müdahale etmiş ve meşru Başmüftü ile halkın seçtiği bölge müftülerini görevlerinden uzaklaştırmıştır. Bulgaristan'daki dini hizmetleri yakından takip eden Vakfımız, mağdur duruma düşürülen bu meslektaşlarımızı maddi ve manevi yönden desteklemiş, haklı mücadelelerine devam etme imkanı hazırlamıştır.

2- Balkanlar, Kafkaslar ve Ortaasya'daki İslam toplumları için her yıl takvim ve ramazan imsakiesi bastırılmış ve zamanında gönderilmiştir. Bu ülkelerin ihtiyacı olan başta Kur'an-ı Kerim olmak üzere çeşitli dillerde ve lehçelerde dini yayın bol miktarda ve tırlar dolusu gönderilmiş ve dağıtımını sağlanmıştır.

3- Balkanlar, Kafkaslar, Ortaasya, Kuzey Irak ve Güneydoğu Anadolu'daki dindarlarımızdan aşırı yoksulluk içinde bulunanlara çeşitli zamanlarda 80 tır dolusu giyecek ve yiyecek malzemesi gönderilmiş ve bu malzemenin, görevli elemanlarımız nezaretinde dağıtımını sağlanmıştır.

Her yıl kurban bayramlarında kurban kesim kampanyaları başlatılmış ve bu kampanya ile temin edilen kurbanların söz konusu ülkelerde kesimi ve etlerinin halka dağıtımını sağlanmıştır.

4- İslam dünyasının çeşitli yerlerinden ve özellikle Balkanlar, Kafkaslar, Ortaasya ve Rusya Federasyonu'na dahil ülkelerden, memleketimizi tanıtmak üzere başta dini idareler olmak üzere çeşitli heyetler davet edilmiş ve Vakfımızca gerekli şekilde ağırlanmışlardır. Ayrıca bu ülkelerden çeşitli zamanlarda memleketimize davet edilen 130 din görevlisinin Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Merkezlerinde çeşitli sürelerle eğitimi sağlanmıştır. Bu hizmetler için gerekli tüm harcamalar Vakfımızca karşılanmıştır.

Bu ülkelerden memleketimizde eğitim ve öğretim görmek ve özellikle İlahiyat Fakülteleri ile İmam-Hatip Liselerimizde okumak üzere gelen öğrencilerin, dil noksanlıklarını telafi etmek maksadıyla katıldıkları TÖMER kurslarının masrafları Vakfımızca karşılanmıştır.

5- Vakfımız, faaliyet dönemimizde Vakıf senedine uygun olarak sağlık hizmetlerine de katkıda bulunmayı planlamıştır. Bu maksatla bir işletme kurulmuştur. Kurulan işletme, öncelikle Ankara'da bir sağlık polikliniği kurmayı kararlaştırmış ve bu maksatla gerekli hazırlıklara başlamıştır. Poliklinik çok yakın zamanda faaliyete geçirecektir. Bu poliklinikle kazanılan tecrübelerden

sonra Ankara ve İstanbul'da özellikle din görevlilerine yönelik sağlık hizmeti sunacak birer hastahane'nin açılması çalışmaları başlatılacaktır.

6- Vakfımızın bir üniversite kurması için gerekli alt yapısı mevcuttur. Vakıf senedimizde de bir üniversite kurulması amaçlanmıştır. Bu durumları dikkate alan Mtevelli Heyetimiz, bir üniversite kurulması için gerekli hazırlıkları başlatmıştır. Çalışmalar devam etmektedir.

7- Vakfımız, Diyanet İşleri Başkanlığı'na meslek elemanı yetiştiren İlahiyat Fakültelerimizle İmam-Hatip Liselerimize de maddi yönden destek vermektedir.

Faaliyet dönemimizde İlahiyat Fakültelerimizin tamamına bilgisayar sistemi kazandırılmıştır. Bu fakültelerimizin kütüphanelerine özellikle dini ana kaynak kitapların kazandırılması programlı bir şekilde sürdürülmüştür.

8- Vatandaşlarımızın ve din görevlilerimizin yoğun ilgisi ile Vakfımızın gayrimenkul sayısı yıldan yıla hızla artmaktadır. Faaliyet dönemimizde gayrimenkul sayımız 7304 adede ulaşmıştır. Bu gayrimenkullerin tesvili, beyannamelerinin verilmesi, hizmet için değerlendirilmesi ve benzeri gayrimenkul işleri, faaliyet dönemimizde de dikkatli bir şekilde yürütülmüştür.

Sayın Üyeler,

Çalışmalarımızın bu kısa ve özet sunuluşu dahi Vakfımızın faaliyet alanlarının hangi seviyede genişlediğini ve yoğunlaştığını göstermektedir. Daha önce belirttiğimiz yöce duygularla kurulan ve bu güne kadar aynı doğrultuda faaliyetlerini sürdüre gelen Vakfımız, Diyanet İşleri Başkanlığı mensuplarının üstün gayretleri ve mukaddes görev anlayışları, hayırsever ve cömert halkımızın yardım ve destekleri, hayır ve hasenat duyguları, maddi-manevi yardımları ile bu günkü değerli ve hepimizi onurlandıran, mutlu kılan mevkisine ulaşmıştır. Vakfımızın kuruluşunda ve bu günkü şerefli yerine ulaşmasında emeği geçenlere şükranlarımızı sunuyoruz. Vakfımızı maddi-manevi destekleriyle güçlendiren din görevlisi meslektaşlarımız, Vakıf çalışanları ve hayırsever yurttaşlarımızla, Genel kurul üyelerimizden dâri bekaya intikal edenlere Yüce Allah'tan af ve mağfiret dileriz.

Sonuç olarak ifade etmek isteriz ki, Dünya görüşü itibarıyla, yüce milletimizin temel toplumsal dinamiklerine ve devletin yüksek menfaatlerine sıkı sıkıya bağlı bulunan Vakfımız; geleceğe dönük yüzüyle, esprisine bağlı kalarak değişimin ve istikrar içinde gelişmenin sembolü olmaya devam edecektir. Hedef, daime Allah rızası, milletimize, insanımıza ve insanlığa hizmettir. Bu ilke, Vakfımızın hem varoluş sebebi, hem de samimi tercihidir. Bu nokta, hizmetlerimizin ve amaçlarımızın sabit ayakta oluşturmaktadır ve

Rıza SELİMBİBAŞOĞLU



Üzerinde en fazla durulması gerektiği kanaatinde olduğum eksiklerimiz şudur: Vakfımız çok büyük işler yapıyor, dünya çapında işler yapıyor, fakat, dünya çapında yaptığı bu büyük işleri, dışarıya propaganda edemiyor, dışarıya bildiremiyor, yaptığı işleri kimseye anlatamıyor veya çok eksik anlatıyor. Efkâr-ı Umumiye'ye eksik anlattığı gibi, kendi görevlilerimize, yani, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatına da layıkıyla anlatamıyor. Hakikaten, bu noktada, Vakıf merkezi kusurludur, eksiktir, bu eksikliğin mutlaka tamamlanması lazımdır.

Modern Türkiye'de 2000'li yıllara geliyoruz, 21. yüzyıla giriyoruz, Diyanet Vakfı'nın eğitim sahasında, sağlık sahasında mutlaka söz sahibi olması lazım arkadaşlar.

Yeni idare heyetinden istirham ediyorum. Mutlaka bölge toplantıları yapılmak suretiyle il ve ilçe müftülerimiz bilgilendirilmelidir.

Bir başka teklifim daha var, Vakıf Mtevelli Heyeti var, sabahın beri burada konuşuyoruz, diyoruz ki, bu kadar adam yetmiyor bu işe. Mtevelli Heyetinin her üyesine, iki üç tane müşavir üye tayin etmeli, para mara istemiyoruz arkadaşlar; mutlaka, elbirliğiyle, bu idareye arkadaşları da ortak kılmak suretiyle, birlik ve beraberlik içerisinde bu Vakıf ileriye götürmeliyiz. Onun dışındaki hesapların hiçbirisinin Allah rızasına uygun olmadığı kanaatindeyim, onlar üzerinde hiç durmamak lazım.

Vakfımız, gelecekteki bütün zamanlarda, hizmet ve faaliyetlerinin sınırsız çeşitliliği ve yönelişleri içerisinde hep bu sabit tarafla tanımlanacaktır.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurtiçi ve yurtdışındaki faaliyetlerine yardımcı olan, her türlü alaka ve desteği vererek bizleri cesaretlendiren ve daha büyük işler yapabilece hususunda bizleri ümitlendiren başta Diyanet İşleri Başkanlığımızın Merkez ve Taşra Teşkilatı'nın her kademesinde çalışan personeli olmak üzere devletimizin her kademesindeki yöneticilerine, maddi ve manevi yardımları ile bizleri teşvik eden her kesimden resmi ve özel kurum ve kuruluş yöneticilerine, hizmet amacıyla almış olduğumuz her türlü kararın uygulaması ve hizmete dönüşmesi konusunda mesai mefhumu tanımadan canla, başla çalışan Vakıf personeline, en çaresiz durumda bile yardımlarını ve desteklerini hep yanımda hissettirdiğimiz hayırsever halkımıza, ayrıca yapıcı yayınlarıyla faaliyetlerimizi kamuoyuna yansıtan ve benimsenir basın-yayın organlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

Daha sonra Denetleme Kurulu Başkanı Yakup Üstün tarafından Denetim Kurulu Raporu okundu.

Raporun özet olarak okunmasını müteakip, Genel Kurul üyeleri söz alarak raporun müzakeresi yapıldı ve raporlar ibra edildi.

Başından sonuna kadar, hiç bir aksaklık olmadan ve huzur içinde geçen Genel Kurul Toplantısı'nda yapılan seçimler neticesinde Mtevelli Heyeti üyelikleri İsa Saim, Şevki Özkan, Lütfi Şentürk, Mehmet Kervancı, Mustafa Uzunpostalcı ve Niyazi Güneş seçilirken, Denetleme Kurulu üyeliklerine de Yakup Üstün, Hasan Uysal ve Mustafa Bayraktar seçildi.

Seçimleri müteakip dilek ve temenniler dile getirilerek Genel Kurul Toplantısı sona erdi.





Mehmet Nuri Yılmaz
Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

1943 yılında Erzurum'da doğdu. Küçük yaşta Kur'an-ı Kerim'i ezberledi. Devrin büyük alimlerinden eski Erzurum Müftüsü Sakıp Damışman'dan dinî ilimleri tahsil etti. Arapça, Farsça, Mantık, Beyan, Bedi, Fıkıh Usulü, Tefsir, Feraiz ve Kelam'dan icazetname aldı. İlk orta ve lise tahsilini Erzurum'da bitirdi. Yüksek Öğrenimini Erzurum İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Tefsir sahasında master yaptı.

İlk defa 1966 yılında Erzurum'da Kur'an Kursu Öğreticisi olarak göreve başladı. Bundan sonra sırasıyla; Vaizlik, Kültür Bakanlığı Müşavirliği, aynı Bakanlıkta Müfettişlik, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde Mütercimlik, Din İşleri Yüksek Kurulu Raportörlüğü, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanlığı ve Çankaya Müftülüğü görevlerinde bulundu.

Başarılı çalışmalarından dolayı Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan takdimname aldı.

1990 yılında Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliğine seçildi. 11 Aralık 1991 tarihinde Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığına atanan Mehmet Nuri Yılmaz, 3 Ocak 1992 tarihinden itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı görevini yürütmektedir.

"İçtihat nedir, Müçtehid Kimdir?" adlı basılı eseri ve yayına hazırlanmış İbn-i Batuta Seyahatnamesi, "Ahilik ve Fütüvvet" bölümünün tercümesi ile "Kur'an'da Nesih", "Sünni ve Şii İhtilafının İçyüzü" ve "Kur'an'da Talak" adlı eserleri, bulunmaktadır. Ayrıca, çeşitli bilimsel toplantılarda; muhtelif konularda tebliğler sundu. Çeşitli gazete ve dergelerde çok sayıda röportaj ve ilmi makaleleri yayımlandı.

İslami ilimler üzerine özel dersler vererek halen çeşitli üniversitelerde ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın değişik kademelerinde görev yapan çok sayıda öğrenci yetiştirdi.

Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek tarafından El-Ezher Üniversitesinde düzenlenen bir törenle "Devlet Nişanı" ile taltif edildi.

Arapça, Farsça ve Osmanlıca dillerini bilen Mehmet Nuri Yılmaz evli ve beş çocuk babasıdır.

13. DÖNEM MÜTEVELLİ HEYETİ



13. Dönem Mütevelli Heyeti toplantı halinde.



Prof. Dr. Mustafa UZUNPOSTALCI
Mütevelli Heyeti II. Başkanı

1939 yılında Konya'da doğdu. 1951 yılında ilkokulu, 1958 yılında da Imam-Hatip Okulu'nu Konya'da tamamladı. 1963 yılında İstanbul Yüksek İslam Ensti-

tüsü'nü bitirdi ve aynı yıl Tokat İmam-Hatip Okulu meslek dersleri öğretmenliğine tayin edildi. 1966 yılında Konya İmam-Hatip Okulu'na naklen tayin edildi ve aynı yıl açılan bir imtihan neticesinde Konya Yüksek İslam Enstitüsü fıkıh öğretmenliğine tayin edildi.

1976 yılında açılan Samsun Yüksek İslam Enstitüsü müdürlüğüne tayin edildi. 1982 yılında YÖK kanunu gereğince Yüksek İslam Enstitüleri İlahiyat fakültelerine çevrilince, Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku

öğretim görevliliğine 1983 yılında naklen tayin edildi. 1986 yılında İslam Hukuku dalında "doktor" ünvanını aldı. 1993-96 yılları arasında aynı fakültenin dekanlığını da yapan Uzunpostalci, halen bu fakültede öğretim üyeliğini sürdürmektedir.

Evli ve biri kız dört çocuk babası olan Uzunpostalci'nin Hukuk ve İslam Hukukları I, Hukuk ve İslam Hukukları II, adlarında basılmış iki eseri ile bazı makale ve araştırmaları da bulunmaktadır.



Mehmet KERVANCI
Mütevelli Heyeti Üyesi
Genel Müdür

Eğirdir İlçesi'nin Barla Nahiyesi'nde 1940 yılında doğdu. İlkokuldan sonra Isparta İmam-Hatip Lisesi'ne girdi. 1958-59 öğretim yılında Ankara İmam-Hatip Lisesi'ni bitirdi. Göreve, 1958 yılı Mayıs ayında Ankara Müftülüğü'nde müezzin olarak başladı. Askerlikten sonra lise fark imtihanlarını vererek A.U. İlahiyat Fakültesi'ne girdi, 1965-66 öğre-

tim yılında mezun oldu. 1965 yılında Ankara Merkez Vaizliğine atandı.

Türkiye-Irak arasındaki kültür anlaşmasından yararlanarak 1967-69 yılları arasında Bağdad'da öğrenim gördü. Bağdad dönüşü Diyanet İşleri Başkanlığı Yayın Müdürlüğü'nü bir süre vekaleten yürüttükten sonra 1973 yılı Temmuz ayında Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Hizmetler ve Din Görevlilerini Olgunlaştırma Dairesi Başkanlığı'na getirildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı yurtdışı kadroları ihdas edildikten sonra, 1980 yılı Ocak ayında Hollanda Din Hizmetleri Müşavirliği'ne tayin edildi. Dönüşte beş yıl Hac Dairesi Başkanlığı'nı yürüten Kervancı, 1988 yılı Ekim ayında Brüksel Din Hizmetleri Müşavirliği'ne tayin edildi. 1 Kasım 1993 tarihine kadar Brüksel Din Hiz-

metleri Müşavirliği görevini yürüten Mehmet Kervancı, 15 Kasım 1993 tarihinde Türkiye'ye dönerek Diyanet İşleri Başkanlığı Başmüfettişliği'ne atandı. 20 Kasım 1994 tarihinde ise Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan emekliye ayrıldı.

10.11.1994 tarihinde Türkiye Diyanet Vakfı'nda Genel Müdür olarak görev başladı. 1995 yılında Genel Müdürlüğün yanında Mütevelli Heyeti Üyesi de olan Mehmet Kervancı 22 Mart 1997 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda da Mütevelli Heyeti üyeliğine seçildi.

Evli ve üç çocuk babası olan Mehmet Kervancı'nın çeşitli dini dergilerde çıkan makaleleri ile Kervan yayınlarınınca basılan "İslamın Temel Şartları" adında bir kitabı bulunmaktadır.

Şevki Özkan, 19.9.1934 tarihinde Ankara ili Kazan ilçesinin Söğücek Köyü'nde doğdu. Köyündeki üç sınıflı ilkokulu bitirdikten sonra dedesinden ve köy camii imamlarından ders almak suretiyle hafız oldu. Daha sonra İstanbul Nuruosmaniye Kur'an Kursu'na devam ederek merhum Hacı Hafız Hasan Akkuş hoca efendi'de okuyup diploma aldı. Okul dışından imtihana girerek Kızılcahamam'dan ilkokul diploması almak suretiyle 1952-1953 öğretim yılında Ankara Merkez Imam-hatip Okulu'na girdi. İlk beş yılını bu okulda, son iki yılını da Yozgat Imam-hatip Okulu'nda okuyarak mezun olduktan sonra İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nü devam etti. Imam-Hatip Okulu'nda okurken 6 yıl kadar din görevlisi olarak çalıştı.

İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nü

bitirdikten sonra Adana Imam Hatip Okulu Meslek Dersleri Öğretmenliğine atandı. 1965-1967 yıllarında askerlik görevini tamamladıktan sonra Mersin Imam-Hatip Okulu Meslek Dersleri Öğretmenliği ve Müdür Yardımcılığına tayin edildi. 1969 yılı başında Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi Genel Müdürlüğü Eğitim-Öğretim Şubesi Müdür Yardımcılığı görevine getirildi. Bu Genel Müdürlükte sırasıyla Şube Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcılığı, Genel Müdür Başyardımcılığı (bu arada iki buçuk yıl Genel Müdür Vekilliği) ve Genel Müdürlük görevlerinde bulundu.

1980-1984 yıllarında Ankara Imam-Hatip Lisesi'nde Meslek Dersleri Öğretmenliği olarak çalıştı. 1984 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Kurul Uzmanlığı, Program, Yayın

görevlerinde bulundu. Kasım 1988 ayından-16 Ocak 1989 tarihine kadar yıllık izinlerini kullanarak, 16 Ocak 1989 tarihinde emekli olmak suretiyle de resmi olarak Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürüttü. 21.6.1993 tarihinde Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü oldu. 09.11.1994 tarihinde, 60 yaşını doldurduğu için Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürlüğünden ayrıldı. 02.01.1995 - 01.07.1996 tarihleri arasında Ankara Merkez Imam-Hatip Lisesi Öğrencileri ve Mezunları Vakfı Genel Müdürü olarak çalıştı. 31 Mart 1995 - 22 Mart 1997 tarihleri arasında Türkiye Diyanet Vakfı Denetim Kurulu üyeliği yaptı.

22 Mart 1997 tarihinde Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti üyeliğine seçilen Şevki Özkan evli ve 3 çocuk babasıdır.



Şevki ÖZKAN
Mütevelli Heyeti Üyesi



Niyazi GÜNEŞ

Mütevelli Heyeti Üyesi

01.01.1953 yılında Karabük-Ovacık-Pelitic köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, imam-hatip lisesini Gerede'de, Yüksek İslam Enstitüsü'nü Bursa'da bitirdi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda hizmete 1976 yılında Bursa Çalı Kasabası'nda imam-hatip olarak başladı. Daha sonra sırasıyla Havza ve Karabük'te müftülük görevlerinde bulundu. 1984 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı Personel Dairesi Başkanlığı-Atama II Şube Müdürü olarak ayin edildi. 1989 ile 1993 yılları arasında T.C. Frankfurt Başkonşolosluğu Din Hizmetleri Ataşeliği'nde Sosyal Yardımcı olarak görev yaptı.

1993 Mayıs ayında Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi'nde müdür olarak göreve başladı ve halen bu görevde bulunan Niyazi Güneş evli ve üç çocuk babasıdır.



Lütfi ŞENTÜRK

Mütevelli Heyeti Üyesi

1936'da Çaykara'da doğdu. Hafızlığını babasından tamamladı. Çaykara Yukarı Kumlu Köyü İlkokulu'nu bitirdi. Daha sonra özel surette Ahmet Hulusi SERDAROĞLU'ndan Arapça okudu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda açılan imtihanı kazanıp Tosya'ya vaiz olarak atandı (1954). Dışarıdan ortaokul lise imtihanlarını verdi. Tosya (1960-1963) müftülüğünde bulundu. Daha sonra Niğde Müftülüğü'nde bulundu. Vaiz olarak Ankara'da görev yaptı (1968-1971). 1971 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi ve Ankara Müftülüğü'ne atandı. 1978 yılına kadar bu görevde kaldı. Daha sonra Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığına getirildi (1978). 1980 yılında da T.C. Bonn Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşaviri oldu. Bu görev

vinden yurda döndükten sonra 1984 yılında tekrar Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı oldu. 1988 yılında Riyad Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşavirliği'ne atandı. Bu görevinden sonra 1990 yılında tekrar Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı oldu. Bu görevde iken, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliğine atandı. Ahmet Hulusi SERDAROĞLU ile birlikte "Ahiret Günü" ve "ez-Zevâcir an İktirahil-Kebair" adlı iki tercüme eseri, ayrıca Seyfettin YAZICI ile birlikte hazırladıkları "Diyanet İslam İlimihali" Diyanet İşleri Başkanlığı'nca basılmıştır. Diyanet Gazetesi ile Dergisinde çeşitli yazı ve makaleleri yayımlanmıştır. Türkiye Diyanet Vakfı'nın ilk Mütevelli Heyet Üyesidir. Arapça biliyor.



İsa SAIM

Mütevelli Heyeti Üyesi

1952 yılında Bayburt'da doğdu. Hafızlığını aynı yerde bitirdikten sonra 3 yıl özel Arapça dersleri aldı. 1975'de Ankara Imam-Hatip Lisesi'nden, 1980'de İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu.

2 yıl İstanbul'da Kur'an-ı Kerim kursu öğretmenliği, 4 yıl Akşehir müftülüğü yaptıktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu imtihanı kazanarak Mısır-Kahi-

re'de 2 yıl tefsir, hadis ve fıkıh dallarında ihtisas yaptı.

Mısır dönüşü Aksaray ilçe müftülüğüne atandı. 2 yılı ilçe, 4 yılı il müftülüğü olmak üzere 6 yıl Aksaray müftülüğü yaptı. Dolayısıyla hocamız Aksaray'ın son ilçe ve ilk il müftüsüdür. 1994 yılı ocak ayından beri Tokat il müftülüğünde göreve devam eden İsa Saim evli ve iki çocuk babasıdır.

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan FAKİR ÖĞRENCİLERE YARDIM

Türkiye Diyanet Vakfı Aydınlikövrer Lisesi'nde öğrenim gören 54 fakir öğrenciye 2'şer milyon TL. maddi yardım yaptı.

Kurulduğu günden beri dinî, millî, kültürel, sosyal ve eğitim alanında sayısız hizmetler veren Türkiye Diyanet Vakfı, daima fakir ve yardıma muhtaç vatandaşlarımızın yanında olmuş, eğitim gören maddî imkanı zayıf öğrencilerimize destek vermiştir.

Bu faaliyetler çerçevesinde Aydınlikövrer Lisesinde öğrenim gören maddî imkanı zayıf öğrencilere maddi yardım dağıtmak üzere okula giden Vakfımız Hayrişleri Müdürü Abdulkadir Hacıismailoğlu öğrencilere hitaben yaptığı konuşmada, Türkiye Diyanet Vakfı'nın 1975 yılında kurulduğunu yurt içinde ve yurtdışında büyük hizmetler yürüttüğünü belirtti.

Abdulkadir Hacıismailoğlu Türkiye Diyanet Vakfı'nın özellikle eğitim alanında verdiği hizmetlere değinerek, Türkiye genelinde 218 adet ortaöğrenim öğrenci yurdu bulunduğunu bu yurtlardan bugüne kadar 20.000 den fazla öğrencinin yararlandığını söyledi.

Bütün sivil kuruluşların eğitim ve öğretim kurumlarına destek vermesi gerektiğine işaret eden Hacıismailoğlu **"Her seviyedeki eğitim ve öğretim kurumlarına imkânlar ölçüsünde destek sağlamak, araç-gereç desteği vermek ve bu kurumlarda tahsil gören öğrencilere burslar tahsis etmek, onlara barınacakları yurtlar açmak, din eğitim veren imam-hatip liseleri inşa ederek hizmete sunmak, halkımıza yaygın eğitim-öğretim hizmeti veren Kur'an kursalarını inşa edip hizmete hazır hale getirmek vb. hizmetler Vakfımız faaliyetleri arasında önemli bir yer teşkil etmektedir."** dedi.

Öğrencilere tavsiyelede bulunan Hacıismailoğlu; öğrencilerin iyi yetişmesi ve vatana, millete faydalı birer insan olmaları için çok çalışmalar gerektiğini ve manevî değerlere sıkı sıkıya sarılmalarının şart olduğunu söyledi.



Türk - Amerikan İslam Vakfı'nın Genel Kurulu Yapıldı

1993 yılında kurulmuş olan Türk-Amerikan İslâm Vakfı'nın (TAİF) Genel Kurulu yapıldı. TAİF kısa bir süre önce kurulmuş olmasına rağmen, dinamik ve çağdaş bir yaklaşımla hareket eden Vakfın ABD'de oldukça dağınık biçimde yaşayan soydaş ve vatandaşlarımızı biraraya getirme, onların manevî ihtiyaçlarını karşılama yönünde küçümsenmeyecek adımlar attı.

ABD'de kurulu Türk-Amerikan İslâm Vakfı (TAİF), Washington'da dev bir proje başlatıyor. 60 dönümlük geniş bir arsa üzerinde camisi, okulu, konferans salonu, araştırma enstitüsü, spor tesisleri bulunacak ve din görevlileri ile araştırmacılar için yapılacak lojmanlardan müteşekkil külliye projesi tamamlandığında dev bir kültür abidesi ortaya çıkacak.

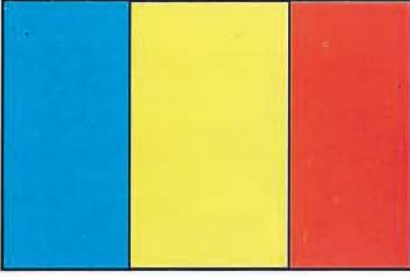
ABD'de bu kadar geniş bir arsa üzerine inşa edilecek ilk İslâm abidesi ünvanına da sahip TAİF, Türk-Amerikan İslâm Vakfı Külliyesi, büyük bir ihtiyaca cevap verecek.

Türk Devleti'nin yeni dünyada yükselecek minarelerinden insanlığa dalga dalga huzur ve sevgi yayılacağını belirten yetkililer, TAİF Külliyesi'nin aynı zamanda İslâmî araştırmalara ağırlık veren bir enstitü gibi çalışacağını da ifade ettiler.

Washington'daki bu dev külliye inşa için kolları sıvayan TAİF Vakfı Genel Kurulu'nda büyük bir katılımla yapıldı. Genel Kurul toplantısına Türkiye Diyanet Vakfı kurucu üyesi, Diyanet İşleri eski Başkanı ve DYP İstanbul milletvekili Tayyar, Altıkulaç, Türkiye Diyanet Vakfı kurucu üyesi Ahmet Uzunoğlu ve Mustafa Karahan da Türkiye'den giderek katıldılar.

Devlet-soydaş dayanışmasına güzel bir örnek teşkil eden Genel Kurul'a geniş bir katılım oldu. Türkiye'den gelenlerin dışında Washington'daki diplomatik misyonumuzun da Genel Kurul'a eksiksiz katılmaları burada yaşayan Türkler arasında büyük sevinç uyandırdı. Washington büyükelçimiz Nüzhet Kandemir'in yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetler ateşesi Hv. Tuğgeneral Salih Çetinkaya, büyükelçilik 1. müsteşarı İnan Özyıldız, basın müşaviri Bülent Erdemgil, eğitim müşavir vekili Jale Çolakoğlu'nun da iştirak ettiği toplantıda, Washington Büyükelçiliği din işleri müşaviri ve TAİF yönetim kurulu başkanı Dr. Abdülkâki Keskin, Vakfın çalışmaları hakkında geniş bilgi verdi.

Büyükelçi Kandemir de Vakfın kısa süre önce kurulmasına rağmen, dinamik ve çağdaş biçimde geliştiğine dikkat çekerek şöyle konuştu : "Vakfın kısa zamanda ABD'de oldukça dağınık yaşayan soydaşlarımızı biraraya getirme yönünde küçümsenmeyecek adımlar attığını büyük bir memnuniyetle görüyorum. Dünyanın en ileri ülkelerinden biri olan ABD'de güç bir görev üstlenmiş olan Vakfımızın, dinsel ve kültürel değerlerimizin buradaki toplumumuz içinde canlı tutulması, geliştirilmesi, toplu içindeki dayanışmanın güçlendirilmesi ve çocuklarımızın kendi değerlerimizden kopmadan yetiştirilebilmesi açısından önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyorum" dedi.



Resmi Adı : Romanya
Başşehri : Bükreş
Yüzölçümü : 238.391 km²
Nüfusu : 22.651.000 (1997)
Resmi Dili : Romence
Dini : Ortodoks (%87)
Para Birimi : LEU



Romanya

COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

Romanya, Doğu Avrupa'da yer alır. Doğusunda Moldova ve Karadeniz, kuzeyinde Ukrayna, kuzeybatısında Macaristan, batısında Yugoslavya Federal Cumhuriyeti, güneyinde ise Bulgaristan vardır.

Romanya yüzey şekilleri açısından üç bölüme ayrılır. Ülkenin orta kesiminde yer alan ve Alp sistemine dahil olan Karpat dağları en önemli yükseltilerdir. Karpatlar, Batı, Güney ve Doğu Karpatlar olmak üzere üç bölüme ayrılır. Batı Karpatlar, Transilvanya plâtosunu batıdan çevreler. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan Batı Karpatların en yüksek noktası 2000 m. yi bulur. Güney Karpatlar ya da Transilvanya Alpleri adı verilen

dağlar, ülkenin orta kesiminde batı-doğu doğrultusunda uzanır. Doğu Karpatlar ise Transilvanya plâtosu ile Boğdan plâtosu arasında kuzey-güney doğrultusunda uzanır.

Ülkenin ikinci büyük bölümünü oluşturan Transilvanya bölgesi, derin yarılmış plâtolar, tepeler ve geniş vadilerden oluşmaktadır.

Romanya'da ovalar ülkenin sınır boylarında yer alır. Batıda Tuna nehri boyunca uzanan çeşitli ovalar ile geniş vadilerden oluşmaktadır.

Romanya'da karasal iklim grülür. Yazların sıcak ve kurak, kışların sert ve soğuk geçtiği ülkede, Karadeniz kıyıları boyunca Dobruca bölgesi ile Tuna deltasında iklim ılımandır. İç

kesimlere ve kuzeye doğru gidildikçe karasal iklim etkisi artar. Yağışlar dağlık alanlarda 1500 mm. yi geçer. Doğu bölgeleri ile Tuna deltasında yıllık yağış miktarı 500 mm. nin altındadır.

Romanya bitki örtüsü bakımından zengin bir ülke değildir. Ormanlar ülke topraklarının yaklaşık dörtte birini oluşturur. Başlıca orman alanları Transilvanya bölgesi ve Karpat dağlarında yer alır.

Romanya'nın en önemli akarsuyu Tuna nehridir. Ülkenin güneş sınırını oluşturan nehir, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti sınırındaki Demirkapı geçidinden itibaren Bulgaristan sınırı boyunca uzanır ve büyük bir delta ile Karadeniz'e dökülür. Tuna nehrinden, sulamanın yanında ulaşımda da yararlanılmaktadır.

Romanya topraklarının yarısından fazlası tarıma elverişlidir. Ülkenin başlıca tarım ürünleri buğday, mısır, şeker pancarı, pirinç, patates, sebze ve meyvedir. Bağlar da önemli bir yer tutar.

Ülkede büyük baş hayvancılık, özellikle dağlık alanlarda yaygın olarak yapılmaktadır. Karadeniz kıyılarındaki küçük çapta balıkçılık da yapılır.

Romanya yer altı kaynakları açısından zengin bir ülkedir. En önemli yer altı kaynakları petrodoğalgaz, linyit, demir, bakır boksit ve manganezdır.

Ülkenin başlıca petrol yatakları Karpat dağlarının eteklerinde yer alır. Linyit üretimi ise Transilvanya'nın batı ve kuzeyinde yer alan yataklardan yapılmaktadır.

Ülkede elektrik üretimi büyük ölçüde termik ve hidroelektrik santrallerinden sağlanır. Son yıllarda nükleer enerji üretimi de yapılmaktadır.

Romanya, gelişmekte olan bir sanayiye sahiptir. Ülkedeki sanayi tesisleri büyük kentlerin civarında yoğunlaşmıştır. Başlıca sanayi kolları demir-çelik, makine, otomotiv, demiryolu araçları, kâğıt, petro-kimya ve tarım makineleri sanayiidir.

Romanya ekonomisinde turizmin önemli bir yeri vardır. Karadeniz kıyıları boyunca yer alan turizm merkezlerine her yıl çok sayıda turist gelmektedir.

Romanya'da ulaşım gelişmemiştir. Ülkede bulunan karayolları yetersiz ve bakımsızdır. Demiryolları daha iyi durumdadır. Ayrıca Tuna nehrinden ulaşım da yararlanılmaktadır. Köstence'de ülkenin en önemli limanı bulunmaktadır.

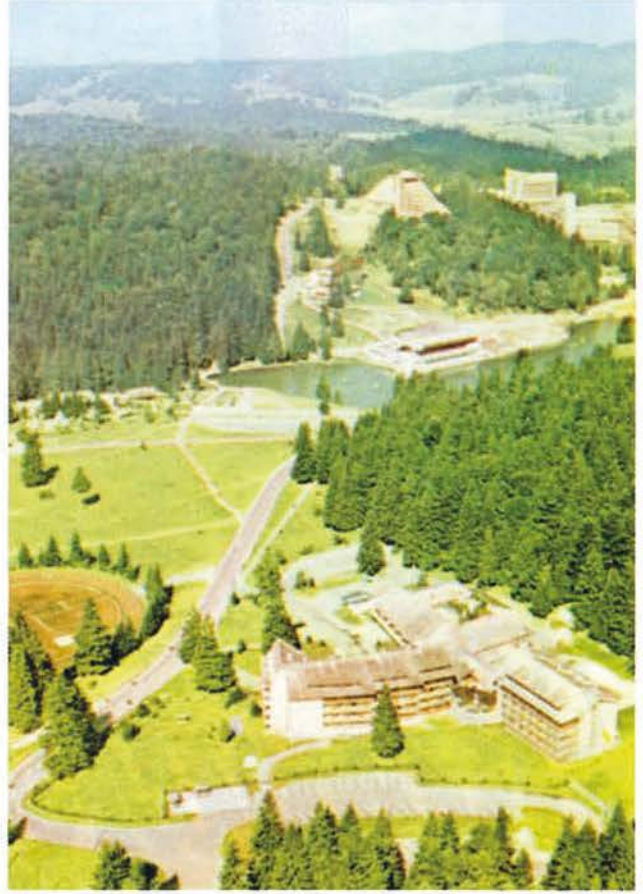
Romanya'nın dış ticaretinde sanayi ürünleri önemli bir yer tutar. Başlıca ihraç malları petrol, sondaj âletleri, kereste, tarım makineleri, otomotiv ürünleri, mobilya ve kimya maddeleridir.

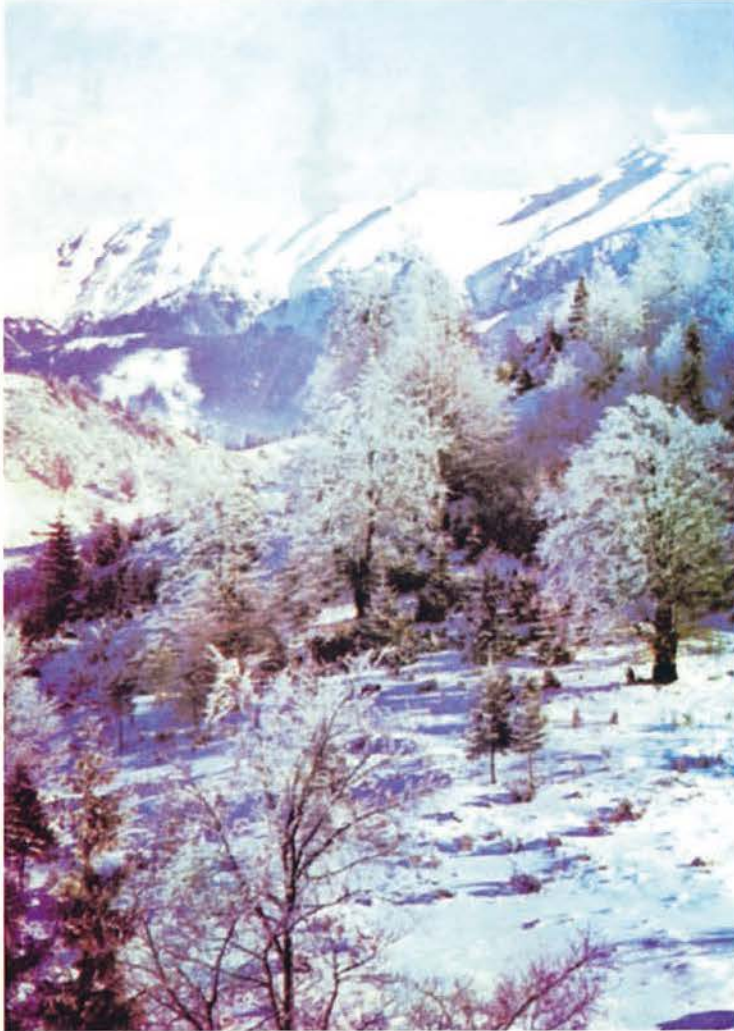
Dışarıdan başta ham petrol olmak üzere, hayvan yemi, sanayi makineleri, elektrikli ev âletleri, çeşitli ham meddeler satın almaktadır.

Romanya'nın ticaret yaptığı ülkeler başta Rusya Federasyonu olmak üzere, Almanya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Çin ve ABD'dir.

Türkiye-Romanya ilişkileri gelişmiştir. İki ülke arasındaki iyi ilişkiler dış ticareti de olumlu yönde etkilemektedir.

Türkiye, Romanya'dan başta gübre olmak üzere demir-çelik ürünleri, alüminyum, çeşitli makineler, otomobil, plâstik ve petrol ürünleri ile canlı hayvan almakta, Romanya'ya şeker, sebze, salça, konfeksiyon ürünleri, çeşitli makinalar, suni kauçuk ve pamuk satmaktadır.





TARİHİ

Bir Hind-Avrupa grubu olan Trakyalılar, Romanya toprakları üzerinde yaşamış ilk insanlar olarak bilinir. Bunların bir kolu olan Dokyalı'lar M.Ö. 800-300 yılları arasında Burebista liderliğinde Transilvanya merkez olmak üzere, Dakya Devletini kurdular. M.S. 106-271 yılları arasında Romanyalılar toprakları istilâ ederek insanları Romahlaştırdılar. Osmanlı İmparatorluğu 12299 yılında kurulduktan sonra kısa zamanda cihan devleti olmuştu. Osmanlılar Avrupa içlerine İslâmiyeti yayabilmeek için önceleri Balkanlar üzerine olmak üzere, Avrupa seferleri düzenlemekteydiler. 1394'te Dovin, 1456'da Belgrad, 1475'de Vaslui, 1476'da Schera seferleri, Osmanlıların Avrupa'ya ilk adım atma dönemi savaşlarıdır. Onaltıncı yüzyıl başlarındaki ikii Romanya toprağı olan Eflak ve Boğdan, Türk hakimiyeti altında birer derebeylik oldular. Askerî ve diplomatik açıdan Osmanlı Sultanının emrine göre hareket eder ve yıllık vergi verirlerdi. Idârecileri, Osmanlı Padişahları tarafından tayin edilirdi. Zaten bunların derebeyleri kendi tebalarını Avrupalıların saldırılarından korumak için Osmanlı Idâresinde kalmayı arzu ediyorlardı. Eflak ve Boğdan halkı, Avusturyalılar, Ruslar, Tatarlar, Kazaklar ve Lehler'den ibâret bölgedeki diğer ordulara karşı Osmanlı Ordusunun yanında yer almışlardır.

1679'da Eflak Derebeyi olan Şerban'ın yerine 1688'de yeğeni Kostantin Brincoveanu geçti. Bu sırada Boğdan Derebeyi Dimitri idi. Bu iki derebeyi 1711 yılında Osmanlı-Rus Harbi esnasında isyan ederek, Deli Petro'ya yardım ettiler. Bunda, İstanbul'dan Balkanlara göç eden Yunan asıllı grupların tesiri büyük id. Bunlar Eflak ve Boğdan'ın idâri hayatına nüfuz etmişlerdi. Yaklaşık bir asır Türk idaresindeki derebeyliklerin bu isyanları ve huzursuzluk çıkarmaları üzerine Eflak ve Boğdan tahtları "Voyvodalık" adı altında verilen yeni bir sisteme konuldu. Bu sıralarda Osmanlı Devletinde duraklama devri başla-

mişti. Onsekizinci yüzyıl sonlarına doğru Rusya, Osmanlı Devletine olan düşmanlığını arttırmıştı. 1774 Küçük Kaynarca antlaşmasıyla Rusya, Osmanlılardan bazı haklar elde ederken bu arada bu iki derebeyliğinin iç işlerine müdahale etme yetkisini de kazandı. Her ne kadar kontrol Osmanlılarda kaldıysa da, bir çok ticarî imkânlar kaybedildi. Bir yıl sonra Bukovino Avusturya'ya bırakıldı. 1812 yılında Besarabya'da elden çıktı. 1828-1829 Osmanlı-Rus Harbi'nden sonra 1834 yılına kadar Eflak ve Boğdan, Rusya hegemonyası altına tamamen girdi. Kont Pavel Kiselev Rusya'dan destek görerek, Osmanlı medeniyetini kaldırmaya çalıştı.

1859 yılında iki eyâlet birleşti ve 1861 yılında Romanya olarak anıldı. 1877 yılında Romanya, Berlin Andlaşması ile Türk hakimiyetinden uzaklaştı. Bağımsızlıktan sonra, 1878'de krallık oldu. 1881'de Carol I. Romanya'nın ilk kralı oldu. 1886 yılında Romanya, tek meclisli anayasal monarşik idâre sistemine döndü.

Birinci Dünya Harbi'nden sonra Romanya'nın sınırları genişledi. Besarabya ve Bukovina'dan sonra Banat ve Transilvanya'da ele geçirildi. Fakat çok geçmeden Besarabya ve kuzey Bukovina'yı, her zaman olduğu gibi 1877-78 Osmanlı-Rus Harbieresinde da yıllarca adâleti altında refah içinde yaşadıkları Osmanlılar aleyhine olarak, yardım ettikleri Rusya'ya bırakmak mecburiyetinde kaldı. Hatta yoğun tehditler neticesinde Güney Dobruca da Bulgaristan'a terkedildi.

İkinci Dünya Harbi esnasında Marshla Lon Antonescu, Rusya'ya karşı Almanya ile birleşme teşebbüsüne geçti. Askeri bir hareketin lideri olan Antonescu 1944 yılında Sovyet entrikası ile Kral Michael tarafından berteraf edildi ve Romanya, Rusya'nın yanında yer aldı. Çok geçmeden Romanya komünizmin kucağına düştü. 1947 yılında bir Halk Cumhuriyeti halini aldıysa da bütün alanlardaki devletleştirilme bunu sadece lafta bıraktı.

1965 Yılındaki yeni Anayasa'ya göre, Romanya artık Halk Cumhuriyeti olmaktan çıkmış ve bir sosyalist ülke durumuna düşmüştü. Tehlikeyi sezenler 1966'da Rusya'ya karşı bir bağımsızlık hareketi geliştirmeye çalıştılar. 1970 ve 1973'de Romanya Devlet Başkanı Nicolai Çavuşesku (Ceau-



sescu) ABD'ni ziyaret etti. ABD. ile 1976 yılında 10 yıllık bir ticari anlaşma imzalanarak, nisbeten Rusya'dan uzak durulmaya çalışıldı.

1982 yılında Romanya bir miktar daha batıya yaklaştı, üç milyar dolar dolayındaki borçlarının ödenme süresinin uzatılmasını batılı ülkelerden talep etti.

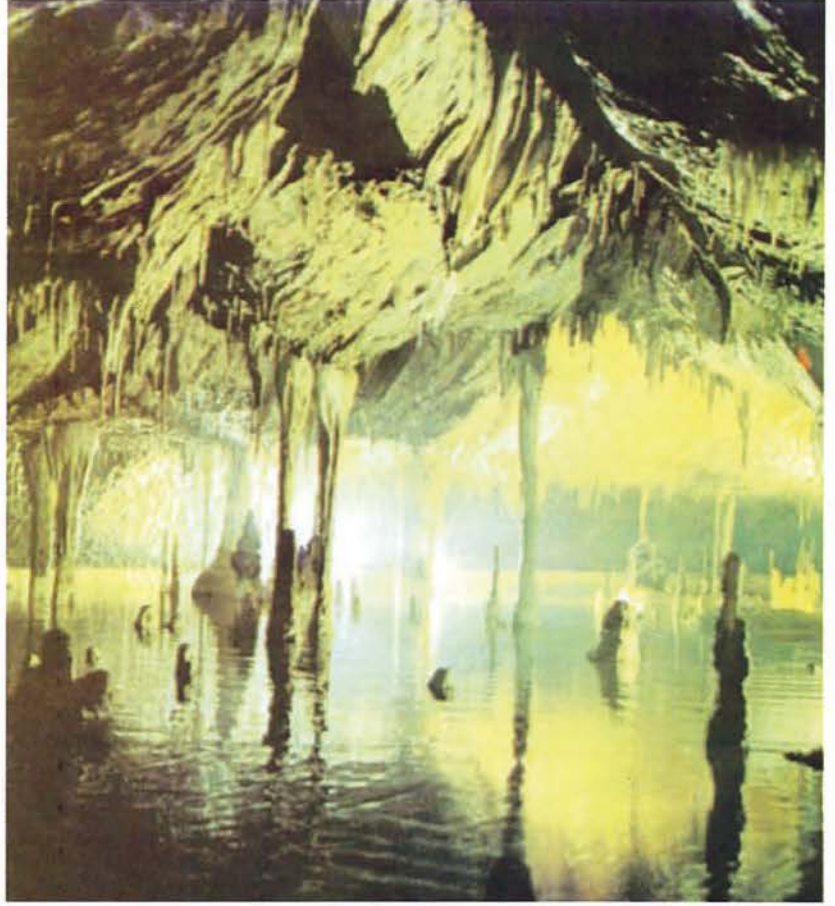
Nüfus ve Sosyal Hayatı;

Ülke nüfusu 22.600.000 dolayındadır. Nüfus yoğunluğu yaklaşık 94'dür. Yıllık Nüfus artışı % 1 civarındadır. Nüfusun % 98'i Romanyalı, % 8'i Macar ve % 2'si Almandır. Toplam nüfusun yaklaşık yarısı şehir hayatı yaşamaktadır. Ayrıca Ruslar, Tatarlar, Türkler, Yahudiler, Bulgarlar, Çekler, Slovaklar, Yunanlılar, Ermeniler, Çingeneler ve Sırp-Hırvat-Solven grupları da mevcuttur.

Halkın % 80'ni Ortodoks, % 10'u Katoliktir. Ayrıca bir miktar müslüman, Yahudi, Kalvenist ve Lütherist de vardır. Resmi dil Rumence'dir. Macarca ve Almanca'da yaygın olarak kullanılır. Halkın sosyal yapısı İkinci Dünya Harbi sonrası ülkeyi karartan komünizmden sonra çok değişmiş, özel mülkiyet ve hür irade kalmamıştır. Bugün Komünist Partinin boğaz tokluğuna çalıştırdığı insanlardır. Ülkenin diğer huzursuzluk kaynağı ezilen Macarlardır.

Ülkedde okuma-yazma oranı % 98'dir. Genç nüfusun % 70'i okul hayatındadır. Ülkenin hayat standardı yüksek is de, 1977'de 1300 kişinin ölümüne sebep olan Bükreş zelzelesinin inşaat ve endüstri sektörüne ağır bir darbe vurması ve gıda maddeleri yetersizliği ekonomide ciddi krizlere yal açmıştır.

Nüfusun büyük bölümünü meydana getiren Romanyalılar orijin olarak eski Trakyalıların, Dakya kolundan gelirler. Daha sonra Roma idaresinin



gelmesiyle Romalılaşmışlardır. Uzun yıllar Osmanlı idaresi altında yaşayan Romanyalılar, Türk âdet ve ananelerinin, hayat tarzının ve adâlet siste-

minin tesiriyle, Osmanlı kültür potansiyelinde çok şeyler almışlar ve bunları günümüze kadar sürdürmüşlerdir. Halkın bugün hazırladığı Türk



yemeklerinde marmelat çorba, tavuk suyu çorba, sarma, ızgara, kebab, sazan balığı, koyun sütünden yapılmış peynir, pastırma, havyar ve Türk sitili tatlılar bu dönemden arta kalan izlerdir. Ayrıca çay ve Türk kahvesi, Romanyalıların alışkanlıklarının arasına girmiştir.

Romanya'nın başşehri Bükreş olup, ülkenin en gelişmiş şehridir. Diğer önemli şehirler ise; Brasov, Timisoara ve Konstanta'dır.

EKONOMİSİ

Ülke ekonomisinin % 80'ni tarıma ve % 8'i endüstriye dayanır. Ülke topraklarının % 90'ını ekime müsaittir.

Fakat Romanya'nın milli gelirinin ancak % 40'ına yakın bir bölümü tarımdan karşılanır. Ülke dünyanın önde gelen tahıl üreticisi devletlerden birisidir. En önemli tarım ürünleri mısır, arpa, buğday, şeker kamışı, üzüm ve meyvedir. Bundan başka yulaf, çavdar, sebze, ayçiçeği, soya fasüyesi, tütün, pamuk, kenevir ve keten'de yetiştirilir. Koyun, sığır ve kümes hayvanları yetiştirilmesi yaygındır. Balıkçılık önemli bir gelir kaynağı olup, daha çok mersin balığı ve sakallı tatlı su balığı avlanır.

Romanya dünyanın ondürdüncü büyük makine yapımı ve metal işçiliği bakımından gelişmiş ülkesidir. Daha çok traktör, lokomotif, elektrikli aletler ve yol delme teçhizatı yapılır. Endüstrisi esas olarak, demir ve çelik üzerine kurulmuştur. Bundan başka kimya sanayii, inşaat malzemeleri (çimento), kereste ve odun endüstrisi, gıda sanayii, tekstil ve kumaş dokuma, elbise ve ayakkabı imalatçılığı, lastik eşyalar ve petrol ürünleri endüstrileri mevcuttur.

Ülkede başlıca çıkartılan madenler; kömür, demir, petrol, metan gazı, boksit, manganez, kurşun, çinko, altın ve gümüşdür. Romanya dünyanın 10'uncu tuz ve 6'ncı tabii gaz üreticisidir. Fakat, tabii gaz üretimi kömür ve demir ithalatına bağlı kalmaktadır.

Ülkenin para birimi Leu'dur. Turizm ülkenin önemli gelir kaynağıdır. İthalatının % 16'sını Rusya ile yapar. Diğer ithalat yaptığı ülkeler ise Batı Al-



many, A.B.D. ve Irak'tır. Romanya'nın toplam ihracatının % 18'i yine Rusya ile. Ayrıca Batı Almanya ve Doğu Almanya'ya da ihracat yapmaktadır.

Romanya, hidroelektrik santralleri ve su yolu ulaştırması bakımından müsait bir ülkedir. 1972 yılında Yugoslavya ve Romanya arasında Tuna nehri üzerinde kurulan "Demir kapı" geçidi, dünyadaki bu tip beş büyük projeden biridir. Ayrıca Bistrita, Olt ve Siret nehirleri üzerinde de hidroelektrik santralleri kurulmuştur.

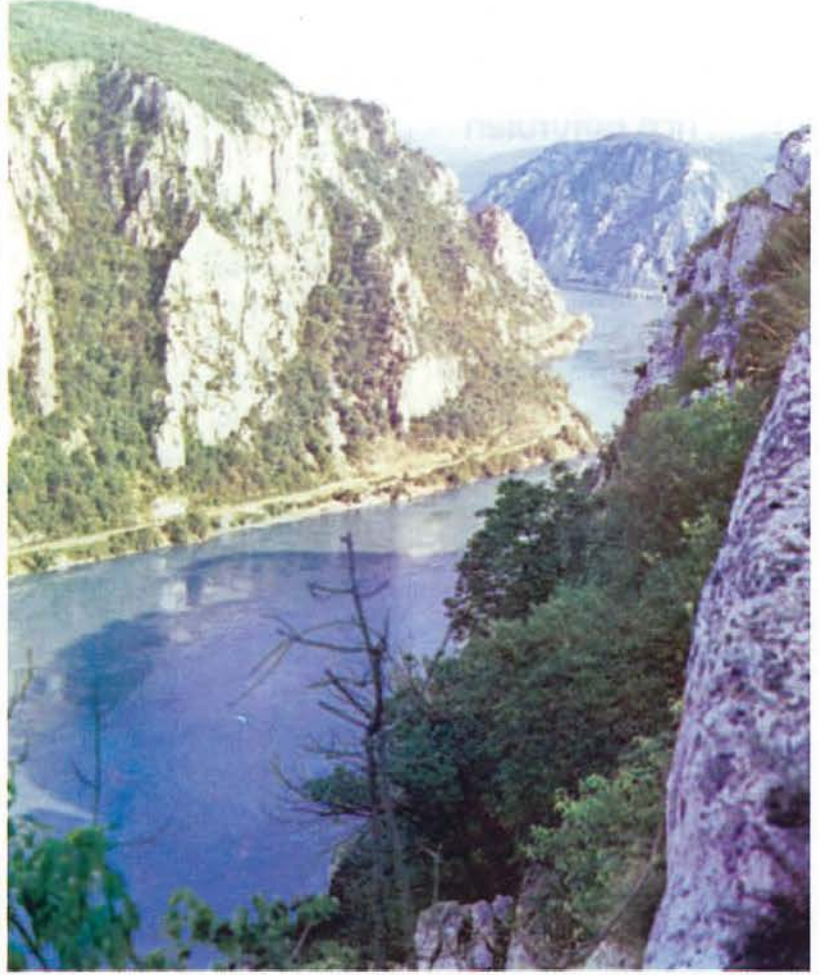
Romanya 1955'den bu yana karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Teşkilatı (COMECON) üyesidir. Doğu Avrupa'da Sovyet Rusya tarafından sosyalist ülkeler arasında kurulan bu teşkilata, Romanya hammadde ve tarım ürünleri bakımından katılıyordu. Fakat sonraları ekonomik sebepler Romanya'nın bu rolünü son yıllarda zayıflatmıştır.

Romanya'da Yaşayan Müslümanlar'ın Dini İdaresi

Türklerin bağlı bulundukları Köstence'deki Müftülük tarafından yürütülmektedir.

Romanya'da yaşayan soydaşlarımız genelde Tuna boyunda, Dobruca bölgesinde Köstence ve Tulca şehrinde yaşamaktadırlar. Bu ülkede yaşayan Tatar Türkleri, Osmanlı Türkleri ve Müslüman çingenelerin sayısı 70.000 kadardır. Çingeneler kendilerinin Türk olduklarını söylemekte olup Türkçe konuşmaktadırlar.

Köstence'deki Romanya Müslümanlar müftüsünü 23 kişilik "Şuray-ı İslam" teşkilatı seçmektedir. 23 kişilik İslam şurası Müftülüğe bağlı imamlar, Türk birliği ve Tatar birliğinden birer üyenin iştirakiyle teşekkül ettirilen bir kuruluştur. Resmi



olarak Mezhepler Başkanlığına bağlıdır. Müftülük ve personeli maaşını bu makamdan alır. Mezhepler Başkanlığına 15 din veya mezhep bağlı olup, müslümanlar diğer din mensuplarıyla aynı statüye sahiptir. 1989 ihtilali ve demokratik rejime geçişten sonra bütün müftülük cami, mezarlık ve Vakıflar Romanya Müslümanları Müftülüğüne devredilmiştir. Camilerin adedi 72 olup 31 tanesinde resmi görevli vardır. Diğerleri görevli yokluğu sebebiyle kapalıdır. Camilerin birçoğu yıkık ve harap durumdadır.

Soydaşlarımız arasında Türkçe konuşulmaktadır. Tatar Türkleri azda olsa Türkçe anlıyorlar. Kapalı bir toplum hayatı yaşayan Tatar Türkleri örf ve adetlerini unutmamışlardır. Ancak Osmanlı Türkleri ve Çingeneler için aynı şeyi söylemek mümkün

değildir. 45 yıllık komünist rejimden en fazla soydaşlarımız mağdur olmuşlar Dini hükümlerin ve ibadetlerin birçoğu unutulmuş dinin yerini bidat ve hurafeler almış Camiler beş vakit ibadete açık olmayıp ancak Cuma, Bayram, Ramazan ayı ve belli gecelerde açılmaktadır. Din görevlileri aylık 30 ABD. Doları kadar az bir maaş alıyorlar. Bu nedenle dini merasimler din görevlileri tarafından para karşılığında yapılmaktadır. Cami komitelerince tesbit edilen miktarda müslüman halktan bir çeşit dini vergi diyebileceğimiz bir aidat alınmaktadır. Ekonomik sıkıntıdan dolayı bu parayı veremeyenler imamlar tarafından dışlanmakta ve hatta dini merasimlerine iştirak edilmemektedir. Bu adet Avrupa'daki kilise teşkilatının uygulamasına benzemektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nca götürülen dinî hizmetler

• 1993 yılında Romanya'ya Ramazan ayı münasebetiyle 1 tane din görevlisi gönderilmiştir.

• 1994 Yılında Romanya'ya Ramazan ayı münasebetiyle 2 tane din görevlisi gönderilmiştir.

• 28.10.1993 tarihi itibarıyla 3 ay süreyle 1 din görevlisi gönderilmiştir.

• 1992-1993 öğrenim yılında Türkiye'deki Kur'an Kurslarında Romanya'dan gelen soydaş öğrencilerin adedi 22'dir.

• Türkiye Diyanet Vakfı bu öğrencilere 1992-1993 öğrenim yılında 250.000.-TL. burs vermiştir. Öğrencilerin iâşe, ibate ve masrafları Başkanlığımızca karşılanmıştır.

• Dini yayın ve malzeme yardımı;

661 adet dini yayın, 15 sarık 15 cübbe, Faks cihazı 1 adet, Teyp kaseti 25 adet, Video kaseti 25 adet, Türkiye Diyanet Vakfı takvimi 300 adet, Diyanet Takvimi 100 adet, Diyanet Çocuk Dergisi 60 (Her ay için)

• Şu anda Romanya'da soydaşlarımıza hizmet vermek amacıyla Gönüllü Din Görevlilerinden 5 görevlimiz bulunmaktadır.

• Romanya'ya yeteri kadar imsakiye, Diyanet Takvimi ve Diyanet Vakfı takvimi gönderilmiştir.

• Süreli yayınlardan aylık Diyanet Dergi ve Diyanet Çocuk Dergisi her ay belli miktarda Romanya'ya gönderilmektedir.

• Eğitim Öğretim;

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Romanya Mecidiye'de Kemal Atatürk İlahiyat ve Pedagoji Lisesi açılmıştır. Lise binası hükümetçe tahsis edilmiş olup, onarımı ve tefrişi Türkiye Diyanet Vakfı'nca yapılmıştır. Okulda, eğitim ve öğretim ortak belirlenen

programlarına göre yürütülmüş ve bu husustaki bilgiler aşağıya çıkartılmıştır.

Yıl sonu itibarıyla; 95-96 sınıf mevcutları :

5. Sınıf	22 öğrenci ,
9 İlahiyat sınıfı	14 öğrenci,
9 Pedagoji Sınıfı	19 öğrenci,
10 İlahiyat Sınıfı	17 Öğrenci,
11 İlahiyat Sınıfı	20 öğrenci,

Toplam 92, Kız 37, Erkek 55, Yatılı 74, Gündüzlü 18.

Doğrudan sınıf geçen ve bir ya da

iki dersten bütünlemeye kalan sayısına göre başarı oranı % 77'dir. Eylül döneminde bütünleme sınavları yapılacaktır. Romen Eğitim mevzuatına göre üç dersten kalan sınıfta kalmaktadır. Buna göre sınıfta kalan öğrenci yoktur.

Meslek dersleri sayısı saat olarak 36; Türkçe ise 18'dir. Bu saatler 96-97'de yeni açılacak sınıflar sonucunda 50 ve 33 saat olacaktır.

Binanın kapasitesi azami 120 yatılı olmak üzere toplam 225 öğrenci kapasitelidir.



Romanya'da Mecidiye Kemal Atatürk İlahiyat ve Pedagoji Lisesi'nde okuyan öğrenciler Vakfımızı ziyaret ettikten sonra Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'i ziyaret ettiler.



Romanya'da Mecidiye Kemal Atatürk İlahiyat ve Pedagoji Lisesi

Mart Ayında Yurtdışına Yapılan Yardımlar

* Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından çeşitli dillerde hazırlanan 85.000 adet Kur'an-ı Kerim ve muhtelif dini muhtevalı yayınlar; Kırım, Nahçıvan, Bosna-Hersek, Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'a gönderilmiştir.

* Bosna-Hersek'te Türk Barış Gücü Komutanlığı'na kurulan, sivil halkın da tedavilerinin yapıldığı sağlık merkezleri için 10 adet tansiyon aleti ve bir adet tartı aleti gönderilmiştir.

* Bosna-Hersek'teki dini eğitim veren kurumlardan;

- a) Travnik'te Elçi İbrahim Bey Medresesi'ne 2.000.-DEM
- b) Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Medresesi'ne 2.000.-DEM
- c) Zenica'da İslâm Akademisi'ne 2.000.-DEM
- d) Tuzla'da Behrambey Medresesi'ne 2.000.-DEM
- e) Visoko'da Hacı Osman Radović Medresesi'ne 2.000.-DEM

olmak üzere toplam 10.000.-DEM yardım Vakfımız tarafından teslim edilmiş olup, İslâm Akademi'since Vakfımıza bu yardımlarından dolayı teşekkür belgesi verilmiştir.

* İhtiyaç sahibi fakir soydaşlarımıza dağıtılmak üzere;

- a) Kırım'a 2.000.-\$,
- b) Kırgızistan'a 3.000.-\$,
- c) Ukrayna'ya (Ahıska Türklerine) 10.000.-\$,
- d) Rusya Federasyonu'na 10.000.-\$,
- e) Azerbaycan'a 10.000.-\$,
- f) Nahçıvan'a (Kur'an Kursu ve İlahiyat Temayüllü Lise'deki öğrencilere 5.000.-\$, nakdi yardım yapılmıştır.

* Bangladeş Chittagong şehrindeki camiye Vakfımızca 3 adet avize yaptırılarak gönderilmiştir.

* Tacikistan'da görev yapan Mecit Taş tarafından Türkçe'den Farsça'ya tercüme ettiği Tecvid Kitabı'nın basımı için 1.000.-\$ yardım gönderilmiştir.

GİNTAŞ ALMANYA'YA Muhteşem Bir Eser Gönderdi

Gintaş Orman Ürünleri Dekorasyon Mağazasında yapan mimber, mihrap ve kürsüden oluşan ahşap ve tamamen el oymasından yapılan üçlü set Almanya İslâm Kültür Merkezi Birliği'ne gönderildi.

Osmanlı mimari özelliğini taşıyan, lamba ağacından yıldız künde-kari sitilinde yapılan setin modeli yeni olup tamamen Gintaş tarafından imal edilmiştir.

Ahşap yapı elemanları üretin atölyeye sahip olmanın bir inşaat şirketi için önemli bir avantaj olduğunu düşünen Gintaş, 1991 yılında Ankara'nın Sıte-ler semtinde ahşap yapı elemanları üreten bir atölye kurmuştur. Bu atölyede Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde imâl edilip günümüze kadar gelen geleneksel ahşap sanatımızla ilgili yapı elemanları üretilmektedir.

Yeni yapılan camilerimiz için künde-kari kapı, pencere, kepenk, minber, kürsü, rahle gibi geleneksel ahşap sanatımızla ilgili yapı elemanlarının imalatında kısa zaman içinde önemli mesafeler alınmıştır. Böylece Gintaş, kültürümüzün de bir parçası olan gele-

nekel ahşap sanatımızı öğrenme, öğretme ve uygulama çabası içine girmiştir.

Halkımız geleneksel ahşap sanatımızla ilgili eserleri sevmekte ve yeni yapılan camilerimiz için bu çeşit yapı elemanlarını imâl eden yerleri aramaktadır.

Avrupa ülkelerinde açılan camilerin kapı, mimber ve kürsülerin Gintaş'tan talep edildiğini ifade edersek, bu çeşit yapı elemanlarına halkımızın ne ölçüde rağbet etmekte olduğu konusunda bir fikir vermiş oluruz.

Gintaş bu sahadaki çalışmalarla hem geleneksel ahşap sanatımızın günümüzde de yaşamasına katkıda bulunmuş, hem de tarihi camilerimizdeki bu nevi yapı elemanlarının onarımında çalışacak ustalar yetiştirmiştir.



Diğer dinler ve mensuplarına karşı hoşgörü sözkonusu olduğunda, İslâm, diğer dinlerin tarihleriyle kıyaslandığında kesinlikle temiz ve beyazdır. Şâyân-ı şükrandır ki, ilk İslâm fetihlerinin gerçekleştirildiği günlerden, Hristiyan veya Yahudi bir çok görgü şahidiinin İslâm'ın diğer din mensuplarına karşı gösterdiği hoşgörü hakkındaki rivayetlerine sahibiz.

Bilindiği gibi Hz. Muhammed (S.A.S.), ilk İslâm devletini Medine'de kurmuş ve oradaki Yahudiler ile Hristiyanlara sürekli koruma ve yaşama güvencesi vermiştir. Daha sonra Mecûsiler, Sabîliler, Hindular, Budistler ve gayr-i Müslim topluluklar İslâm egemenliği altında yaşamaya başladıklarında, silâh taşımamaları, barışı korumaları ve İslâm koruması karşılığında cizye ödemeleri şartıyla onlara da aynı imtiyazlar tanınmıştır⁽¹⁾. Esasen Hz. Muhammed(s.a.s) ve ilk halifeler, bütün yöneticilerine, "Egemenliğiniz altında bulundurduğunuz insanlara hoşgörü ve iyilikle davranmanızı emrediyorum" demişlerdir⁽²⁾. Dördüncü halife Ali b. Ebi Talib'in Mısır'a atadığı valisi Malik el-Eşter'e verdiği şu emir, İslâm kültüründe, adâlet ve hoşgörünün esası olarak kabul edilmiştir: "(İster Müslüman olsun, ister olmasın) Kalbini halkına karşı merhametli, şefkatli ve hoşgörülü olmaya alıştır. Onlara karşı onları yalayıp yutmak yeterlidir diyen açgözlü bir siğir gibi olma; çünkü onlar iki sınıftır: Ya dinde kardeşin yahut da yaratılıştan senin gibi bir insan kardeşindir..."⁽³⁾

Müslüman yöneticilerin ve halkın çok büyük bir bölümü, tarih boyunca bu emir ve esaslara uymaya çalışmışlardır. Ancak bu hususta her zaman başarılı bulunduğu da söylenemez; çünkü her din gibi İslâm da bölgeler, toplumlar ve en önemlisi bilginlerin elinde dönüştürüldüğü "sistem" açısından, zaman zaman az da olsa asli ve öz yapısından uzak bırakılmıştır. Bunun içindir ki, herşeyden önce, onu, çoğulculuk penceresinden asli ve öz yapısı içinde yeniden tanımak, tanıtmak ve yorumlamak zorunluluğu vardır

İslâm, "teslim etme, teslim olma, boyun eğme, barışa ve huzura kavuşma, huzur ve esenlik" anlamlarına gelen Arapça bir kelimedir. Kur'an'a göre İslâm, bütün peygamberlerin dînidir özellikle, bir çok yerde İbrahim Dîni olarak anılmıştır. Bir yerde de Hz. Musa'yı takip eden Yahudi (İsrail) peygamberlerinden, "kendisini Allah'a teslim etmiş peygamberler. (en-nebiyyune'llezine eslemû.)" olarak söz edilmiştir. 4 Kur'an, İslâm'ın insanlığın

Dinlerarası Hoşgörü :

İSLÂM ve DİĞER DİNLER

Prof.Dr. Ethem Ruhi FİĞLALİ
Muğla Üniversitesi Rektörü

doğal dîni (religio naturalis) ve bu doğal (tabiî) dînin, dînu'l-fitra (fitrat dîni) veya yaratılış dîni olduğunu söyler.⁽⁴⁾ Bütün insanlık, istisnasız Allah tarafından bu dîn üzerinde yaratılmıştır. Allah bu tabiî dîni, bütün insanlık için seçilmiştir.⁽⁵⁾ Buna göre bir Müslüman, Allah ile ve insan ile barış yapmış ve bilîş tutmuş biridir. Allah ile barış yapmak demek O'nun Emrine ve İrâdesi'ne mutlak teslim olmasıdır; insan ile barış yapmak ise, sâdecebaşkalarına kötülük etmek ve onları incitmekten kaçınma değil, aynı zamanda onlara iyilikle davranma ve iyilik yapma demektir.

Bu husus Kur'an'da şöylece ifade edilir.⁽⁷⁾

"Hayır, öyle değil; iyilik yaparak kendini Allah'a veren kimsenin ecri

Rabbî'nin katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir".

Aslında barış ve esenlik, İslâm'da hâkim fi-kirdir ve İslâmın gösterdiği hedef, çağırdığı amaç "esenlik yurdu" (dârû's-selâm)'dur.⁽⁸⁾ Böylece İslâm, özü itibarıyla bir barış ve esenlik dîridir ve "bu, bir kimsenin bedeni ve ruhu itibarıyla gerçek bir huzur ve barışa erebilmesi, sâdece Allah'a teslimiyet ve itaat ile mümkün olabileceğini gösterir. İtaat ve teslimiyetten ibaret böylesi bir hayat, kalp huzurunu getirir ve geniş anlamda da toplumda barış ve huzur sağlar."⁽⁹⁾

Esasen insanlığın tabiî (fitrat), barış ve esenlik dîni olan İslâm'ın temel esaslarını teşkil eden tevhit, İlâhi vahyin evrenselliği ve

bütün işlerin hesabının görüleceği bir âhîret hayatı, bütün büyük dinler tarafından kabul edilir ve bunların evrensel kabulü de onun insanın yaratılışına tıpatıp uygun olduğunu ve dolayısıyla bu esasların doğruluğunu gösterir. İslâm, insanlığın dîninin bu üç esası üzerindeki her türlü sınırlamaları kaldırır ve onlara, insanlık kadar geniş ve şümullü bir önem verir.⁽¹⁰⁾

Bu anlamda İslâm, evrenseldir ve bütün büyük dinlerin sonucusudur. İslâm'ın evrenselliği, bizzat Kur'an tarafından da teyid edilmiştir. O sâdece sonuncu değil, aynı zamanda, kendinden önce gelmiş bütün dinleri bünyesinde toplamış olan bir dindir.

Esaseen Kur'an'a göre Allah, her devirde ve her topluma Allah'ın Birliği'ni tebliğ etmek ve onlara O'nun İlâhi mesajını bildirmek üzere peygamberler göndermiştir. Bundan dolayı Müslümanlardan sâdece Kur'an'a değil, Allah'ın Kitaplarının hepsine inanması is-

tenir. Bu konuda Prof.Gibb der ki: "Tanrı'nın Kitaplarının tamamı İlâhî vahiy eseridir. Hepsisi de birbirine benzeyen bu dinlere inanılmalı ve kabul edilmelidir; çünkü onların hepsi de birbirini teyid eder ve özellikle Kur'an, kendinden öncekileri teyid etmekle kalmaz, son vahiy olduğundan bütün belirsizlikleri ve yanlışları düzeltir ve bu bakımdan kâmil hakikatın mahzenidir."⁽¹¹⁾

Böylece Kur'an'da daha baştan denir ki, bir Müslüman mutlaka "sana indirilen Kitâb'a da, senden önce indirilenlere de inanır.",⁽¹²⁾ Biraz sonra da eklenir;

"Allah'a bize gönderilene, İbrahim'e, İsmâ'il'e, İshâk'a, Ka'kub'a ve torunlarına gönderilene, Mûsâ ve İsâ'ya verilene, Rableri tarafından peygamberlere verilenen, onları birbirinden ayırt etmeyerek inandık, biz O'na teslim olanlarız deyin."⁽¹³⁾

"Peygamber ve inananlar, O'na Rabbinden indirilene inandı. Hepsisi Allah'a, Meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı. "Peygamberleri arasında hiçbirini ayırdetmeyiz, işittik, itaat etik. Rabbimiz! Affını dileriz, dö-nüş Sana'dır" dediler."⁽¹⁴⁾

Görülüyor ki bir Müslüman sâdece Peygamber Hz. Muhammed (S.A.S.)'e değil, diğer peygamberlere de inanır. Kur'an'a göre peygamberler, bütün toplumlara gönderilmiş-tir.

"Geçmiş her millet içinde de mutlaka bir uyarıcı (Peygamber) buluna gelmiştir."⁽¹⁵⁾

Gerçi Kur'an, bütün Peygamberlerin isimlerini anmaz; çünkü "senden önce bir çok peygamberler gönderdik; sana onların kimini anlatıktık, kinini anlatmadık."⁽¹⁴⁾ der; ama O müslümanlardan sâdece Hz. Muhammed (S.A.S)'e değil, diğer bütün peygamberlere gönderilmiş olan İlâhi Vahye de inanmalarını ister.⁽¹⁷⁾

Buna göre bir yahudi, sâdece İsrail oğullarının peygamberlerine; bir hristiyan İsa-Mesîhe; bir budist Buda'ya; bir mecusi Mecus'a (Zoroaster); bir hindu Hindistan'da doğan peygamberlere inanır; ama bir müslüman, bütün bu peygamberlere inanır. Bundan dolayı İslâm, içinde bütün dünya dinlerinin mevcut olduğu, bütün dinleri ihtiva eden bir dindir. "Son ve her inanca şâmil bir din oluşuna ek olarak o, İlâhi irade'nin mükemmel bir izahıdır. Nitekim Kur'an, "Bugün, size dîninizi бүтүнledim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslâm'ı beğendim."⁽¹⁸⁾ der. İdrakin diğer her cinsi gibi, insanın dinî idrak ve gelişmesi de yüzyıllar boyu yavaş yavaş ve tedricen gelişme göstermiştir. Ve o Yüce Hakikat'ın vahyi de kemâlini İslâm-da bulmuştur. Nitekim Hz. İsa'nın şu sözleri, bu büyük gerçeğe işaret eder; "Sizlere söyleyecek daha çok sözüm var; ancak sizler henüz onları yüklenilecek düzeyde değilsiniz. Bununla birlikte, o, Hakikatın Ruhu, geldiğinde, sizi bütün gerçeğe götürecektir, size önderlik edecektir."⁽¹⁹⁾

Bunun içindir ki, İslâm'ın büyük görevi, dünyada bütün dinlerin kardeşliğini kurarak barışı sağlamak ve daha önceki dinlerde var olan bütün dinî gerçekleri bir araya getirmektir.⁽²⁰⁾

Esasen Allah, müslümanlara söyle buyurmaktadır. "Kitab ehlinde zulmedenler bir yana, onlarla en güzel şekilde tartışın ve söyle deyin: Bize indirilene de, size indirilene de inandık; bizim Tanrımız da, sizin Tanrınız da birdir, biz O'na teslim olmuşuzdur."⁽²¹⁾ Bu ise, İslâm'ın Ehl-i Kitab'ı bir ve aynı dinî kardeş olarak kabul ettiğinin ifadesidir. Bu bakımdan Kur'an'ın ana konularından birinin, insanlığın evrensel kardeşliğine davet olduğu hususu belirtilmelidir. Kur'an der ki: "Ey insanlar! Doğrusu Biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler haline koyduk ki birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz, Allah katında en değerliniz, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır."⁽²²⁾ Bu âyetteki hitap, dikkat edilirse, "inanırlar" değil, bütün "insanlardır" Onların bir ailenin bireyleri oldukları ve milletler, kabileler ve aileler halindeki ayrılıkları, birbirlerinden soğumalarına ve

uzaklaşmalarına ya da düşmanca duygular taşımalarına sebep olmamalıdır. Bu geniş kardeşlik dünyasında birinin diğerlerine üstünlüğü, milliyet, zenginlik, rütbe ve benzeri şeylere değil, sâdece ahlâkî yüceliğe dayanmalıdır ve dayanır; çünkü bütün insanlık, aynı kaynaktan gelmiştir ve görevimiz, sınırsız eşitlik temellerine dayalı iyilik, güzellik, hoşgörü ve dayanışmayı gerçekleştirmektir.

Durum bu kadar açık ve olumlu bir açıdan ortaya koymuş olmasına rağmen, Ortaçağ'da, büyük dinlerin mensuplarının birbirleri hakkında sâhip oldukları kanaat, birbirleriyle temasları ve karşılıklı tutumları bakımından maaless pek iç açıcı olmayan sayfalarına da rastlanır. Şüphesiz bunda, karşılıklı olarak bilgi noksanlığı önemli rol oynadı. Uzunca bir süre İslâm, hristiyanlık ve yahudilik tarafından uydurma bir din olarak görüldü ve gösterildi. Hz. Muhammed (S.A.S)'i peygamber olarak tanımak söyle dursun, onun fırsatçı, sar'alı, şair ve sihirbaz olduğu; getirdiği dinin de vahiy eseri değil, Tevrat ve İncil'den alınmış yanlış ve yalan bilgilerle dolu bulunduğu ve üstelik bu dinin bir şiddet dini olduğu, kılıçla yayıldığı; özellikle cinsel açıdan ahlâkî zaaf gösterdiği; kısaca bu dinin şeytanın temsilcisi olduğu ileri sürüldü. Buna karşılık müslümanlar da musevîler ve hristiyanların kendilerine gönderilen vahiylerden sapıp Kur'an'ı Kerim'in açıkça çürütüldüğü yanlış ve boş akideleri ileri sürdüklerine ve böylece küfre düştüklerine, dolayısıyla inançlarında hiçbir doğru ve hak bulunmadığına inandılar.⁽²³⁾ Onun için onlarla birlikte ve bir arada yaşamamaz; dost tutulmazlar, kanaatine sâhip olmadılar. Böylece kendi dinini üstün kılmak için, diğer dinleri küçük görmek ve onları tezyîf etmek, o dönemlerin vazgeçilmez doğruları olarak görüldü.⁽²⁴⁾

Elbette karşılıklı olarak bu iddiaların hiçbir, bugün, objektif bir tarihçi veya din bilgini tarafından kabul edilmemektedir; çünkü iletişimin her geçen gün hızla gelişme kaydetmesi sonucu değişik dinlere mensup kişiler arasındaki ilişkiler, bu insanları diğer dinlere olduğu kadar kendi dinlerini de incelemeye ve karşılıklı yanlışlıkları düzeltmeye sevk etmiştir.

Artık bugün bilgi toplumunun en geniş ve zengin imkânları ile donatılmış insanların ulaştıkları medeniyet seviyesinde, inançlarıyla da bir araya yaşamının sınırlarını ve imkânını bulmaları kaçınılmaz bir gerçektir. Bunun için herşeyden önce insanların, kendi dinlerini aslı ve öz yapısı içinde tanımak ve tanıtmak zorunluluğu vardır. Bu yapıldığı ve yapılabildiği takdirde, farklı dinler ve mensupları, her bir

dinde mutlaka pek çok doğruların mevcut olduğunu kabul edecek; birbirine göre üstün değil eşit bireyler olarak birlikte yaşamının pekâlâ mümkün olduğunu apaçık göstereceklerdir. Şurası unutulmamalıdır ki, bütün büyük dinler için esas olan, insanlığın evrensel bir barış, dayanışma ve dostluk içinde, hak, hukuk, adalet ve nimetlerin paylaşıldığı bir dünyada Tanrı'nın yüceliğini duyarak yaşamalarını sağlamaktır.

(1) Geniş bilgi için bk. : Philip K.Hitti, History of the Arabs, Hong Kong : Mac Millan Pub.Ltd. 1970 (10. ed.), pp. 233 ff.; W.M.Watt, Muhammad at Madina, Oxford: Oxford U.P. 1972, pp. 244-246; Claude Cahen, "Dhimma", Encyclopaedia of Islam (2nd.ed), pp. 227 ff.; aynı yazar, "Dijzya", El2, pp. 559 ff.; M.Hamidullah, Introduction to Islam, Kuwait: International Islamic Federereration of Student Org., 1970, pp. 171 ff.

(2) A.S. Tritton, "Islam and the Protected Religions", J.R.A.S. (1931), pp.311 ff.

(3) Imam Ali İbn Abu Talib, "Nahjul Balagha-Peak of Eloquence, New York: Tahrike Tarsile Qur'an, Inc., 1985, pp. 534-535.

(4) 5. Mâide, 44.

(5) 30. Rûm, 30. Bu konuda ayrıca bk.: Ismil R. al-Faruqi, "Islam and Other Faiths", The Challenge of Islam, ed.by.A.Gauhar, London; Islamic Council of Europe, 1978, pp.92 ff.

(6) 2. Bakara, 132.

(7) 2. Bakara, 112.

(8) 10. Yûnus, 25: "Allah kullarını esenlik yurduna çağırır ve O, dilediğini doğru yola erştirir."

(9) Khurshid Ahmad, "Islam: Basic Principles and Message, ed.by, Khursid Ahmad, London: Islamic Council of Europe, 1975, p.27.

(10) Krş. M.M.Ali, The Holy Qur'an, U.S.A. (Chicago); Speciality Promotions Co.Inc., 1973, p.780, n.1937.

(11) Krş. Muhammanism, New York: Mentor, n.d. pp. 59-60.

(12) 2. Bakara, 4.

(13) 2. Bakara, 136.

(14) 2. Bakara, 285.

(15) 35. Fâtır, 24.

(16) 40. Mü'min, 78.

(17) Mls.krş.: 2. Bakara, 177, 285.

(18) S.Mâide, 3.

(19) John, 16: 12, 13.

(20) Maulana Muhammad Ali, The Religion of Islam, Lahore: Rigon Printing Press Ltd. 1971, p.4.

(21) 29. Ankebût, 46.

(22) 49. Hucurât, 13.

(23) Mls.krş.: N.Daniel, Islam and the West: The Making of an Image, Edinburgh, 1960; W.M.Watt, The Influence of Islam on Medieval Europe, Edinburgh, 1972, özellikle, ss. 72-77.

(24) Krş. W.M. Watt, Islam and Christianity Today, London: Routledge and Kegan Paul, 1983, p.5.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları; günümüzün en önemli problemi olan, "HURAFELER" meselesine açıklık getirmek ve bu alandaki olumsuzluklara ışık tutmak amacıyla, "Hurafeler" konulu bir konferans düzenledi.

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın konuşmacı olarak katılacağı konferansta İslâm ile hiç bir ilgisi olmayan, fakat İslâmî olduğu zannedilen ve halkımızın yaşantısını büyük ölçüde etkileyen konulara açıklık getirilerek dinleyiciler bu konuda aydınlatıldı.



Ayşe SUCU

(Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı)

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu konferansta yaptığı sunuş konuşmasında; günümüzde bilen bilmeyen, yetkili, yetkisiz pek çok kişinin İslâm Dini konusunda fikir beyan edip, fetva verdiği, bu yüzden de büyük bir fikir karmaşasının yaşandığını söyledi.

Her ilim dalı, her fikir ve her inanç sisteminin kendi kavramları kalıpları ve temel prensipleri olduğunu ifade eden Sucu, "Tam manasıyla bir hayat dini olan ve insanlığa her iki âlemin mutlulu-

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarından Konferans :

"HURAFELER"



ğunu sunan İslâm Dini'nin de kendine ait kavramları, kalıpları ve prensipleri ile bir bütün oluşturduğunu hiç bir zaman unutmamak gerekir." dedi.

Inanma ve din duygusunun doğuştan var olan bir yetenek, ihtiyaç ve bir yetenek olduğuna işaret eden Ayşe Sucu, "Çünkü; her insan doğuştan, bir varlığa (yaratıcıya) inanma ve bağlanma kabiliyetindedir. Bir ihtiyaçtır ki her insan doğuştan sahip olduğu bu yeteneğini kullanarak, inanma ile ilgili duygularını tatmin etme yolları aramaktadır. Bu anlamda DİN ve İNANMA, insanın insan olma özelliklerindendir. Adeta insan kimliğinin olmazsa olmaz bir parçasıdır." dedi.

Ayşe Sucu, dinin ferdi olduğu kadar, toplumsal bir ihtiyaç ve bir realite olduğunu da belirterek, "Öyle ki, din, insanla-insan, insanla-toplum ve toplumlar arası ilişkileri önemli derecede etkilemektedir. Davranış ve görgü kurallarından ahlâk kurallarına kadar toplum hayatını ilgilendiren bir çok konuda belirleyici unsur din ve dini, ahlâki değerlerdir." dedi.

Dinin bir milletin veya toplumun kimliğini de belirleyici bir unsur olduğuna dikkat çeken Sucu, "Bir milleti millet yapan dil ve tarih kadar din de önemli bir unsurdur. Bunun da ötesinde din diğer kültür unsurlarına da etki eden bir özelliğe sahiptir... Dilde, tarihte, sanatta, örf ve âdetlerde dinin etkilerini gözlemlemek her zaman mümkündür.

Dini, hem bir inanç sistemi olarak, hem de diğer kültür unsurlarına etki eden bir faktör olarak öğrenmek zorundayız.

Aksi taktirde yeni nesillerde bir kimlik belirsizliği ve mevcut kültürel değerleri anlayıp yorumlama ek-

sikliği kaçınılmaz hale gelmektedir. Bunun sonu ise kültürel yabancılaşmaya, kültürel yozlaşmaya varacaktır." dedi.

Globalleşen dünyamızda iletişim alınındaki hızlı gelişmeler sonucunda, toplum ve milletlerin iç içe oluşlarını göz önünde bulundurarak dinin evrensel boyutu üzerinde de düşünmek gerektiğini söyleyen Ayşe Sucu, "Diğer insanlarla anlaşabilmek, onları anlayabilmek; onların sahip oldukları ve davranışlarına yön veren değerlerini tanımakla gerçekleşebilir. Bu ise bir insanın, karşısındakinin, dini, ahlâki ve kültürü hakkında bilgili olması demektir. Ancak; kültürler ve dinler arası eğitimde birinci ilke, herkesin öncelikle kendi dinini bilmesidir. Çünkü; kendi dinini bilmeyen ve ona saygı duymayan birisi, başkalarının dinini ve dinden esinlendiği davranışlarını anlamada güçlük çekecektir.

Evet; DİN ve İNSAN, iki ayrı mefhum, hangisinin tarihi daha mukaddem derseniz? Her halde biri olmadan diğeri olmaz şeklinde düşünmemiz en doğru olanıdır. Zira, din insanın var olduğu her yerde vardır ve dinin ortaya çıktığı her yerde de mutlaka insan vardır. İnsanın bu duygusu hiç bir zaman yok olmaz; ancak eksik ve yanlış bililenebilir. Gelmek istediğim asıl nokta burasıdır. Yapılması gereken bu eksik ve yanlış bilgilenmeyi önlemektir."

Aslolanın, insanın bedeni ve ruhi bütün yetenek ve ihtiyaçlarının sıra ile değil, birlikte ele alınması ve uyum içerisinde doyurulup geliştirilmesi gerektiğini ifade eden Sucu, "Hal böyle olunca, inanma gibi önemli bir duygu ve ihtiyacı, diğer duygu ve ihtiyaçlarının gerisinde bırakmak doğru değildir.

İşte; bu gerçeklerden yola çıkarak Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları olarak başlattığımız kültürel faaliyetlerde Kur'an ve sünneti baz alarak, dinî ehil ağzılardan, sağlam kaynaklardan öğrenmeyi ve öğretmeyi kendimize amaç kıldık.

Yeni kurulan ve çok kısa zaman içerisinde 500'e ulaşan üye sayımızla yapacağımız faaliyetlerimizde sizlerden destek ve ilgi bekliyoruz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın; Kur'an-ı Kerim, tevhit, fıkıh, meâl dersleri ve periyodik olarak 15 günde bir yaptığı konferans ve panellerin bundan böyle de devam edeceğini söyleyen Ayşe Sucu, Kadın Kolları tarafından düzenlenen ilmi konferansların da mayıs ayında, Kutlu Doğum Haftası münasebeti ile bir kitap halinde neşredileceği müjdesini verdi.



Mehmet Nuri YILMAZ • Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın kurulmasını ve dinî alanda hizmet vermesinin çok önemli olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın Hurafeler konulu konferansa sunduğu tebliğini önemine binaen, toplumumuzdaki yanlışlıkların giderilmesi ve İslâm Dinî'nin doğru bir şekilde anlaşılması açısından aşağıda olduğu gibi veriyoruz.

"Dinimiz, çok ulvî ve mukaddes bir dindir. Dinimiz, asra, hatta çağlara hitap eden bir dindir; ama, ne yazık ki, bu dinî layıkıyla insanımıza öğretilmemiş. Bunun çeşitli sebepleri var. Buna, burada girmek istemiyorum; ama, görüyoruz ki, İslâm Dinî'ni asıl kaynaklarından öğrenmek isteyen meraklı kimseler var. Bu da bizi son derece sevindirmektedir.

Konumuz, hurafeler, bidatler, batıl inançlar. Bunlar, birbirileri iç içedir. Tabii aralarında terim olarak fark var; ancak, netice itibarıyla bidat, hurafe, aynı şeyi insanlara telkin etmekte, dinî ba-

kımdan birtakım yanlışlıkların, toplum hayatı bakımından birtakım zararların doğmasına sebep olmaktadır.

Ben, bu konuşmamda, bidat, hurafe, batıl inanç ayırmadan, zararlı şeylerin, İslâm'a sokulmak istenen veya sokulmuş olan zararlı şeylerin neler olduğunu, bunların menşei, toplumdaki etkilerini ve kurtuluş çarelerini kısaca anlatmaya çalışacağım.

Bu hurafeleri, bidatları, batıl inançları, İslâm'ın ilk devriyle karşılaştırsak, İslâm ne idi, bugün nedir, neler hakikattir, neler hurafedir açıkça ortaya çıkmış olur. Biliyorsunuz, İslâm Dinî, batıl inançların, hurafelerin yaygın olduğu bir asırda zuhur etmiştir. Cahiliye dönemi dediğimiz o dönemde, hakikat adına, gerçek adına hiçbir şey kalmamıştır. Zihimler, fikirler, hurafelerle dolup taşmıştır. İslâm, bu hurafelerle mücadele etti; insanları, Hakk'a, hakikate davette bulundu ve İslâm'ın yüce Peygamberi, 23 yıl gibi kısa bir zaman zarfında muvaffakiyet elde etti, sonuçta ihlası ve samimiyeti sayesinde başardı.

İslâm'dan önce... İslâm ne ile mücadele etti? Hepinizin de bildiği gibi, başta putperestlikle mücadele etti. İnsanlar, kendi elleriyle yaptıkları putlara ilâh diye ibadet ediyorlar ve onlardan fayda umuyorlardı. Bu ruhsuz varlıklar için kurbanlar kesiliyordu.

Elbette cahiliye dönemi insanının dinî yok değildi, dinleri vardı. Kur'an diyor ki "sizi, yerleri gökleri kim yarattı diye sorsanız, elbette Allah diye cevap verirler. Size kim rızık veriyor diye sorsanız, Allah diye cevap verirler." Yani, kâinatın yaratıcısının varlığını inkâr etmiyorlardı. Kendilerine göre bir din uydurmuşlardı, adına da şirk dinî demişlerdi. Hani, Kâfirun Suresinde "sizin dininiz size, benim dinim bana." diyor. Demek ki, putperestlerin de bir dinî vardı, dinsiz değillerdi, ateist değillerdi.

Nasıl bir inanç telakkileri vardı? Diyorlardı ki "bizleri ve dünyayı yaratan bir Allah var; ancak, bizi Allah'a götürecek vasıtaya ihtiyacımız var. Allah katında bizi kurtaracak şefaathçilere gerek var. Bu şefaathçiler, bu kurtarıcılar, bu araçlar putlardır."

İşte İslâm, bu inançla mücadele etti. Allah'ın Resulü, hayatı boyunca, hep bu batıl inançla mücadele etti. Allah'la kul arasında aracı yoktur, vasıta yoktur. Bu, sizin ibadet ettiğiniz şekillerin ne faydası vardır ne de zararı. Ellerinizle yapıyorsunuz, onu yapan siz oluyorsunuz ve ne gariptir ki, yaptığınız şeye tapıyorsunuz!.. Beşerin böyle delâletleri var, putunu kendi yapar, kendi tapar.

Evet, Allah'ın Resulü, bu tevhit inancını, büyük mücadeleler sonunda dünyaya duyurdu. Bütün dünyayı, buna davet etti. Tabii, bu, putun yerine insanları koyanlar da vardı, insanlara tapınlar da vardı, insanperest olanlar da vardı. İşte, bizim dinimiz, ister eşya olsun, ister insan ol-

sun, bunlar Allah'ın yarattıklarıdır; bunlara tapmak, bunlara ibadet etmek doğru değildir; Allah'la kul arasında vasıta yoktur diyor.

Günümüze gelelim. Günümüzde, bu inanç, tevhit inancı var mıdır, yok mudur? Böyle mukayeseli konumuzu sürdürürsek, daha faydalı olacağına inanıyorum. Hepimiz Müslümanız diyoruz ve Müslümanlığımızla iftihar ediyoruz. Allah'ın ortağı yoktur diyoruz. Ancak, tabii, Müslümanların hepsi değil, bir kısım Müslümanlar -sadece Türkiye'de yaşayan Müslümanları kastetmiyorum- bilmeden, bu tevhit inancından ayrılmaktadırlar. Allah'la kul arasına vasıta koymaktadırlar. İşte, en büyük hurafe budur. Mesela, Hristiyanlıktaki teslis akidesi, (üçlü Allah inancı) hurafelerin başıdır.

Bizde böyle bir inanç yok; ama, bilerek veya bilmeyerek tevhit inancına ters hareket eden birtakım Müslümanlar var. Putperestler ne diyorlardı; Allah bir, kâinatı yaratan o; ama, onun yanında bize şefaath edecek olan bu meydana getirdiğimiz eserlerdir, şekillerdir, heykellerdir, suretlerdir. Eğer bunların yerine, bu şekillerin, suretlerin yerine insanı koyuyorsa, o Müslüman tevhit inancından ayrılmış demektir.

Asr-ı Saadette, Allah'ın Resulü Hazret-i Peygamber bile, bir kul, bir elçi olarak biliniyordu ve zaten Kur'an da, O'nu öyle tarif etmektedir. "De ki, ben de sizin gibi bir beşerim. Aramızda tek bir fark var; bana vahiy geliyor." Bir meclise girdiği zaman, ayağa kalkmak isteyenler olurdu, Peygamberimiz, acemlerin kırsallarına yaptığı gibi, bana da yapmayınız. Ben de bir kulum, derdi.

Bir bedevi, karşısında korkusundan veya heyecanından veya Peygamberin onun üzerinde bıraktığı ve ona hissettirdiği ağırlıktan tir tir titriyordu. Allah'ın Resulü "ne titriyorsun, ne korkuyorsun, ben bir insanım, senin gibi bir insanım. Ben, Mekke'de, arpa ekmeği yiyen Abdullah'ın oğluyum."

Biz, kelime-i şehadette ve namazda, Abdühü ve Resulühü okuyoruz, Allah'ın kulu ve elçisidir. Önce kulluk zikredilmektedir, sonra Peygamberlik. Fakat, zaman geliyor ki, Hazret-i Peygamber'e uluhiyet sıfatı isnad ediliyor. Şia'nın bir kolu olan Mufavvide diyor ki "Allah, Hazret-i Muhammed (A.S.V)'in nurunu yaratmış ve yaratıcılık sıfatını ona teslim etmiş, dünyayı da o yaratmıştır." Bu batıl inanç, İslâm dünyasında, bazı halk kesiminde uzun zaman etkili olmuştur.

Tasavvufçular, Peygamber hakkında çok mübalağada bulunmuşlardır. Bir kısım tarikatlarda bu vardır. Birisi bir gün, Peygamber'i methû sena ediyor; o kadar mübalağalı methetti ki, şaşkırdım ve bir de Allah'ı methet dedim, sustu, söyleyeceği bir şey kalmamıştı; çünkü, Allah'ın sıfatlarını Peygamber'e vermişti.

"Mübalağa etmeyiniz." İşte, Asr-ı Saadet'in

getirdiği din. Peygamber diyor ki "Mübalağa etmeyiniz. Geçen ümmetlerin yok olmasına sebep, mübalağaları olmuştur."

Herkesin bir haddi vardır. Allah'ın sıfatlarını Hazret-i Peygamber'e vermemek şartıyla, onun kul ve resul olduğunu bilerek, ne kadar methetsek azdır; ama, Peygamber'i, Allah mertebesine çıkarırsanız, o zaman dinle bağınızı koparırsınız. Sahabeyi, peygamber mertebesine çıkarmamak şartıyla, ne kadar övseniz azdır. Yani, herkesin bir makamı vardır, bir derecesi vardır, bir mertebesi vardır. Allah'ın Resulü, mübalağa etmeyiniz diyor.

Allah'la kul arasında, insan, bir aracı inancı taşıyorsa, dinden bağıni koparmış olmaktadır. Hıristiyanlıkta, bildiğiniz gibi, bu vasıta, araya aracı sokma inancı hâlâ devam etmektedir. Papaz, Hazret-i İsa'nın vekilidir, Allah'ın adına iş görür. Günahkâr bir insan, papazın huzuruna gider, kusurlarını itirafta bulunur, papaz efendi, vekili sıfatıyla, onu affettirir, günahlarını bağışlar. Bizim inancımızda, Peygamber'in, Allah'ın Resulü'nün getirdiği tevhit inancında böyle bir vasıta yoktur. Allah'la kul arasında kimse giremez. Dünyanın en sefil, en günahkâr insanı, gönülden tövbe etmek suretiyle günahlarını bağışlayabilir.

Bizim dinimizde günahları sayıp dökmek de günahdır. Günahı unutmak lazım. Geçmişte işlediğiniz bir günahı başkalarına açtığınız, ifşa ettiğiniz zaman, Allah'ın öfkesine uğrarsınız; çünkü o, Settar isimle sizin günahınızı örtmüştür. Onu ifşa etmeye hakkınız yoktur.

Demek ki, hurafelerin, batıl inançların başında, Allah'la kul arasında bir vasıta koymak gelmektedir ve bu tevhit akidesini zedelemektedir. Allah bize, bizden daha yakındır. Allah'sız hiçbir zerre yoktur. Zaman ve mekân, ondan münezzehtir; ama, zaman ve mekân, ondan münezzehtir değil. Kur'an'da da "ben size şahdamarınızdan daha yakınım" demiyor mu. "Ancak sana ibadet ederiz, ancak senden yardım isteriz" diye beş vakit namazda ona yalvarmıyor muyuz.

Büyük bir bilim adamı diyor ki "Ne ihtiyacın varsa, onu Yüce Mevlaya arz et.. Ne Abdülkadir Geylani'den, ne de Hazret-i Ali'den medet um. Allah birdir, ona kimseyi ortak koşma." Tabii, bununla ilgili söylenecek daha çok sözler var. Bunlara girmek istemiyorum.

Demek ki, Asr-ı Saadet Müslümanlığında, Allah'la kul arasında vasıta yoktur, aracı yoktur, insanları putlaştırmak yoktur; tevhit inancı vardır. Bu tevhit inancına ters düşen her hareket, batıl inançtır, hurafedir, hakikatın tam zıddıdır.

Türbelere perestî... Yine, Asr-ı Saadet'in yasakladığı, Hazret-i Peygamberimizin şiddetle reddettiği bir hadisedir. Diyor ki Peygamberimiz, o günkü Yahudileri kast ederek "Allah, Yahudilere lanet etsin. Onlar, Peygamberlerinin kabirlerini mescit haline getirdiler. Sakin öldükten sonra

benim mezarımı mabet haline getirmeyiniz." Görüyoruz ki, işte hurafe... Özellikle kadınlar, türbelere çok düşkün. Sizleri bilmiyorum; ama, bizim yaptırdığımız istatistiklere göre, en fazla türbeleri ziyaret eden bayanlar. Çaput bağlar, bez bağlar, adak adar; kısmeti açsın diye türbe-ye gider, okulunu geçmesi için niyazda bulunur, yalvarır.. Bunlar, hepsi, tevhit inancına zıt olan şeylerdir. Allah'ın Resulü "Benim mezarımı, öldükten sonra, zihhar mabet haline getirmeyin" diyor.

Arabistan'a gidenler bilir, Peygamber'in türbesine el sürmeyi dahi çok haklı olarak yasaklamışlardır. Türbeden, taştan, topraktan medet umulmaz. O zatlar büyük insanlardır. Tabii, biz öyle inanıyoruz, hüsnü zan ediyoruz, onların mezar-daki durumlarını bilemiyoruz. Hazret-i Peygamberimiz, biliyorsunuz, belli kişilerin cennetlik olduğuna şahadette bulunmuş, müjdelemiş onları. Kur'an-ı Kerim, muhacir ve ansardan Allah'ın razı olduğunu ifade ediyor; ama, bununla birlikte, hiç kimsenin imanına teminata bulunmamıştır. "Efendim, filan zat beni cennete götürecektir, Sırat Köprüsünden geçmeme yardımcı olacaktır..." Bunlar, asılsız şeylerdir, dine ters olan şeylerdir, uydurma, hurafelerdir. Allah'ın Resulü, böyle bir teminatın altına girmemiş, kim girebilir?..

Biz, büyük zatların, veli kişilerin haklarında hüsnü zanda bulunuruz; ama, onlar, bizim gibi insanlardır, yaşamış ve ölmüşler. Ölümler bizden dua bekliyorlar. Ölü diriden dua beklerken, malesef diri ölüden yardım bekliyor!..

Peygamber'in zamanında, bakınız, dinî kavramlar, o gün nasıl anlaşılmış ve insanları nasıl refah ve saadete erdirmiş ve bu dinî kavramlar, sonradan nasıl çarpıtılmış, nasıl tahریف edilmiş. Kısaca bunlara da bir göz atalım.

Dikkat ederseniz; İslâm tarihine bakıldığında, Hazret-i Peygamber, kısa bir zaman içerisinde se-sini bütün dünyaya duyurmuştur ve bir fütühat devri başlamıştır. O günün iki süper devleti vardır; biri Bizans, diğeri Kırsı, İran. Bu iki süper devlet, bugünkü süper güçler gibi. Belki bugün, iki süper güç artık kalmadı, tek süper güç vardır. Devamlı birbirleriyle savaşırlardı, birbirlerini yenmeye çalışırlardı, insanlığın mukadderatını ellerinde tutmaya gayret ederlerdi. İslâm, kısa bir süre içerisinde, bu iki devleti hâk ile yeksen etti.

İslâm'ı çok iyi bilmek lazım. Herkes konuşuyor. Tarihe bakınız, 23 yıl içerisinde, 30 yıl içerisinde Bizans diz çöktü. İran tamamen İslâm'a teslim oldu. Müslümanların ne gücü vardı acaba, neyi vardı o gün Müslümanların? Ne Yunan felsefesi vardı, ne hukuk kitapları, ne ciltlerle yazılmış eserler, ne de yeterince güç, ne vardı bunların elinde? Kur'an-ı Kerim, Kur'an sayfaları, Onlar Kur'an'dan aldıkları feyizle, Kur'an'dan aldıkları ruhla dünyaya meydan okudular. İmanla, ih-

lasla meydan okudular. Kur'an ne diyor "Gevşemeyiniz, üzülmeyiniz, eğer inanıyorsanız üstünsünüz." işte imanın gücü... Belki bu günümüz insanına çok garip gelebilir; ama, imanın gücüne hiçbir güç dayanmaz.

Onlar, bu iman gücüyle fethettiler. Çünkü, dinî doğru anlıyorlardı. Peygamber, onlara, dinî, bizzat, işin kaynağı olması hasebiyle, doğru, dü-rüst öğretmişti. Mesela, bir tevekkül... O günün insanı tevekkül ediyordu, Allah'a güveniyordu. Tevekkül neydi, nasıl anlaşıyordu; Peygamber diyor ki "Akıllı bilek sümme tevekkel... Deveni bağla, ondan sonra tevekkül et." Orada âkil kelimesini kullanıyor. Âkil, deveyi bağlamak anlamına geldiği gibi, aklını kullanan anlamına da geliyor. Öyle ya, deveyi bağlamak için aklı kullanmak lazım. Önce aklını kullanan, deveni bağla, sonra Allah'a tevekkül et. Bakın, işte iman gücü diyorum, niye?.. İman neyi gerektiriyorsa, o günün Müslümanı hepsine uyuyordu. Allah'a tevekkül... Ama, tedbir almadan tevekkül değil.

Esbaba tevessül, tevekküle mani değildir; sebeplere yapışmak, tevekküle engel değildir. Şimdi, zaman geliyor... Bakın, Şemsettin Gün Altay'ın zulmetten nura diye bir eseri var, orada bu ibretli levhayı sergiliyor. Düşman İstanbul'a dayanıyor, neredeyse şehrin içine girecek, Eyüp Sultan'da kahvelerde insanlar toplanmış, fütursuzca oturuyorlar. Bunları gayrete getirmek isteyenler, "kalkın mücadele edelim, düşmanı sokmaya..." Diyorlar halk "hayır, evliyanın olduğu yere düşman giremez. Biz, Allah'a tevekkül etmişiz" diyorlar, yani, tevekkülü, sonradan, Müslümanlar, atalet, tembellik manasına almışlardır. Önce sebeplere sarılacaksınız, bütün sebepleri denedikten sonra Allah'a tevekkül edeceksiniz anlayışı, sonradan atalet anlayışına... Çalışmaz "Allah'a tevekkül ediyorum; çünkü o benim rızkımı verecektir..." Düşmana karşı koymaz "ben Allah'a tevekkül ettim" Evliya'nın olduğu yere düşman giremez, sahabenin olduğu yere düşman giremez... Var mı İslâm'da böyle bir kaide?.. Mehmet Akif merhum, yarım asır önce bunu ne güzel ifade eder; "Bir tevekkül uydurdun, dinî çevirdin mazkara." işte hurafe bu.

Bir kader anlayışı... Peygamber'in zamanında ki kader anlayışına bir bakalım, bugünkü kader anlayışına bir bakalım. Peygamber, kaderden bahsetmiş, Kur'an-ı Kerim de kaderden bahsetmiş. Kader nedir; kader, Allah'ın koyduğu nizamdır, sistemdir. Eğer güneş her gün muntazaman doğuyorsa, ay her akşam, insan yüzüne tebesüm ediyorsa, işte bu, kaderdir, kaderin içerisinde. İnsanın belli başlı hareketleri, davranışları, bunlar da kaderin içerisinde. Yani, kader, Allah'ın kurduğu bir nizamdır, bir ölçüdür. "Biz, her şeyi kaderle, ölçüyle yarattık" diyor. Ölçü... Rahman Suresinde, ölçüyü koydu diyor "ölçüyü koydu Allah." Sakin ölçüden sapmayınız. Ölçüyü

kaçırırsanız, hüsrana uğrarsınız. Bizim hürriyetimiz, özgürlüğümüz, hepsi bu kaderin içerisinde dir.

Tedbir almayalım, ne yapalım, kader böyle miş... Bu inanç da, İslâm Dinî yasaklamıştır. Bizim vaizlerimiz bunları kürsülerde, hutbelerde çok dile getirirler. İslâm Ordusu, Şam'a girmek üzere, Şam'da kolera var, o günkü adıyla veba hastalığı. Ebu Ubeyde Bin El Cerrah'a bunu arz ediyorlar, ne yapalım kolera var diye. İstişare ediyor, bir tarafta muhacirler, bir tarafta ensar. Bir kısmı diyor ki girmeyelim, bir kısmı diyor ki girelim. Girelim diyenler, *"her şey kadere bağlı değil midir; eğer ölmemizi Allah takdir etmişse ölürüz, yaşamamızı takdir buyurmuşsa yaşarız."* Bu durumu Hazret-i Ömer'e iletiyorlar. Hazret-i Ömer *"ben Peygamber'in bir hadisini hatırlıyorum. Bir yerde böyle bir hastalık olursa, oraya girilmesin, oradaki hastalar da yerlerini terk etmesin."* Yani, bir karantina sistemi getirmiş orada. O şehirde bulunan koleralı hastalar, bulundukları yerde kalsınlar, köylerini kentlerini terk etmesinler. Köye, kente girmek isteyen de girmesin. Hazret-i Ömer'e diyorlar ki *"sen Allah'ın kaderine mi karşı geliyorsun, kaderden mi kaçırıyorsun."* Diyor ki *"ben Allah'ın kaderinden, onun kazasına kaçırıyorum."* ve bir misal veriyor: Develerinizi, otu bol olan yerde mi otlatırsınız, yoksa çorak yerde mi? Götürün o zaman devenizi çorak yere, Allah'ın takdiri buymuş, orada otlatın bakalım!.. İşte, kader anlayışı buydu. Cenab-ı Ömer'in....

Ama, zaman geldi ki, bilhassa tekkelerde, bunlar insanlara hep yanlış anlatıldı. Mukaddera-tına razı ol... Bir belaya, felakete mi uğradın, Allah'ın takdiri... Yoksul musun; Allah'ın takdiri... Ve, İslâm dünyasının geri kalmasının sebeplerinden birisi de, bu kaderciliktir.

Kur'an-ı Kerim sünnetullah'tan bahsediyor. Sünnetullah, Allah'ın sünneti. Yani, tabiat kanunları. Sünnet bu mânâyâ geliyor. Kur'an diyor ki *"Allah sünnetini değiştirmez."* Yani, Allah, âdetini, kanunlarını değiştirmez. Allah sünnetini, koyduğu kanunları değiştirmez. Bu kanunlara, insan, uymak zorundadır. Bu kanunlara aykırı hareket eden insanların yaşaması mümkün değildir. İşte, Asr-ı Saadet Müslümanları, bu kanunları çok iyi öğrenmiş ve buna riayet etmişlerdir.

Burada, İngiltere'deki bir hadiseyi dile getirmek istiyorum. 18 inci Asrın yarısına doğru, İngiltere'de bir kolera salgını oluyor. İnsanlar ölüyorlar. Bir çare bulunamıyor. Kilise diyor ki, bu kolera-ranın kalkması için, bir gün oruç tutun... Lort itiraz ediyor ve sihi tedbir alınmasını istiyor.

Kilise, kraliçeyi dinsiz ilan ediyorlar. Neden?.. Oruç çare değilmiş, sihi tedbirler almak lazım-mış. Bu hadise üzerine Buhner, materyalist felsefesini yazıyor ve dinleri inkâr ediyor. *"Eğer Allah varsa, dünyanın nizamı, düzeni yok demektir"*

diyor. *"Bugün dünyada bir nizam varsa, Allah yok demektir"* diyor. Demek ki, Allah düzeni bozuyor, nizamı bozuyor!.. Şimdi, Buhneriye bu fikre sevk eden nedir; kilisenin o emridir, o tavsiyesidir. Eğer Buhner, İslâm Dinindeki sünnetullah kavramını bilmiş olsaydı, hiç değilse, İslâm Dinine karşı bir tavır almazdı.

Bugün de, birçokları İslâm Dinini Hristiyanlıkla karıştırıyor. Öyle bir din tarif yapıyorlar ki, hayret etmemek mümkün değil. İnsan tabiat kanunlarına uymak durumunda. Allah, kanunlarını değiştirmez. Kur'an da zaten, o kanunları izah için gelmiş. Kur'an'la kâinat arasında bir zıddiyet, bir çelişki söz konusu değildir.

Şimdi, ilim bahsine gelelim. Asr-ı Saadet'e bakıyoruz, Hazret-i Peygamber, ilim öğrenmeyi emretmiş. Kur'an-ı Kerim'e bakınız, ilk sözü *"oku"* diye başlıyor ve kalemden bahsediyor *"kalem yardımıyla insanlara öğretti"* diyor. Ve o müteal, aşkın varlık, kaleme yemin ediyor *"kaleme yemin ediyorum"* diyor. Başından sonuna kadar, Kur'an'ın, mevzuu, ilim ve irfandan ibaret. Peygamberimiz mescide gidiyor, iki sınıf insan ayrı ayrı mekânlarda oturuyorlar. Bir sınıfın yanına gidiyor, bakıyor ki, onlar, Allah'ı zikrediyorlar. Onlara, hayırla dua ediyor. İkinci bir insan grubunun yanına gidiyor, bakıyor ki, onlar da ilim müzakere ediyorlar, ilmi meseleler tartışıyorlar. Onlara da Peygamberimiz dua ediyor ve onların yanında oturuyor, diyor ki *"Burada Allah'ın adını ananlar da hayırlı bir iş görüyorlar; ama, en hayırlı iş budur, ilimdir, ilim müzakere etmektir"* ve *"ben muallim, öğretmen olarak gönderildim"* diyor.

Bu kadar ilme önem veren din, zaman geliyor... Tabii, İslâm'ın bazı dönemlerinde, parlak dönemlerinde, ilme layık olduğu gibi değer verilmiş; fakat, sonraları, ilim bile artık değerini kaybetmiştir. Bir defa, dünyevi ilimler safdışı edilmiş. Molla Hüsrev'in programını hazırladığı Fatih Medreselerinde, dinî ilimlerin yanı sıra, dünyevi bilimler de okutulurdu. İbn-i Sina'nın felsefesi okutulurdu, tıp okutulurdu ve mukemmel insanlar yetişti. Sonra bu ilimler, dünya ilmi, ahiret ilmi diye ayrılmış. Halbuki, ilmi, dünya ahiret ilmi diye ayırmak da doğru değildir. Evet, konularına göre ilimler farklılık arz eder; ama, ilmin hepsi muteberdir.

"Âlimler, peygamberlerin varisleridir" diyoruz, *bu sadece din âlimleri değil, bir ziraat âlimi de peygamberlerin varisidir, bir iktisatçı da peygamberin varisidir. Ama, bir kaide var; herkes bilmediğinin düşmanıdır. Maverdi, oğluna vasiyette bulunuyor, diyor ki "Oğlum, her ilimden bir miktar oku; çünkü, okumadığın, bilmediğin ilmin düşmanı olursun. İlimlere dost olabilmek için, her ilimden okuyup öğrenmek lazım."*

Son zamanlarda medreselerde dünya ilimleri

ne değer verilmedi. Halbuki, dünya ilmi, ahiret ilmi diye bir şey yok. Kur'an-ı Kerim'de, pozitif ilimlere de işaret edilmiştir. İlimler, imanı takviye etmektedir, teyit etmektedir. Bir zamanlar, bazı felsefeciler, diyorlardı ki *"Allah yoktur, kâinatı yaratan maddenin hareketidir. Hareket, ezeli ve ebedidir."* Halbuki, hareket, maddenin bir sıfatıdır. Sıfat, aslı meydana getiremez; araz, cevheri yaratamaz. Ama, böyle bir inanç vardı. Fizikteki atalet, (eylemsizlik) kanunu keşfedildikten sonra, bu fikir iflas etti. Ne diyor atalet kanunu: Dışarıdan bir şey etki etmedikçe, ne madde hareket edebilir ne de hareketinin yönünü değiştirebilir. Maddeyi hareket ettiren bir muharrik güç vardır. Biz, ona Allah diyoruz.

Pastör diyor ki *"Allah'ın yokluğuna binlerce delil getirilse, mikrobu varlığı onu ispat sadedinde bana kâfi delildir."* Onun için, ilimleri, dünya ilmi, ahiret ilmi, şu makbul, şu değil diye ayırmak doğru değil.

Öyle zamanlar yaşamış ki bu ülke, bakınız, bunların etkilerine geleceğiz. Matbaa... Avrupa'da icat edilir, İncil çeşitli dillere tercüme edilerek çoğaltılır, dünyaya dağıtılır. Bizde, matbaaya *"küfür icadı"* denir. Belki başka sebepleri var. Hani, o zaman elle yazan insanlar vardı, matbaa icat edilirse, onlar ekmezsiz kalacaktı. Bu da bir sebeptir. 200 sene sonra ancak bizde matbaa faaliyetine geçmiştir. Bidat dediğimiz, İslâm'ın makbul saymadığı, reddettiği, sapıklık dediği bidat, dinde olan bidattır, itikatta olan, ibadette olan bidattır. Dünya işlerinde bidat yoktur. İtikadî sapıklıkları İslâm reddetmiştir.

Siz, Allah'ın helal dediği şeye haram dersiniz, haram demediğine haram dersiniz, beş vakit namazı altı vakte, yedi vakte çıkarırsanız, o zaman bidat işlemiş olursunuz; yani, dine ilave yapmak, dinden herhangi bir şeyi çıkarmak bidattır, sapıklıktır. Bugün, dünyada, savaş aletleri gelişmiştir, değişmiştir. Kalkıp da, efendim, Peygamber kılıçla savaşıyordu, bugün toplu tüfekle savaşmak günahtır demenin bir mânâsı var mı?.. Dünya işlerinde bidat yoktur.

Kur'an, dünya işlerinde daima ilerlememizi emretmiştir. Peygamber, hadislerinde hep bunu tavsiye etmiştir. Kur'an, çağa yemin ediyor, da-ima kuvvetli olmayı emrediyor.

Demek ki, bu da, ilim de yanlış anlaşılmıştır. Asr-ı Saadetteki ilim anlayışı, sonraları değiştirilmiş; ilmin yerini birtakım hurafeler almıştır, batıl inançlar almıştır. İşte, Cennet'te insana bir at verilecek, bir ayağı meşrıkta, bir ayağı mağripde. Böyle bir hilkat garibesine nasıl binilecek; bir deh diyece yer bile bırakmıyorsunuz!..

İbadetle ilgili, Cennet'le alakalı, birtakım hurafeler sokulmuştur. Bunları, burada zikretmek istemiyorum.

Asr-ı Saadet devrinde, kadın, çok şahsiyetli,

mukhterem, mukaddes bir varlıktır. Biliyorsunuz, Peygamberimizden önce, kadının toplumda hiç yeri yoktu. Kadın hakları diye bir şey de yoktu. İnsanın en sefil, en mazlum varlığı kadınlardı. Miras hakkı yoktu, okuma hakkı yoktu, sadece hizmetle mükellefti. İslâm, kadına birtakım haklar getirdi: Miras hakkı getirdi. Cenneti kadınların ayakları altına serdi. Hazret-i Peygamberimizin eşi Hazret-i Aîşe, sahabe içerisinde çok bilgili ve zekâsı çok olan bir hanımdı. Hazret-i Ali, Hazret-i Ebubekir ve diğer seçkin insanlar, Hazret-i Aîşe'den istifade ediyorlardı. Hz. Aîşe Cemel Vakasında, bir ordunun başına geçti. Hazret-i Peygamber, Veda Hutbesinde kadın haklarından bahsediyor. Kadınlarla alakalı, Peygamberimizin, sayılmayacak kadar çok hadisi-şerifi vardır. Seçme hakkı getirdi. Belki seçilme hakkı yoktu o gün; ama, seçme hakkı getirdi. Biata kadınlar da iştirak ediyorlardı. Kadın ve erkek herkese, ilmin, ilim öğrenmenin farz olduğunu da söyleyen yine İslâm Peygamberidir.

Şimdi, zaman geliyor, işte yine bir hurafe, deniliyor ki "kadınların okuma - yazma öğrenmesi caiz değildir." Bu, Arapça metinler, kitaplara geçmiş; hem de, Peygamber'in hadisi diye geçmiş. Çünkü, kadınlar okuma - yazma öğrenirse, belki eşlerinin dışında başkalarına da mektuplar yazarlar. Gerekçe de bu.

Bir taraftan, bakıyorsunuz, Asr-ı Saadet'te kadın çok şahsiyetli, okumayı, öğrenmeyi erkek kadın herkese emrediyor Peygamberimiz. Diğer taraftan, okuma yazma öğrenmesi caiz değildir diyorlar. Hazret-i Aîşe, okur yazar bir kadındı. Eşlerinin içerisinde okur yazarlar vardı. Peygamberimiz, okuma yazmaya o kadar çok önem vermiştir ki, Bedir Savaşında esir düşenler, fidye karşılığında kendilerini serbest bırakabiliyorlardı. Parası olmayanlardan, Peygamberimiz, fidye karşılığı olarak, sahabeye okuma - yazma öğretmelerini istiyor. 10 kişiye okuma - yazma öğretene serbest bırakıyor.

Bunun tersi olunca, neticesi ne oldu? Netice, kadınların cahil kalması... Hâlâ, bugün, İslâm ülkelerinin -ülkemizde de böyle- birçok yerinde kadınlar yeteri kadar okuma - yazma öğrenmiş değildir. Bırakın tahsil yapmayı, okuma - yazma bilmeyen kadınların sayısı çok fazladır.

Bu hurafelerin kaynağı nedir, menşei nedir? Ben, misalleri fazla çoğaltmak istemiyorum. Asr-ı Saadet'teki İslâm anlayışıyla, günümüzdeki veya İslâm'dan sonraki İslâm anlayışı arasında büyük farklılıklar meydana gelmiştir ve ben diyorum ki, eğer Asr-ı Saadet'teki İslâm telakkisine dönersek kurtuluruz. Bu irtica demek değildir. Bu, fundamentalizm de değildir. Fundamentalizm, 20 nci Asrın başlarında, Amerika Birleşik Devletlerinde, protestan bir grubun ortaya koyduğu bir hadisedir. Protestanlar, Hazret-i İsa gibi yaşamak istiyorlar. Hristiyanlığı, bütün saffetiyle hayata ge-

çirmek istiyorlar; yani, İsa'nın yaşadığı devirdeki gibi dünyadan uzak bir hayat yaşamak istiyorlar ve bunlara köktendinci veya fundamentalist deniyor; yani, dinin aslına dönmek isteyenler, dinin kaynağına dönmek isteyenler, İsa devrine dönmek isteyenler. Bu, katoliklerde de vardı; ama, fundamentalizm değil de, entegrizm adı altında ifadelendiriliyordu. Orada da, yine, Hristiyanlığın saflığını muhafaza etmek, kutsal kitaba bağlanmak.. Çünkü, kutsal kitabın, İncil'in tefsirini ancak papa yapabiliyor. Papa, layüsdür, hata işlemez.

Bizde, fundamentalizm veya köktendincilik kesinlikle olamaz; çünkü, bizde İslâmın kaynağı ortada. Protestan diyor ki, Hazret-i İsa'nın getirdiği, onun havarilerinin eliyle yazılmış olan asıl İncil'e dönmek istiyoruz. İsa'nın tekrar dünyaya gelişi olacak. İsa'nın yaşadığı bir zühd hayatı var, biz ona dönmek istiyoruz ve hakiki İncil'e dönmek istiyoruz. Bizde, bu mânâda fundamentalizm, kesinlikle söz konusu değil; çünkü, Kur'an, tek harfi, tek kelimesi değişmeden elimizdedir. Saflığını, asaletini kaybetmemiş ki onu arayalım. Ancak, İslâm dünyası, Batı'dan gelen bu kavramın tesiri altında kalmıştır. Mesela, Mısırlılar, fundamentalizmi, Arapça usuliyeye diye ifadelendirmektedirler. Bundan maksat şudur: Asla dönmek. Nedir bu asla dönmek: İşte, biraz önce dediğim gibi, eğer, bidatlerden, hurafelerden, yanlış telakkilerden uzak bir İslâm anlayışına, Peygamber zamanındaki İslâm anlayışına dönersek, hem maddeten, hem manen yükseliriz. Bu mânâda usuliyeyi kullanmıştır Mısır. Ama, bu, hiçbir zaman için, Batı'daki fundamentalizm veya köktendincilik anlamına gelmez.

Bir zamanlar, milleti, İslâm milletini ileriye götürü, ona ihtişamlı bir medeniyet bahşeden din, bir zaman sonra geriye götürmez. Eğer, İslâm dünyası geriye gitmişse, suçu İslâm'da değil insan kendisinde aramalıdır. İslâm adına çok yanlış şeyler öğretilmiş İslâm dünyasında. Bunlardan temizlemek lazım. İşte, bu mânâda asla dönmek, esasa dönmek maksuttur, murattır.

Mezhepleri ortadan kaldırmak anlamında bir usuliyeye de şiddetle karşıyız; çünkü, toplumda ne kadar çok imaj olursa, ne kadar çok hareket olursa, ne kadar çok fikir canlılığı olursa, o kadar makbuldür. Mezhepler, bir zenginliktir. Bu dört mezhepten de ibaret değildir. Birçok mezhepler gelmiştir; ama, dört mezhebin mensupları İslâm dünyasında daha çok yaşamaktadır. Bir fikir hareketidir mezhepler, bir ekoldür, içtihatır. Bunların, ne hurafe ile ne de köktendincilikle ilgisi yoktur; yani, bunlara karşı çıkmanın hiçbir manası, anlamı yoktur.

İşte, İslâm anlayışına dönmek, kavramları yerli yerinde kullanmak, Hazret-i Peygamber'in, onun ashabının anladığı şekilde anlamak. Biraz önce söylediğim gibi, tevekkül, kader, sabır... Sabır

da, Müslümanlıkta pintilik anlamına değildir. Fakat, bu kavramların yanlış tefsir edilmesi, çarpıtılması, Müslümanların geri kalmalarına sebep olmuştur.

Bu hurafelerin menşei nedir, nereden geldi, nereden kaynaklandı, Müslümanlığa nereden bu hurafeler sirayet etti dersenez:

Birincisi, Müslümanlığı kabul eden Yahudi âlimleri tarafından sokuldu. Yahudi, Tevrat'ı okumuş, hatta haham mertebesine ermiş bazı insanlar Müslümanlığı kabul ettiler; ama, eski bilgilerini de unutmadılar. Zaman zaman, Tevrat'tan söz ettiler, vaazlar verdiler, ayetler naklettiler. Bunlar, Peygamberin hadisi diye -sahabe olmaları sebebiyle- Peygamberin hadisi zannedilerek, kitaplarımıza geçti.

İkincisi, kasıtlı olarak ihtida etmiş görünen bazı Yahudiler tarafından sokulmuş bulunmaktadır. Bakınız, Aliyül Kari'nin Mevzuat adlı bir kitabı var. Orada, bu uydurma hadislerin büyük bir kısmını toplamıştır. Müslümanlar, hayvancılığa çok önem veriyorlardı. Bir hadis uyduruluyor "celepçilik şer getirir, aman bununla uğraşma..." Yani, koyun beslemeyi, koyun ticareti yapmayı yasaklayan hadis. Allah'ın Resulü'nün böyle bir sözü yok. Müslümanları geri bırakacak birtakım sözler uyduruldu, hadis diye insanlara telkin edildi. Hatta, öyle zaman olmuştur ki, adam mercimek çorbasını seviyor, gittiği ziyafetlerde mercimek ikram edilsin diye "mercimek, kalp rikkatini celbeder, kalbin incelmelerini sağlar, şefkat verir" gibi hadisler uydurulmaya başlandı. Halbuki, Peygamber'in, böyle yiyeceklerle, içeceklerle pek ilgisi yok.

Üçüncüsü, hurafelerin menşei İran. Diyorlar ki "okursan ilm-i Farisi, gider dinin yarısı." Bundan şunu kast ediyorlar: Hurafelerin büyük bir kaynağı, İran'dan kaynaklanmaktadır. İşte, kaybolan imam fikri. Bunların hepsini anlatmaya zamanımız elvermemektedir. Birçok hurafeli şeyler, İran'dan intikal etmiştir. Tabii İran derken, eski Zerdüş, Mecusilik, buradan gelen birtakım inançlar, akideler var. Belki, bugün, hâlâ, aramızda da bunlar yaşamaktadır.

Bir de, Süryanilerden bize intikal etmiş birtakım hurafeler var. Mesela, salı günü traş olunmaz, çarşamba günü çamaşır yıkanmaz, iki bayram arasında nikâh kıyılmaz, nazar boncuğu, at kafası bazı evlerin üzerinde görülür, güya bunlar nazar için faydalıymış... Bunların hiçbirisinin İslâm'da, yeri yoktur. Bunlar, günümüzde de yaşayan hurafelerdir. Muska... Muskanın da dinde yeri yoktur, faydası da yoktur. Belki, sizin üzerinizde de birer muska vardır; bilemiyorum. Bunlar da, dinimizin hoş görmediği şeylerdir. Sihir, büyü kitapları vesaire... Bakarsınız, şu saatte şu yazılırsa şu olur. Yazılan şeyler, uydurma birtakım şeyler, ne Arapça, ne Farsça, ne başka bir dil; tamamen uydurma... Bunlar, İslâm dünyasında, bir zamanlar geçerli olan şeyler, hatta bugün de hâlâ geçerli bunlar...

İşte, televizyonlarda izliyorsunuz, muskacılık almış yürüyor. Neden itibar ediyorlar bu insanlara, neden mezar taşına sarılıyor; işte, kocasıyla arası iyi değil de, mezar taşı onları birbirine bağlayacak!.. Böyle şeyler olmaz.

İslâm Dinî, akla, mantığa yer veren bir dindir. Akıl olmayanın dinî yoktur. Akılla iman beraber olmalıdır. Akıl, inanmanın şartıdır. Onun için, Kur'an, hep, bizi, aklımızı kullanmaya davet etmiştir. Böyle boş şeylere iltifat etmemeliyiz. İnsanları putlaştırmak, ilâhlaştırmak... Efendim, filan zatın izni olmadan ben ibadet yapamam... Ne demek, yani istediğin zaman, istediğin kadar namaz kılabilirsin, Allah'ın adını anabilirsin. Dinî mükellefiyetlerini yerine getirmek için bir aracıya gerek yok. Hazret-i Peygamber de, bir manada ifade ettiğimiz gibi- bir muallimdir, öğreticidir, müştittir, yol göstericidir. Bizim dinimiz ilim dinidir. Bu hurafeleri bırakalım, ilme sarılalım, gerçeğe sarılalım.

Bu yaşayan hurafeleri burada sayıp dökmeye gerek görmüyorum. Belki bunların bir kısmı azalmıştır; ama, hâlâ yaşayanlar da var. Mesela, geçenlerde birisi bana geldi, hastalanmış. Geçmiş olsun, nedir dedim. Dedi ki "üç defa kurşun dök-türdüm; ama, yine de düzelemedim." Buyurun yani!.. Allah'ın Resulü "tedavi olun" diyor. Peygamber'in zamanında da doktor vardı, Peygamber de doktora tedavi olmuştur. Tıpla alakalı Peygamber'in sözleri var "tedavi olun. Her derdin çaresi vardır, ölüm müstesna. Tedavi olun, her derdin çaresi vardır, ihtiyarlık müstesna." diyor. Peygamber tedaviyi emrediyor, sağlıklı olmayı emrediyor. Adam doktora gitmiyor, kurşun dök-türüyor; doktora gitmiyor, hocaya gidiyor, muskacıya gidiyor, sahtekâra gidiyor. Bunların dinle alakası yok.

Sünnetullah... Bu kavramı çok iyi anlamamız lazımdır. İlâhi kanunlar... Efendim, Allah kadir değil mi?... Allah kadir... Allah bir düzen kurmuş, bir nizam kurmuş, kanular koymuş "ben kanun-larımı değiştirmem" diyor. İlâhi kanunlara göre, kadın çocuk doğurur. E, Allah kadirdir deyip de, erkekler çocuk doğurur diyebilir misiniz?... Nêdir bu kadar mantıksızlık?... İlâhi kanunlar, sünnetullah, adetullah, bunlar değişmez.

Bir de asrî gericilikler var. Hep böyle dine sokulmuş zararlı şeylerden bahsettik. Günümüzde de yok mu?... Şimdi, bakıyorsunuz, cahiliye devrindeki âdetler bugün bazı insanlar tarafından yaşatılma-ya çalışılıyor. Bunlar da doğru değil tabii.

Biz, hurafelerden bahsediyoruz, muskacılık-tan, vesaire. Televizyonlarda bir de falcılar türedi biliyorsunuz. Çıkıyor bayan veya erkekler, başlıyorlar birtakım hükümler çıkarmaya. Bir defa, gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Kur'an'da buna dair ayetler var. Peygamber dahi bilmez; ancak, Allah bildirirse diyor. Resula Allah bildirir-

se, bilir diyor. "Ben, meleğim demiyorum, ben gaybı bildiğimi iddia etmiyorum, ben Allah'ın hazinelerinin anahtarını elimdedir demiyorum; ben, bana vahyolunana uyuyorum." İşte Kur'an ayeti. Peygamber, falcılığı yasaklamış. Bir hadisinde, "falcıların sözüne inanan, kâhinlerin sözüne inanan, Muhammed'e ineni inkâr etmiştir" diyor. Bu kadar ağır...

Onun için, bu hurafelerden, asrımızda yaşayan hurafelerden, bunlardan son derece sakınmamız lazımdır.

Genel olarak ifade ediyorum. Demek ki, dinin kitabı Kur'an'dır. Allah'ın indirdiği kitap budur. Bu kitabın tek harfi bile değişmemiştir. Bunu okuyalım, bu ne diyorsa, din odur. Biraz Cennet Cehennem'den bahsettik. Cennet Cehennem tasvirleri çok yapılır; ama, Kur'an'da, mübalağalı bir Cennet Cehennem tasviri yoktur. Kur'an ne diyorsa onu anlamaya çalışalım. Peygamberimizin sahih hadisleri vardır; onlar, Kur'an'ın tefsiri-dir, yorumudur, Peygamber'in uygulamalarıdır. Bunları okuyalım, öğrenebiliriz.

Bir de şuna değinmek istiyorum: Biz, Diyanet olarak, kitap ve sünneti insanlarımızı tavsiye ediyoruz. Bazen fetvalar çıkıyor, Diyanet'ten bir yetkili şöyle dedi, böyle dedi... Araştırıyoruz, aslı yok, esası yok. Gazeteci bir yerden alıyor, nereden alıyorsa bilmiyorum. Diyanet'ten bir yetkiliye danıştık da, söyledi diyor. Herkese soruyorum, kim söyledi?... Söyleyen yok. Problemlerinizi, meselelerinizi olursa, bize getirin. Gelin, konuşalım, doğrusu ne ise, biz, Diyanet olarak onu söyleriz.

Toplumda çok fetva verenler var. Ben size bir şey söyleyeyim mi; dalkavuk bilgilerden, şov yapan bilgilerden, herhangi bir menfaat için dinî kullanan bilgilerden kurtulmadıkça bu memleket kurtulmaz. Peygamberimizin bir sözü var, diyor ki "Ulema hep 'isabet buyurdunuz efendim, haklısınız efendim' diyorsa, ondan uzak durun. Yaptığı dinî tebliğ karşısında bir menfaat gözetiyorsa, ondan da uzak durun."

Dinin doğrusu neyse, onu öğrenmemiz lazımdır. Beğenmiyormuş... Beğenmeyen, beğenmeyebilir. Din budur, Allah bunu diyor. Ha, buna karşı geliyorsa, itiraz ediyorsa, biliyorsunuz kimsenin vicdanına baskı yapmaya da hakkımız yoktur, din de, zaten bunu yasaklamıştır. Dinde zorlama yoktur.

Efendim, geçen birisi yazı yazdı, işte şu zat, bu zat dedi ki -mektubunda yazıyor- namazda da Kur'an-ı Kerim'i Türkçe okuyabilirsiniz. İşte, İslâm Dinî kolaylık dinidir... Bu fikirlere katılmak mümkün değil. Yani, şunun bunun hoşuna gidecek diye dinden taviz vermek, ilim haysiyetiyle bağdaşmaz.

Kur'an evrensel bir kitaptır. Elbette, Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlayalım diye Allah bize göndermiştir. Bunun aksini iddia etmek mümkün değil.

İngiliz İngilizce okuyacaktır, Türk, mealini Türkçe okuyacaktır, İranlı Farsça okuyacaktır. Allah, bir kitap gönderiyorsa, bunu, mutlaka bir dille göndercektir. Diller içerisinde Arap dilini seçmiştir; çünkü, Arap dili zengin bir dildir. Dünyada en zengin dil, Arapça'dır. Ondan sonra Fransızca gelir. Fransızca'nın da, yüzde 30'u Arapça'dan alınmıştır. Bu dilde bir çekicilik vardır, cazibe vardır. Kur'an'daki o fesahati, belagati başka bir dilde bulmanız mümkün değil. Dikkat buyurun, bir şiiri, bir şarkıyı, bir Türküyü bir defa dinlersiniz, iki defa dinlersiniz, ama üçüncüde usanırsınız veya, bir - iki defa söylersiniz, sonra bezginlik gelir. Ama, beş vakit namazda, Fatiha'yı okuyoruz, her okuduğumuzda ayrı bir zevk alıyoruz, hiç usanmıyoruz. Başka dilde yoktur bu özellik. Ölüm döşegindeki hastaya can deseniz rahatsız olur; ama, başucunda Yasin-i Şerif'ten ayetler okuduğunuz zaman, sanki ağzına su damlatıyormuşsunuz gibi bir rahatlık hisseder. Bu, Kur'an'ın özelliğidir. Meydan okuyor, diyor ki "eğer benim söylediklerimde şüpheniz varsa, buyurun, en kısa sureme bir nazire yapın, ben sizin dediğinizi kabul edeceğim, davamdan vazgeçiyorum." 15 asır geçti, yazan olmadı.

Kur'an'ın Türkçesi Kur'an mıdır; Kur'an'ın Türkçesine Kur'an diyemeyiz. Siz, Victor Hugo'nun sefillerini bile, mükemmel bir şekilde, eksiksiz bir başka dile çeviremezsiniz, orijinalini tutmaz. Kur'an, hem lafızdır, hem mânâdır.

Evrensel bir din olan ve evrensel bir kitap olan Kur'an'ı, başka dille dinlediğiniz zaman, size bir defa zevk vermeyecektir, anlamayacaksınız, ne okuduğunu da bilmeyeceksiniz. Çin'e gideceğiz, camide, Çin, çün, çan diye okuyor, ne okuyor bu; Fatiha mıdır bunun okuduğu?... Anlamak mümkün değil. Yani, her millet, kendi dilyle, namazda Fatiha'yı veya zammı sureyi okuduğu zaman, İslâm'ın evrenselliği bozulur, birliği bozulur.

Namazda okunacak duaların ayetlerin hepsini toplasanız, bir sayfa olur, hepsi bir sayfa. Sübhanke -o da farz değil, Sübhanke okunmasa da namaz olur- Fatiha, tesbihler vesair. Bunu öğrenmek o kadar zor mu ki Türkçe de okuyabilirsiniz, Farsça da okuyabilirsiniz!.. Ne demek?...Kur'an'ı öğrenmek de o kadar zor bir şey değil. Harfleri tanıyıp birbirine çarpmayı öğrendiğiniz zaman, bir hafta, on gün içerisinde Kur'an okumaya başlarsınız. Biraz daha süratli okumak için tekrar etmek lazımdır.

Ama, bütün bunlarla beraber, ben diyorum ki, Kur'an-ı Kerim'in, özellikle namazda okuduğumuz üç - beş surenin manasını mutlaka öğrenebiliriz. Fatiha'yı okuduğumuz zaman, ne okuduğumuzu bilelim. İhlas Suresini okuduğumuz zaman, ne okuduğumuzu bilelim. Bunların mealini öğrenelim; ama, ibadet dili Kur'an dilidir.

Hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum."

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan Ankara Cumhuriyet Lisesi Öğrencilerine Kitap Hediye Edildi

● Eğitim ve öğretim alanında sayısız hizmetler veren Türkiye Diyanet Vakfı, dinî ve millî duyguların gelmesine katkıda bulunmak amacıyla Ankara Cumhuriyet Lisesi öğrencilerine düzenlenen bir törenle kitap hediye etti.

Törene İlçe Kaymakamı adına Sedat Ahi, İl Millî Eğitim Müdürü adına Hüseyin Elturan, Okul Müdürü Halil İbrahim Oral, Vakfımız Genel Müdürü Mehmet Kervancı ve Vakfımız Hayırşileri Müdürü Abdulkadir Hacıismailoğlu katıldı.

Törende açış konuşmasını yapan Okul Müdürü Halil İbrahim Oral, Türkiye Diyanet Vakfı'nın yaptığı hizmetlerle Türk milletine kabul ettirdiğini belirterek "Türkiye Diyanet Vakfı yüce dinimiz İslamın millî, manevî, ahlakî ve inanç noktasındaki değerleri insanımıza ve siz değerli gençlerimize aktarmak üzere ilmi ve kültürel faaliyetlerinden biri olan Türkiye Diyanet Vakfı yayınlarından okulumuz öğrencilerine hediye etmelerinden dolayı şükranlarımı sunuyorum" dedi.

Okumanın önemi üzerinde duran Oral, "İnsanların cehaletten aydınlığa, taassuptan hoşgörüye, kavgadan barışa ve en önemlisi bu günlerde hepimizin muhtaç olduğu millî birliğe ve bütünlüğe ulaşmamızda en önemli unsur insanın kendine olan değerini, kendine olan saygısını ve insan olmanın onurunu yaşatabilmesinin en büyük rolünün, okuma, öğrenme ve bilgi sahibi olmanın yolundan geçtiğine inanıyorum." dedi.

İlçe kaymakamı adına bir konuşma yapan Sedat Ahi de, Cumhuriyet Lisesi



öğrencilerin her alanında başarılı olduklarını vurgulayarak, öğrencileri başarılarından dolayı kutladı.

İl Millî Eğitim Müdürü adına konuşan Hüseyin Elturan da Türk Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 1739 maddesinde, Türk çocuğunun, millî, manevî, ahlakî ve insanî değerlerle yetişmesini öngördüğünü belirterek, "Ben bu vesileyle Türkiye





edilmiş ve ödüllendirilmiştir. Biz bu güne kadar üniversitelerimizin bulunduğu 15 ilimizde yayınevi açtık ve açmaya da devam edeceğiz. Türk gençliğinin, ilmin ışığında çok iyi yetişebilmesi için Türkiye Diyanet Vakfı olarak önemli çalışmalar içerisindeyiz." dedi.

Mehmet Kervancı, dünyada gençliğini iyi yetiştiren ülkelerin ileriye gittiklerine işaret ederek, "Dünyada gençliğini çok iyi yetiştiren, ilmin peşinde koşan, ilmi araştırmalara önem veren ülkeler öne geçmekte ve etkili olmaktadır. İlim yönünde güçlü olan, ikenomide, sosyal düzende ve her alanda güçlü olur." dedi.

Son olarak öğrencilere bir tavsiyede bulunan Kervancı, "Lise çağında kendi dilinizi çok iyi öğrenin, idealiniz kendinizi çok iyi yetiştirmek olsun. Kendinizi ne kadar iyi yetiştirebilirseniz, sahanızda çok iyi yetişmiş insan olursunuz. O zaman hem çok saygıdeğer, hem onurlu insan hem de ülkenize en iyi hizmet eden insan olursunuz. Sevgili gençler kendi dilinizin yanında, dünyayı takip edebilecek bir batı dilini de mutlaka öğrenin. Eğer dünyayı takip edemezseniz, kendi sahanızda ne kadar yetişmiş insan olursan olun, dünyadaki gelişmeye ayak uyduramazsınız." dedi.

Okumanın çok önemli olduğuna da işaret eden ve gençlere bol bol kitap okumalarını tavsiye eden Kervancı, "Gençler gelecek bilgili, iyi yetişmiş, milleti seven, değerlerine sahip çıkan insanların olacaktır." dedi.

Tören konuşmalarını müteakip Cumhuriyet Lisesi öğrencilerine Vakfımız yayınlarından seçilen kitaplar dağıtıldı. Cumhuriyet Lisesi Okul Müdürü Halil İbrahim Oral da Vakfımıza yaptığı bu anlamlı hizmetten dolayı bir plaket verdi.



Mehmet KERVANCI • Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü

Diyanet Vakfı ve Cumhuriyet Lisesi'nin böyle bir koordine içerisinde Türk Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel ve özel amaçları çerçevesinde, millî ve dinî konularda sizleri bilgilendirmek için sizlere böyle bir imkanı sağladıkları için Türkiye Diyanet Vakfı'na şükranlarımı sunuyorum." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı da Türkiye Diyanet Vakfı'nın 1975 yılında kurulduğunu ve kurulduğu günden itibaren gerçekleştirdiği faaliyetlerle Türk insanının gelişmesinde büyük gayretler içerisinde bulunduğunu ifade etti.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın eğitim ve öğretiler alanında önemli hizmetlerde bulunduğuna değinen Kervancı, "Bugün Türkiye genelinde ortaöğretim öğrencisine hitabeden 200'den fazla öğrenci yurdu bulunmaktadır. Bu yurtlarda 20 bin civarında öğrencimize barınma imkanı sağlanmıştır. Bunun yanında Türkiye Diyanet Vakfı'nın

Türkiye genelinde 5 adet yükseköğretim öğrenci yurdu bulunmaktadır. Bu yurtlarda da 2500 yüksek öğrenim öğrencisi barınmaktadır." dedi.

İslâm dünyasında bugüne kadar gerçekleşemeyen ve ilk defa Türkiye Diyanet Vakfı tarafından bir İslâm Ansiklopedisi çıkarıldığına işaret eden Mehmet Kervancı, bu ansiklopedinin çıkarılmasına 1990 yılında başladığını ve bugün 14. cildinin çıkarıldığını söyledi. Türklük ve Müslümanlıkla ilgili 24.000 maddeden buluncagı ansiklopedinin tamamlandığında 30 cilde ulaşacağını söyledi.

Özellikle Rusya'nın yıkılmasından sonra Türkiye Diyanet Vakfı'nın Türk cumhuriyetlerinde önemli hizmetlerde bulunduğunu söyleyen Mehmet Kervancı, "Vakfımız Türk cumhuriyetlerinde dinî, millî, sosyal, kültürel, ve eğitim alanında büyük hizmetler gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu ülkelerde yüzbinlerce kitap dağıttık. Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Afganistan ve Dağıstan'da birer ilahiyat fakültesi açtık. Bu fakültenin öğrencilerini de Türkiye'ye getirerek hazırlık ve birinci sınıflarını ülkemizde okumalarını temin ettik. Böylece Türk dünyasında bir dinî birliğin gerçekleşmesine büyük katkı sağlamaya çalıştık." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın önemli hizmetlerinden birinin de yayın faaliyeti olduğunu belirten Kervancı, "Vakfımız kurulduğu günden buyana 230 yeni kitabı Türk kültürüne kazandırmıştır. Vakfımız bu çalışmalarıyla geçen yıl bir kuruluş tarafından Türkiye'de en çok yayın yapan kurum olarak tesbit



BİGA

Biga Karabiga beldesinde, hayırsever vatandaşımız Emine Ceylan, Karabiga Beldesi Kaleler mevkiindeki, Marmara Denizi'ne nazır, 1295 m2 lik arsasını cami yapılmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışladı.

Vakfımız adına arsa bağışını kabul eden Biga Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Servet Aydın; böyle hayırsever vatandaşlarımızın olduğu süreçte ezan sesinin susmayacağını, manevî değerlerin hiç bir zaman sahipsiz kalmayacağını, bugün bir kişinin bağışlamış olduğu bu arsaya yarın binlerce kişinin yardımı ile en güzel dini eserlerin inşa edileceğini belirterek, duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Servet Aydın, Hayırsever Emine Ceylan'a yaptığı anlamlı bağıştan dolayı Vakfımızın bir şükran ifadesi olarak teşekkür belgesi verdi.



ERZİNCAN

Bosna-hersek Maglay Şehrinden Erzincan'a gelen ve içlerinde Maglay Belediye Başkanı, Maglay Müftüsünün de bulunduğu beş kişilik bir heyet, Erzincan Müftülüğü'nü ziyaret ederek İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İlhan Aydın'dan çalışmalar hakkında bilgi aldılar.

Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu ve Belediye Başkanı Talip Kaban'da ziyaret eden heyet, yetkililerle bir

süre görüştü.

İl Müftüsü İlham Aydın'dan Terzibaba Camii ve Külliyesi hakkında bilgi alarak, caminin bir modelinin de Maglay'a yapılmasını arzuladıklarını söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı Erzincan Şubemiz tarafından da heyete, Maglay'daki din görevlilerine iletmek üzere sarık, cübbe, Kur'an-ı Kerim ve çeşitli hediyeler verildi.



HARMANCIK



Türkiye Diyanet Vakfı Harmancık Şubesi tarafından yaptırılan ve 400 m2 alan üzerine oturan Merkez Camii ve müstemilatının inşaatı hızla devam ederken, caminin namaz kılınacak kısmı da düzenlenen bir törenle ibadete açıldı.

Törene ilçe kaymakamı Yalçın Yılmaz, Belediye Başkanı Ömer Durak, Harmancık Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Yusuf Tuna, eski belediye başkanı Cemal Aktaş, Harmancık Şubemiz yönetim kurulu üyelerimiz Yakup Bayram, Hakkı Tufan, Mehmet Akar ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Tören münasebetiyle bir konuşma yapan ve duygularını dile getiren Yusuf Tuna, caminin yapımında emeği geçen herkesi kutluyarak duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

ULUKIŞLA

Ulukışla'da hayırsever bir vatandaşımız, imam-hatip lisesi yapılması, dinî ve hayrî hizmetlerde kullanılması amacıyla 14.350 m2 lik arsasını Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışladı.

Vakfımız adına bağışı kabul eden Ulukışla Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Yıldırım bu anlamlı bağıştan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, hayırsever Hüseyin Uğurlu'ya Vakfımızın bir şükran ifadesi olarak teşekkür belgesi verdi.

İbrahim Yıldırım bu anlamlı bağışın Ulukışla halkı tarafından da takdirle karşılandığını bildirdi.



SULUSARAY

Türkiye Diyanet Vakfı Sulusaray Şubesi'nin faaliyetleri artarak devam ediyor.

İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hayri Eranay'dan alınan bilgiye göre 1996 Haziran ayında inşasına başlanan ve müstemilatında 18 dükkan bulunan Merkez caminin kaba inşaatı tamamlandı. 2500 m2 lik arsa üzerinde inşaa edilen ve 1500 cemaat kapasiteli cami inşaatının bu yılın sonuna kadar tamamlanarak ibadete açılması planlanmaktadır.

Bu yıl Sulusaray Şubemiz tarafından müftülük sitesinin çevre tanzimi yapılırken, ilçe merkez ve köylerinde maddi durumu zayıf olan 160 öğrenci ve 50 fakir ve yardıma muhtaç vatandaşımıza nakdi ve giyecek yardımı yapıldı.



Kültür - Sanat

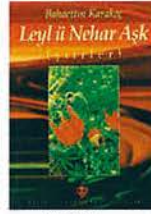
Leyl ü Nehar Aşk

Şair Bahaettin Karakoç bu son kitabının arka kapağında kendini ve şiir serüvenini şöyle anlatıyor:

Düğüm, daha ben çok küçükken atılmıştı. Usta bir ses avcısı olan babam, "yağmursuz kalıp, kurak yaşamal diye bir yumak bulut bırakmıştı gönül dağının zirvesine. Ben büyüdükçe, bilinçlendikçe, o bulut da sürekli büyüdü benimle. Sözü, bengi-su'ya sesi ahenk yağmuru, vakti gökkuşağına, ilhamı kozmik bir döllemeye dönüştürmek için, 1942'den beri, damarlarını çatlatmadan oynuyorum o bulutla. Edebiyat dünyamızın gül bahçelerine, lale tarlalarına içire yağmurlar yağıyorum. Kayışkıran, ayrık ve pisipisi otları da nasıbleniyorlar bundan. Her damla bir zikir kuşu, her şiir bir aşk mektubudur. Böylesine bir bereket, kültür medinemizin varışlarında yaşayıp, çürük topraklardan çanak-çömlek yapan ya da dokumadan dağılan kerpiçler döken zenaatkarların hoşuna gitmese de, benim için ince bir sanat, kutsal bir mesajdır. Çocukluğumdan beri ötelere düşer ve hep zirvelere bakarım. Uçurumlara sarkarak çiçek toplarken de gözlerim kararır, başım dönmez; çünkü ben gerçek bir sanatkarım, isimim tilsimini noksansız bilir ve işin zor olanını, çilesini severim.

Denklemler kurmaya, şifreler çözmeye meraklılar için, (A) noktasından (B) noktasına doğru eğilmeden, kırılmadan giden bir doğru çiziyor ve diyorum ki; kısıcasi ben buyum işte...

Başka söze ne hacet; sözü şiire bırakalım ve Bahaettin Karakoç'u dinleyelim:



(Şiirler):
Bahaettin KARAKOÇ,
TDV Yayınları,
1997, 160 sayfa

AŞK MEKTUBU

Bismillahirrahmanirrahim
Adınla başlıyorum mektubuma
Ey herşeye kadir Rabbim
Bağışla cüretimi
Ruhumla sevgine sarıldım
Varsın kurtlar kuşlar kapışsın
Çengele astığım etimi

Varsın, kadimsin ve birsin
Senden saklanacak bir gizlim yok
Aklıma şıp diye damlayanları
Gönülümde gölgesiz gezenleri
Niyetimi, kudretimi
Benden önce sen bilirsın

Bir noktadır bu kâinat
Bu noktanın içindeki en küçük noktayım ben
Ey her işi düz olan güzel Rabbim
Sarsak ayaklarımın bıraktığı izler
Beni hep kuyunun dibine çeker
Bir çıkmaz sokaktayım ben

Bir âşkıyım ben kendimi yazarım
Bir daha, bir daha, bir daha yazarım
Esmâ-i hüsnâ'ya sığınır imzalarım
Bir aşk mektubu okur gibi oku beni
Ey sevgili
İçimdeki denizin suları kabanyor
Batırıp batırıp çıkarıyor
Sevgiyle korku beni

Yaratılmışların hepsi
Senin yaratıcı kaleminle sekillenmiştir

Çiçekler renkleriyle, kokularıyla
Sesler ahenkle kemale ermiştir.
Karanlığın ayrı bir haşmeti var
Aydınlık bir anne şefkatiyle kucaklar
Allahım, bir daha, bir daha oku beni
Mademki damlatın kaleminden
Pamuk gibi atulmadan dağlar-taşlar
Gökler maden gibi erimedim

Burada, mezarda, mahşer gününde
Tövbekâr kulumu rüsvay eyleme
Senden başka sahibim yok ey Rabbim
Beratımı sağımdan ver elime
Aklımın resmini yırtma fırsatı ver bana
Gönülümün saçlarını kökten keseyim

Adınla beklemeye geçiyorum
Sürekli yansı bana
Emaneten verdiğin her nimeti
Canımla birlikte adadım sana
Bir âşkıyım hep kendimi yazarım
Akşama yazarım, sabaha yazarım
Bir daha, bir daha, bir daha yazarım
Ve esmâ-i hüsnâ'ya sığınır imzalarım
Bir aşk mektubu okur gibi oku beni
Ey sevgili,
Kendi dilimden başka dil bilmem
Yoluna düşmüşüm başka yol bilmem
Has kullardan Yunus gibi
Yana yana
Sana geliyorum sana
Bir aşk mektubu okur gibi
Oku beni

Edebiyat ve Hoşgörü

Mehmet ERDOĞAN

Edebiyatın varoluş sebebi insanlığın güzellik arayışıdır. Beşerî olandan ilâhî olana doğru bütün arayışların ana motivasyonu aşktır. Aşkın temeline yatan duygu ise insanın kendini tamamlama isteği, mükemmele ulaşabilme çabasıdır. Kendimizin de bir parçası olduğu bütüne giden yol üzerinde göstereceğimiz her türlü derüni tepki bir arınma, bir bağlanma arzusudur. Arınarak ve bağlanarak parçalanmışlıkları, kopuklukları giderir, iş ve dış dengeyi kurmaya çalışır.

Egziyansiyal denge arayışının içi ve dışı doğru iki boyutu vardır. İç doğru boyut arınmayla tezahür eder. Arınarak kendimizi hazır hâle getiririz. Dış doğru dengeyi ise ait olduğumuz bütüne bağlanarak tamamlarız. Bu iki boyutu birbirine ulayan, aralarındaki gelgiti sağlayan dışımızdaki varlıklara olan ilimiz, kendimizi onlarla bütünleştirmemiz, denge arayışımızda aynı kaderi paylaştığımız bilincidir. Yani yaratılanı yaratandan ötürü sevmek, Edebiyat bu olgunun söze/kelâma dönüşmesidir.

Bu bağlamda klâsik edebiyatımız; divan, tasavvuf ve halk edebiyatımız, modern edebiyatımız tamamen aşk ve hoşgörü üzerine kurulmuştur. Divan edebiyatında sevgili karşısında şair kendini layık oluşturan adamıştır. Mükemmelliği sevgilide görür ve ona ulaşmak ister. Sevgilinin her hareketi, her tavı ve mimiği ona bir işaretler, kendini arındırmak ister. Tasavvuf edebiyatında nefis (ego) sevgiliyle aramızda bir engeldir. Onun eğitilmesi itaate hazırlanması gerekir. Sevgili âlemin varoluş sebebidir. Nefsiyle uyum, âlemle uyum, sevgiliye ulaşmanın, iç ve dış dengeyi kurmanın vazgeçilmez yoludur. Halk edebiyatımız dış dengenin, toplumsal barışın bir manifestosu gibidir. Aşkla, doğrulukla, haksızlıklarla mücadeleyle, insanlığa hoşgörüyle Hakk'a ulaşılır. Kavga güzellik ve doğruluk adınadır. Modern edebiyatımız toplumsal ve bireysel temaları insanın özgürlüğü, ülküsü adına işler. Özgürleşmek insanlaşmak, insanlaşmak evrenselleşmektir. Böylece toplumda bir kardeşlik duygusu, haksızlıklara karşı birlikte karşı koyma bilinci gelişecektir.

Edebiyatın insanlar arasında dille kurmaya çalıştığı iletişim Tanrı'nın kelâm/rahmet sıfatının bir tecellisidir. Çünkü söz, ilâhî hikmetin bir aracıdır. Bu yüzden kutsal kelâm olan Kur'an en büyük rahmet kaynağı ve bir mucizedir.

Sözün/kelâmın aydınlık dünyasında kendimize ve üm insanlığa açacağımız kucak sonuçta bize açılmış bir rahmet kapısı olacaktır. Rahmete açılmak rahmet bulmaktır. Edebiyatın hoşgörüye yaklaşımı budur. Siyasal söylemlerin hoşgörü mantığı ister istemez biraz siyasaldır! Vermek istediği değil görmek istediği bir hoşgörü sahibidir. Edebiyatın insanı (ehl-i aşk) önce kendini ortaya koyar. Verir, çünkü sonuçta kazanan insanlık yani yine kendisi olacaktır. Elbette aşk bir içten pazarlıksızlıktır.

Söz Şeşrefoğlu Rûmî'ye bırakalım; aşkın ve arınmanın büyüü nasıl kelimelere dönüşüyor, görelim:

Ey dervişim diyen kişi gayre gönül verme sakın

Canını aşk odu sanıp nefis oduna urma sakın

Aşkın odu âşkların canın yakar ol dost için

At bu canı aşk oduna iki sanıp durma sakın

Aşk deryası derin olur yüz bin yüzgeçler boğulur

Kenarı yok bu deryanın çıkam deyu sorma sakın

Bu deryanın yüzgeçleri cansız olur bahrîleri

Can terkimi urmayınca bu deryaya girme sakın

Bahrîsinin bu deryanın Şeşrefoğlu Rûmî sen de

Az çıkar aşk güherim kendiözünü yorma sakın

Yeni Deterjanınız İle Üstün Temizlik

Okullar, Hastaneler, Yurtlar, Bürolar, Lokantalar

her eve, her işyerine



Temizlik malzemesi üretiminde teknoloji, bilgi ve tecrübe birikimi ile oluşturulan kaliteli ürünleri ile, tüm alanlarda temizlik ve hijyen sorunlarını çözebilen, Sağlık Bakanlığı onaylı geniş ürün yelpazesi ile **Pürtem;**

Okullar, Hastaneler, Yurtlar, Bürolar, Lokantalar;
Her eve, her işyerine ekonomik kaliteli temizliği sunuyor.

SİZ DE TEST EDİN.



TEMSAŞ A.Ş.
bir Türkiye Diyanet Vakfı kuruluşudur.

Pürtem

TEMİZLİK ÜRÜNLERİ

"Temizliğin Yeni Adı"

Üretim :

Temsaş Temizlik Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Genel Müdürlük :

İzzetpaşa Mah., Yeniol Cad. No: 14/4 Şişli / İSTANBUL
Tel. : (0.212) 225 92 59 - 60 • Fax : (0.212) 224 15 01

Fabrika :

Osman Yılmaz Mahallesi Küçük Ahmet Kuyusu Mevkii
Tel.&Fax : (0.262) 641 43 28 • GEBZE

Ankara Bölge :

Macun Mh. Anadolu Bulvarı Gimat İşhanı 27/R
Tel. & Fax : (0.312) 397 27 37 • Gimat - ANKARA

İstanbul Bölge :

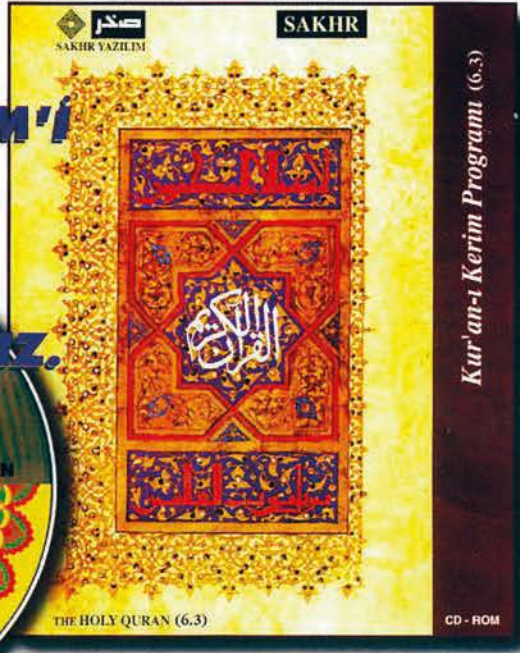
Ahmet Yesevî Cad., Hürriyet Mah. Akpınar Sk. No: 2
Tel. & Fax : (0.212) 654 85 72 • Yenibosna/İSTANBUL

SAKHR KUR'AN-I KERİM PROGRAMI (6.3)

MÜJDE

Kur'an-ı Kerim CD-ROM'da

**KUR'AN-I KERİM'İ
BU CD İLE
ÖĞRENECEK,
MANASINI
ANLAYACAKSINIZ.**



ÖZELLİKLER:

- 1- Kur'an-ı Kerim'in Arapça metni ve Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca mealleri,
- 2- Celaleyn, İbn-i Kesir ve Kurtubi'nin Arapça tefsiri,
- 3- Mescid-i Haram'ın imamı Hafız Şeyh Ali Abdurrahman El Huzeyfi'nin sesinden kıraat,
- 4- Sesli ve görüntülü örnekleri ile tecvit ve mahreç kuralları,
- 5- Kullanıcının kendi ses kaydı ile Kur'an-ı Kerim tilaveti çalışması,
- 6- Kur'an-ı Kerim'in ezber sınavı ve egzersizi (okuma esnasında Arapça metnin okuma kurallarına göre renklendirilmesi)
- 7- 6 dilde arama yeteneği (Türkçe, Arapça, İngilizce, Fransızca, Almanca, Malayca) 2000'e yakın konu başlığı altında ayet grupları ve kelime köklerinden arama,
- 8- Sürekli ya da parça parça tilavet,
- 9- Yazıcıdan bağımsız Arapça döküm alma imkanı,
- 10- Türkçe ve İngilizce metinlerin diğer "Windows" uygulamalarına aktarım imkanı ve daha birçok yenilikler.

Türkiye Distribütörü:

**KOMAŞ Sanayi
ve Ticaret A.Ş.**

Merkez
Bankacı Sk. No:15
06640 K.Esat - ANKARA

Tel: (0312) 425 24 43
Faks: (0312) 425 96 69
Faks: (0312) 425 44 94

Satış Noktaları:

TÜRKİYE DİYANET VAKFI	Telefon	Fax
YAYINEVLERİ		
Çağaloğlu/İSTANBUL	(212) 511 44 32	(212) 511 45 40
Fatih/İSTANBUL	(212) 532 78 89	(212) 532 78 89
Sıhhiye/ANKARA	(312) 229 73 36	(312) 231 51 10
Kocatepe/ANKARA	(312) 417 12 35-595	
İZMİR	(232) 441 82 04	(232) 441 82 04
ADANA	(322) 352 69 18	(322) 352 69 18
TRABZON	(462) 326 17 47	(462) 326 17 47
SAMSUN	(362) 435 73 12	(362) 432 16 58
AYDIN	(256) 213 50 49	(256) 213 50 49

**BAYİTLER
VERİLECEKTİR**

